CONSTITV-
TIONES SOCIE-
TATIS IESV.

Anno 1558.

Romæ, in ædibus Societatis IESV.
1558

1 QVANVIS ſumma Sapientia & bonitas Dei Creatoris noſtri ac Domini ſit, quæ conſeruatura eſt, gubernatura, atque promotura in ſuo ſancto ſeruitio hanc minimam Societatem IESV, vt eam dignata eſt inchoare; ex parte verò noſtra interna Charitatis & amoris illius lex, quam ſanctus Spiritus ſcribere, et in cordibus imprimere ſolet, potius, quàm vllæ externæ Conſtitutiones, ad id adiutura ſit: Quia tamen ſuauis diſpoſitio diuinæ prouidentiæ ſuarũ creaturarum cooperationem exigit; & quia Chriſti Domini noſtri Vicarius id ſtatuit; et Sanctorũ exẽpla, et ratio ipſa nos id docet in Domino: neceſſarium eſſe arbitramur, Cõſtitutiones conſcribi; quæ iuuent ad melius in via incœpta diuini obſequij procedendũ iuxta Inſtituti noſtri rationem.

2 Quanuis primũ illud ſit, & maximi momenti in noſtra intẽtione, quod ad corpus vniuerſæ Societatis ſpectat; cuius vnio, et bonũ regimẽ, et cõſeruatio in ſuo bono ſtatu ad maiorem Dei gloriã in primis quæritur: quia tamem corpus hoc ex ſuis mẽbris cõſtat, et in ipſa executione primo loco occurrit quod ad ſingulos ſpectat * tã in ipſis admittẽdis, quàm in promouẽdis, ac A deinde per vineã Chriſti Domini noſtri diuidẽdis; hinc exordiũ ſumetur eo fauore, quem lux æterna nobis ad honorem et laudem ſuam conferre dignabitur.

PRIMA PARS CONSTITVTIONVM de admiſsione ad Probationem.

DE EO, QVI ADMITTENDI facultatem habet. Cap. I.

1 FACVLTAS admittendi ad Probationẽ quorum, et quanta ſit; iudicio Præpoſiti Generalis relinquatur; qui in ea communicanda conſiderabit, quid ad maius ſeruitium Dei ac Domini noſtri conueniat.

2 Quando aliquis, qui idoneus videatur ad noſtrum inſtitutum ſequendum, ad eum accederet, qui huiuſmodi admittendi poteſtatem non habet, mittere eum * poterit ad illum, penes quem ea ſit; vel ſcribere ei, A ſignificando qualis ille ſit, & quibus præditus Dei donis, qui admitti petit; & exequatur quod ei in Domino præſcriptum fuerit: ſi quidem ille in * abſentia B id præſcribendi facultatem habebit.

3 Quia refert plurimum ad diuinum ſeruitium, conuenientem haberi delectum eorum, qui admittuntur, & diligẽtiã adhiberi, vt intelligantur quæ ad eorum

*perſonam & vocationem attinent; qui talem admit-
tendi facultatem habet, ſi per ſe ipſum id ipſe non præ-
ſtet, habeat in ijs, qui aſſiduè apud ſe agunt, aliquem,
cuius opera vtatur ad cognoſcendum eos, qui ingredi-
untur, ad agendum cum illis, eosque examinãdum; qui
quidem prudentia præditus ſit, & non ignoret agendi
modum, qui cum tam varijs generibus & conditioni-
bus perſonarum eſt tenẽdus; vt maiori cum intelligen-
tia, et vtriusque partis ſatiſfactione negotium ad Dei
gloriam tranſigatur.*

4 *Tam ille, penes quẽ eſt facultas admittendi, quàm
is, cuius opera ille vtitur, habeat oportet cognitio-
nem rerum Societatis, ac zelũ boni progreſſus ipſius;
vt nulla ratione dimoueri ab eo poſsit, quod in Domi-
no conuenientius ad diuinum ſeruitium in hac Socie-
tate iudicauerit; quod vt conſequatur, moderatus ad-
modum ſit oportet in * admittẽdi deſiderio. Et vt li-* C
*berior ſit ab omni minus ordinato affectu; vbi vitij
huiuſmodi occaſio eſſe poſſet (vt cum conſanguineis, et
amicis) ille, in quo aliquid periculi huiuſmodi timere-
tur, examinandi officio nõ fungatur.*

5 *Quicunque autem eo fungetur, in * ſcriptis habeat* D
*quæ ad tale officium pertinent; quò melius & certius
id poſsit præſtare, quod in hàc parte ad diuinum ſer-
uitium quæritur.*

DE

DE ADMITTENDIS in Societatem. Cap. II.

1 IN vniuerſum loquendo de iјs, qui admittendi ſunt, quo pluribus Dei donis naturalibus et infuſis præditi ad promouēdum iuxta Societatis inſtitutum diuinum ſeruitium, & quo certioribus experimentis perſpecti fuerint; eo magis idonei erunt, vt in eam admittantur.

2 Vt particulatim de his loquamur, qui in Coadiutores admittuntur ad res temporales, vel exteriores curandas (qui plures eſſe non debent, quàm qui neceſſarij ſint ad ſubleuandum Societatem in iјs rebus, in quibus occupari alij * non poſſunt ſine detrimento maioris boni) eſſe eos oportet (quod ad animam ſpectat) bonæ conſcientiæ, quietos, tractabiles, amatores virtutis ac perfectionis, propenſos ad deuotionem, qui domeſticis & externis ædificationi ſint, qui * ſorte Marthæ in Societate contenti, & ad eius inſtitutum bene affecti, eam iuuare ad Dei gloriam exoptent. A B

3 Quod ad externa attinet; honeſta ſpecie, ſanitate, ætate, & viribus ad labores corporis in Societate ſufferendos præditi eſſe deberent; & qui habere, vel certè habituri eſſe aliquando talentum aliquod ad eam iuuandam viderentur.

4 Admittere homines difficili admodum ingenio, vel inutiles Congregationi, licet ipſiſmet non inutile

foret, admitti; conſiderantes tamen inſtituti noſtri finem, ac agendi rationem, perſuademus nobis in Domino ad eius maius ſeruitium et laudem nõ expedire.

5 *Qui ad hoc admitterẽtur, vt in rebus ſpiritualibus Societatem iuuarent, conſiderando quid huiuſmodi miniſterium requirat, vt animæ proximorum iuuentur, ſequentibus donis Dei ornari eos neceſſe eſt.*

6 *Quod ad intellectum attinet, doctrina ſana, vel aptitudine ad eam addiſcendam, & in rebus agendis diſcretione, vel certè indole boni iudicij ad eam acquirendam.*

7 *Quod ad memoriam, aptitudine ad percipiendum, & percepta retinendum.*

8 *Quod ad voluntatem, vt uniuerſæ virtutis & perfectionis ſpiritualis ſtudioſi ſint, quieti, conſtantes, ſtrenui in ijs, quæ ad diuinum ſeruitium aggrediuntur; quique zelo accenſi ſint pro animarum ſalute; & ea de cauſa ad noſtrum inſtitutum (quod ad illas iuuandas & diſponendas ad vltimi ſui finis de manu Dei Creatoris noſtri ac Domini conſecutionem rectà tendit) ſint affecti.*

9 *In exterioribus exoptanda eſt ſermonis facultas ad agendum cum proximis perneceſſaria.*

10 *Species honeſta, que ædificationi eſſe ſolet ijs, quibus cum agitur.*

11 *Bona valetudo, ac vires, quibus ferrè poßit inſtituti noſtri labores.*

Ætas

12 Ætas, quæ ad ea, quæ dicta ſunt, conueniat, quæ quidē, vt admittantur ad Probationem, excedere debet Decimum quartum annum; vt ad Profeſſionem verò, Vigeſimum quintum.

13 Dona externa, nobilitatis, diuitiarum, exiſtimationis, & ſimilia vt non ſatis ſunt, ſi deſint alia; ita, cùm ſuppetent, non erunt neceſſaria: quatenus tamen ad ædificationem faciunt, reddunt magis idoneos, vt admittātur, qui ſine ipſis alioqui eſſent idonei propter dotes alias prædictas; in quibus quo magis præcelluerit qui admitti cupit, eo magis erit ad hanc Societatem aptus ad Dei Domini noſtri gloriam; quo verò minus erit in eo quod excellat; eo minus erit idoneus. Quæ tamen * menſura oībus in rebus teneri debeat, vnctio C ſancta diuinæ Sapientiæ eos docebit, qui id curæ ad eius obſequium ac laudem vberiorem ſuſceperunt.

DE IIS, QVÆ IMPEDIUNT, ne quis in Societatem admittatur. Cap. III.

1 QVANVIS Charitas et zelus animarum, in quo ſe Societas hæc exercet iuxta inſtituti ſui finem, omnia hominum genera complectatur, vt eorum ſeruiat ſpirituali vtilitati, ac ad beatitudinem conſequendam in Domino iuuet; vt tamen in

Societatis ipſius corpus admittat, amplecti non debet, vt dictum eſt, niſi quos iudicabit ad propoſitum Societati finem vtiles fore.

2 *Ex impedimentis ad admiſsionem nonnulla eos, qui vellent ingredi, omnino excludunt: quia rationes multæ, & graues nos ad id in Domino mouent. Ea vero huiuſmodi ſunt.*

3 *Aliquando à gremio ſanctæ Eccleſiæ abſceſsiſſe, Fidem abnegãdo inter infideles, vel incidendo in errores contra eam, in quibus reprobatus fuerit * per publicã ſententiam: vel ſe more * Sciſmaticorum ab Eccleſiæ vnitate ſeiunxiſſe.* A B

4 *Perpetraſſe * homicidium: vel eſſe propter enormia peccata * infamem.* C D

5 *Aſſumpſiſſe * Religionis habitum: vel Eremitam aliquando cum veſtitu monachali fuiſſe.* E

6 *Matrimonij * vinculo, vel ſeruitutis legitimæ ligatum eſſe.* F

7 *Capitis infirmitatem pati, vnde accidat obſcurari, & parum ſanum eſſe iudicium; vel ſi notabilem habeat ad illud diſpoſitionem; vt in Examine fuſius * tractatur.* G

8 *Cætera impedimenta quanuis * ſigillatim accepta à Societate non omnino excludant, reddunt tamen minus idoneum eum, qui admitti exoptat; et poſſet tanti momenti eſſe defectus; vt è ſeruitio Dei non eſſet futurum, cum eo quenquam admitti.* H

Impedimen-

9 *Impedimenta autem hæc ſecũdaria, de quibus modò eſt ſermo, huiuſmodi ſunt. Quod ad interiora attinet, paßiones vel affectus, qui domari non poſſe videantur; vel peccatorum habitus, de quibus non adeo magna emendatio ſperetur.*

10 *Intentio minus recta, quàm par eſſet ad Religionis ingreſſũ; vt quæ cùm humano aliquo fine ſit admixta.*

11 *Incõſtantia, vel remißio animi notabilis, ex qua qui de ingreſſu agit, inutilis credatur ad Societatis munera obeunda.*

12 *Indiſcretæ deuotiones, quæ ſæpe in cauſa eſſe ſolent, vt aliquis in illuſiones Dæmonis, & non exigui momenti errores incidat.*

13 *Litterarum ignorantia; vel ingenij, aut memoriæ ad eas addiſcendas, vel linguæ ad explicandũ defectus, in illis, qui præſeferunt intentionem vel deſiderium vlterius progrediendi, quàm ſolent Coadiutores temporales.*

14 *Iudicij defectus, & notabilis in proprio ſenſu obduratio; quæ Congregationibus multum ſolet facceſſere negotij.*

15 *In exteriori homine, defectus in integritate corporis, morbus, debilitas, vel notabilis * deformitas.* I
** Ætas valde tenera, vel plus ſatis prouecta.* K
** ÆS alienum; vel ciuiles obligationes.* L

16 *Quo huiuſmodi defectibus quis magis eſt obnoxius, eo minus eſt idoneus, vt Deo Domino noſtro in*

hac

hac Societate ad animarum auxilium ſeruiat: & qui facultatē habet admittendi, videat, ne charitatis particularis affectus vniuerſali præualeat; quæ vt magis ad gloriam & honorem Chriſti Domini noſtri facit, ita ſemper præferri debet.

DE MODO ADMITtendi. Cap. IIII.

1 QVIA nobis in Domino perſuademus, ad hoc, vt diuina et ſumma Maieſtas miniſterio huius minimæ Societatis vti dignetur, multum referre, vt qui ad eam admittuntur, non ſolùm diu probentur antequàm in eius corpus cooptentur, verum etiam vt valde noti ſint, antequàm ad Probationem eam admittantur, quæ fit in communi cōuictu cum domeſticis: expedit * habitationē aliquam noſtræ communi coniunctam deſignari, vbi, qui ad Probationem admittuntur, hoſpitum more Duodecim dies, vel vſque ad Viginti, et amplius, prout Superiori vi debitur, diuerſentur; vt id temporis de ijs, quæ pertinent ad Societatem, illi certiores reddantur; & Societas eosdem plenius in Domino noſtro cognoſcat. A

2 In hanc domum, quæ primæ Probationis dicitur, facilius admitti poſſunt, qui id optant; ſi clarè ad Dei & Domini noſtri IESV Chriſti obſequium idonei

in

in hac Societate eſſe viderentur; et contrà, qui clarè non eſſe tales cernerentur, conſilio (& ſiquid aliud charitas ſuggerit) adiuti, vt alibi Deo ac Domino noſtro ſeruire curēt, ſtatim dimitti poterunt.

3 *Quòd ſi res non eſſet Societati tam clara, quàm oporteret; poſtquàm qui admitti cupit, voluntatem ſuam propoſuerit, & de primis impedimentis decenter interrogatus fuerit, ſummam noſtri inſtituti, probationesque ac difficultates, quæ in ea ſunt, intellexerit; quamuis efficaciter deſiderare videatur in Societatem admitti, vt in ea perpetuò viuat (quod quidē ſi deeſſet, vt plurimùm nemo ad * Probationē admitti deberet) reſponſum tamē, ac deliberatio vltima aliquandiu * differatur; vt eo tempore res melius conſiderari, & Deo commendari poſſit, ac diligentia conueniens adhiberi; vt magis cognoſcatur, & vt de eius conſtantia periculum fiat. Quantum autem differri oporteat, & quæ diligentia * ſit adhibenda, prudenti conſiderationi illius, qui admittendi facultatem habet, relinquendum eſt; qui ſemper quod Deo magis placere poterit, intuebitur.* B C D

4 *Poſtquàm in Domino ſtatuetur, quòd ad Probationem aliquem admitti conueniat; ſolitis veſtimentis indutus, aut pro cuiusque deuotione (niſi aliud Superiori videbitur) ingredi poterit, et in prædicta Probationis Domo, ſeu in loco ad id deſtinato vt hoſpes cōſtituetur; ac poſtridie, quomodo eo in loco ſe gerere debeat,*

debeat, ei declarabitur, ac nominatim, ne verbo, aut ſcripto (niſi Superiori aliqua de cauſa nō leuis momenti aliud videretur) cum externis, vel domeſticis agat, præterquàm cum ijs, qui ad id deſignati à Superiore fuerint. Quod ſit, vt liberius ſecum & cum Deo perpendat vocationem ſuam, ac propoſitum diuinæ ac ſummæ Maieſtati in hac Societate ſeruiendi.

5 *Elapſis duobus aut tribus diebus poſt ingreſſum in domū Probationis, examinari accuratius incipiat, prout in officio Examinatoris declaratur; et relinquatur ei ſcriptum Examen, vt ſolus id maturius conſideret; poſtea eidem oſtendantur * Diplomata Apoſtolica, ac Conſtitutiones, & Regulæ in Societate ac domo, quam ingreditur, obſeruandæ; et qui litteris operam dederunt, de ſingulis facultatibus, in quibus verſati ſunt, ſingulas prælegant lectiones, & id coram eis, qui à Superiore ad eius talentum in doctrina, & proponendi modo cognoſcendum ſunt conſtituti.* E

6 *Eodem hoc tempore primæ Probationis conſcientiam ſuam Superiori, vel ei, quem ipſe delegauerit, aperiet (niſi id negotij cum Superioris cōſenſu in aliud tempus differretur) & generaliter confitebitur (ſi non dum id feciſſet) & illi quidem Confeſſario, qui à Superiore fuerit ad id deſtinatus. Et cùm in libro ad id deſignato ſcriptum fuerit, et manu * eius ſubſcriptum, quicquid domum tulit, & eius conſenſus ad obſeruanda omnia ei propoſita; poſtremò poſt reconcilia-* F

tionem

tionẽ accepto ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramẽto, ingredietur in domum communis habitationis; vbi cum alijs verſari, et in ſecũda Probatione diutius exerceri ſolent nouitij.

7 Quod dictũ eſt de ijs, qui * tunc primùm ad Societatem admittuntur, bona ex parte cum illis obſeruabitur, qui à ſtudijs, aut alijs locis Societatis, vbi diligenter examinati non fuerint, veniunt; Qui quidem non, vt Profeſſi, vel Coadiutores formati, in corpus Societatis admiſſi ſunt; vt quo maiori cum luce procedetur, eo quisque conſtantior in ſua vocatione maneat; & ipſa etiam Societas melius diſcernat, an conueniat ad maiorem laudem & gloriam Dei & Domini noſtri illum apud ſe retinere. G

SECVNDA PARS,

QVAE AD EOS DIMITtendos pertinet, qui ad Probationem admiſſi fuerant, & parum apti ad Societatem inueniuntur.

Qui dimitti poſſint, & per quos. *Cap. I.*

VT AVTEM ad propoſitum huic Societati finē diuini obſequij et auxilij animarum conuenit conſeruari, & numero augeri operarios idoneos ac vtiles ad Dei opus promouendū; ita dimitti eos oportet, qui tales non fuerint; & ſucceſſu temporis deprehendatur, vel quòd non ſit eorum vocatio, vel quòd ad commune bonum Societatis non cōueniat, vt in ea maneant. Sed tamē vt nō nimis faciles eſſe ad admittēdū, ita neque ad dimittēdum imò minus oportet: ſed matu rè omnino et conſideratè in Domino procedendum eſt. Et quamuis cauſas ad dimiſſionē dignas eo grauiores eſſe oportet, quo quis arctius Societatis corpori coniūctus eſt; quantumlibet tamē quisque ſit coniunctus, in quibusdam caſibus ſeparari ab ea poſſet, ac deberet: vt ſequenti Capite videbitur.

1 *Dimittendi facultas in primis ad vniuerſam Societatem pertinet, quãdo in Cõgregationẽ generalem conueniret: Eadem erit penes Præpoſitũ Generalẽ in omnibus, præterquàm ſiquid ad ipſius perſonã pertineret: Penes reliquos ex Societate tantum erit huius facultatis, quantum eis à capite collatum fuerit. Præpoſitis tamen Prouincialibus amplam ſatis conferri expediet, ac debita proportione etiam Præpoſitis Localibus, & Rectoribus Collegiorum, quibus videbitur eſſe conferenda; vt eo melius in toto Societatis corpore ſubordinatio ſanctæ Obedientiæ ſeruetur, quo clarius intelligẽt inferiores ſe à ſuis ĩmediatè Superioribus pẽdêre, et quod conueniat plurimùm, imò neceſſe ſit, in omnibus eis ſubeſſe propter Chriſtum Dominum noſtrum.*

DE CAVSIS, PROPTER *quas dimitti aliquem conueniat.* *Cap. II.*

1 CAVSAS *eas, quæ ad aliquem dimittendum ſufficiant, ponderare corã Domino debebit prudens charitas Superioris, qui huiuſmodi facultatẽ habuerit; ſed generatim loquendo, quatuor eorum genera fore videntur.*

2 *Primum, ſi in Domino iudicaretur, contra ipſius honorem & gloriam fore, quòd is in hac Societate*

maneret

*maneret, qui videatur in quibusdã *prauis affectibus* A
*aut vitijs, quæ diuinã offendunt Maieſtatẽ, corrigi nõ
poſſe; quæ eo minus tolerari deberent, quo grauiora
eſſent, et plus culpæ haberent; licet alijs nullum offen-
diculum (quòd manifeſta non eſſent) præberent.*

3 *Alterum eſt, ſi exiſtimaretur in Domino, ali-
quem retinere, contra Societatis bonum fore, quòd
cùm vniuerſale ſit, haud dubiè bono particulari alicu-
ius præferri ab eo debet, qui ſyncerè diuinũ obſequi-
um quærit. Tale quid eſſet, ſi in Probationũ decur-
ſu aliqua impedimenta, vel inſignes defectus in Exa-
mine ſuppreſſi detegerẽtur; vel ſi experimento com-
periretur, valde inutilẽ fore eũ, et per quem præpedi-
ẽda magis, quàm adiuuãda eſſet Societas, propter eius
inſignem ad quæuis eius munera ineptitudinem: &
multo magis dimitti oporteret, ſi Societati damnum
allaturus malo vitæ exemplo videretur, ac præcipuè
ſi inquietus eſſet, et verbis aut actibus * offendiculum* B
*alijs præberet. Hoc enim tolerare, charitatis nõ eſſet,
ſed vitij contrarij in eo quidem, qui tenetur conſerua-
re quietem, et bonum ſtatum Societatis ſibi cõmiſſæ.*

4 *Tertium, ſi iudicaretur, id fore contra Societatis,
ac ſimul ipſius dimittendæ perſonæ bonum; quod ex
parte corporis poſſet accidere, ſi tempore Probationis
ĩ aliquo * morbus, aut debilitas huiuſmodi cerneretur,* C
*cum qua eum non poſſe progredi in laboribus inſtituto
noſtro, ac procedendi modo cõueniẽtibus ad Deo ſerui-*

endum

endum vederetur : ex parte rerum animi, quando, qui ad probationem admiſſus fuit, ſe componere ad vitam ſub Obedientia * et iuxta modum procedendi Societatis ducendam non poſſet ; quòd nequeat, vel nolit proprium ſuum ſenſum aut iudicium infringere ; vel propter alia impedimenta, quæ à natura, vel à conſuetudine promanarent. D

5 Quartum, ſi cerneretur id fore contra bònum aliorum, qui de Societate non ſunt : Vt ſi detegeretur vinculum matrimonij, vel ſeruitutis legitimæ, vel æs alienum magni momēti : quibus in rebus, dum initio examinaretur, veritatem ſubticuiſſet. Quæuis harum quatuor cauſarum ſatis eſſe videtur, vt Deo gratius fore iudicemus, honeſtè dimitti eum, in quo locum habuerint, quàm imprudentem in eo retinendo charitatem exercere.

DE MODO DIMITTENDI. Cap. III.

1 CVM ijs, qui dimittendi erunt, obſeruari eum modum conueniet, * qui in conſpectu Dei dimittenti, dimiſſo, & alijs domeſticis, & externis maximè ſatisfaciat. Quod attinet ad dimittentem ob cauſas ſuperius dictas tria obſeruentur. A

2 *Primum eſt, vt oret ipſe Dominũ, et domi orari ea intentione curet (quamuis particularia non intelligantur) vt ſignificare Dominus noſter dignetur ea in re, de qua agitur, ſuam ſanctiſſimam voluntatem.*

3 *Alterum, vt cõferat cum aliquibus, ſeu aliquo ex domeſticis, qui ad hoc negotium aptiores videantur; et audiat, quid illi ſentiant.*

4 *Tertium, vt omnem exuendo affectum, & maiori Dei gloria præ oculis conſtituta, ac communis boni, tum etiam (quoad eius fieri poterit) particularis ratione habita, expendat hinc inde cauſas, & ſtatuat, an dimittere debeat, necne.*

5 *Quod ad dimiſſum attinet, tria itidem obſeruentur Primum exterius; vt recedat ex domo, quantum fieri poßit, ſine dedecore vel ignominia, * ac ſecum omnia ſua ferat.* B

6 *Alterum interius; vt eum dimittendum Superior curet, cõſeruata, quantum fieri poteſt, charitate ac beneuolentia mutua erga domum, & quanta cum conſolatione in Domino fieri poterit.*

7 *Tertium; vt circa ſtatũ vitæ ſtudeat eum dirigere vt aliquam conuenientem viam ſeruiendi Deo ineat, vel in Religione, vel extra eam; prout diuinæ voluntati conuenientius fore videbitur. Demum conſilio et oratione, et ſiquid aliud charitas dederit, iuuare curet.*

8 *Vt ſatisfiat alijs domeſticis, et externis, tria etiam obſeruentur.*

Primum

Primũ eſt, vt ſedulò curetur, nequid perturbationis in alicuius animo propter dimiſſionem maneat, * ratione C reddita, quantum ſatis erit, quibus reddi opus ſit: abſtinendo, quantũ fieri poterit, à defectibus, qui publici non fuerint, declarandis; quamuis in eo, qui dimittitur, nonnulli deprehenſi fuiſſent.

9 Alterum; vt ſtudeatur, ne malè affecti maneant erga dimiſſum, et quantum fieri poſſit, ne de eo malè ſentiant; ſed potius eius vicem doleant, et in Chriſto eum diligant, ac diuinæ Maieſtati in ſuis orationibus, vt eum dirigere, & ei miſericordiã impendere dignetur, commendent.

10 Tertium, vt detur opera, vt eius exemplo iuuentur, ſiqui minori cum ædificatione, quàm par eſſet, domi verſantur; & timeant, ne ſibi tantundem accidat, ſi non annitantur proficere. Et externi itidem, quibus id innotuerit, ædificationem accipiant, quòd domi non tolerẽtur, quos tolerari ad Dei gloriam non conuenit.

QVOMODO SE GERAT *Societas cum ijs, qui ſua ſponte recederent, vel quos ipſa dimitteret.* Cap. IIII.

1 QVI dimittuntur, vel iniuſſi diſcedunt * ab aliquo loco in alium eiuſdem Societatis, videntur nobis in Domino admittendi non eſſe, niſi prius qui dimiſit, vel qui loco præeſt, vnde iniuſſus diſceſſit, vel alioqui Generalis, aut qui eius vices gerit, admonitus ſuum præſtiterit aſſenſum; ne defectus cognitionis rerum, aut perſonarum alicuius erroris in Dei offenſam cauſa ſit. A

2 Communicationem autem facultatum, aut gratiarum, quæ ijs vt Societatis membris conceſſæ fuerant, ſimul atque membra eſſe deſierint, conſtat ceſſare.

3 Declaretur ijs, qui dimittuntur, quòd abſoluti maneant à votis ſimplicibus, ſi ea iuxa formulam Societati conſuetam (quæ in quinta Parte videbitur) emiſerint; quodq́ue nulla alia diſpenſatione indigeant.

4 Ad eos reducendos, qui ſine licentia recederent, ſi prius parum idonei ad Societatem habebantur, nulla diligentia opus erit; ſed potius dirigantur ad aliud inſtitutum, vbi Deo ſeruire poſſint, relaxatis votis, ſi ea emiſerint, vt omnes ſcrupuli eis eximantur.

5 Si huiuſmodi eſſent, vt Deo gratum fore videretur

tur, eos non ſic relinquere; præcipuè, ſi ex aliqua vehementi tentatione, aut ab alijs decepti egreſſi videantur, diligentia adhiberi ad eos reducendos poterit; et priuilegijs ad negotium huiuſmodi conceſſis à ſede Apoſtolica, quantum Superiori in Domino videbitur, vti licebit. Et cùm aliquis horum ſic reductus eſſet, committetur prudentiæ eiusdem Superioris; vt videat, num * ſatiſfactione aliqua opus ſit, an melius omnino cenſeat, in ſpiritu manſuetudinis procedere; qua in re & eius, qui reductus eſt, bonum, & ædificatio domeſticorum ſpectanda eſt. B

6 Siquis ſponte ſua ad Collegium, vel domum, vnde ſine facultate receſſerat, rediret, et alioqui idoneus ad Deo ſeruiendum in ea iudicaretur; conſiderandum erit, an veram * perſeuerandi voluntatem afferat, & an ſit paratus ad quamuis ſatiſfactionem & probationem: quòd ſi ſecus eſſet, vt qui veræ pœnitentiæ ſigna non oſtendit, admitti non merebitur. C

7 Si, qui fuit meritò dimiſſus, ad eandem domũ, vnde dimiſſus eſt, rediret, ad quamuis ſatiſfactionem paratus; Si adhuc eædem rationes, propter quas fuit dimiſſus, manerent; perſpicuum eſt, non eſſe admittendum: Si non manerent, et qui dimiſit, iudicaret Deo gratum fore, vt denuo reciperetur in eandem, vel aliam domũ; admoneat Generalem, vel Prouincialem Præpoſitum; & quod ab eo præſcriptum fuerit, exequatur.

8 *Siue receſſerit ſponte ſua, ſiue dimiſſus qui redit; ſi admittitur, denuo * examinari debet, & generalem confeßionem ipſo in ingreſſu ab vltima, quam domi fecit, inchoando, inſtituere; & alÿs probationibus & experimentis exercebitur: prout Superiori, habita ratione ædificationis vniuerſalis & particularis, ad gloriam Dei videbitur.* D

TERTIA PARS, DE *IIS CONSERVANDIS & promouendis, qui in probatione manent.*

DE CONSERVATIONE in ÿs, quæ ad animam & profectum in virtutibus pertinent. Cap. I.

8 *VT IN ÿs admittendis, quos ad noſtrum Inſtitutũ vocat Deus talentum ad id conueniens concedendo; & in dimittendis illis, qui, cùm eo careant, ſe à diuina ſapientia non eſſe vocatos oſtendunt; conſideranda ſunt, quæ ſuperius attigimus: ita in eis conſeruandis in ſua vocatione*

vocatione, qui retinentur, & probantur in domibus & Collegijs, et in eiſdem iuuandis, vt ſic proficiant in via Dei ſpiritu & virtutibus, vt ſanitatis & virium corporis, quæ ad laborandum in vinea Domini neceſſariæ ſunt, ratio habeatur; conſideratione ac prouidentia debita opus eſt: et ita agetur primo loco quidem de ijs, quæ ad animam; ſecundo de ijs, quæ ad corpus pertinent.

2 Quod ad animam attinet, cùm tanti referat, eos, qui in probationibus verſãtur, ab õnibus imperfectionibus et quibusuis impedimentis maioris ſpiritualis profectus remouere; multum ad id cõfert, * omnem cõmunicationem per verba & ſcripta vt abijciant cum ijs, qui in propoſito ſibi inſtituto intepeſcendi cauſa eſſe poſſent, & vt in via ſpirituali incedendo * cum ijs duntaxat perſonis, & ijs de rebus agant, quæ iuuent in diuino obſequio ad id conſequendum, quod in ingreſſu Societatis ſibi vt ſcopum præfigebant. A B

3 Eadem de cauſa egredi domo non debẽt, niſi quando, & * cum quo ſocio Superiori viſum fuerit. Nec domi hi cum illis liberè pro ſuo arbitratu colloquantur, ſed cum ijs tantùm, qui à Superiore * præſcripti fuerint; quorum exemplo & ſpiritualibus colloquijs ædificationem accipiant, non autem offenſionem, & proficiant in Domino: C D

4 Omnes diligentiſſimè curent portas ſenſuũ ſuorum (oculorum præcipuè, aurium, & linguæ) ab omni in-

temperantia vel vitio cuſtodire, ac ſe in pace & vera humilitate interna conſeruare; & eam in ſilentio, cùm id obſeruandum eſt; cùm autem loquendum, in circunſpectione & ædificatione verborum, & modeſtia vultus, ac decore ſiue grauitate inceſſus motuúmque omnium ſine vllo impatientiæ aut ſuperbiæ ſigno exhibere; in omnibus procurando atque optando potiores partes alijs deferre, omnes in animo ſuo tanquam ſibi ſuperiores ducendo, & exterius honorem ac reuerentiam, quam exigit cuiusque ſtatus, cum ſimplicitate et moderatione religioſa exhibendo: atque ita fiat, vt ſe mutuò conſiderãtes, in deuotione creſcant, Deumque Dominum noſtrum laudent, quem quiſque in alio, vt in illius imagine, agnoſcere ſtudeat.

5 *In refectione corporis curandum eſt, vt temperantia, modeſtia, et decentia interius, & exterius in omnibus obſeruetur. Præmittatur benedictio, & ſequatur actio gratiarum, quas omnes agere debent cum ea, qua par eſt, deuotione et reuerentia. Et dum corpus edendo reficitur; ſua etiam animis refectio præbeatur libro aliquo pio potius, quàm difficili, quem capere, et à quo omnes iuuari poſsint legẽdo: vel id temporis aliquis, cui à Superiore id iniungetur, concionabitur; vel * aliquid ſimile ad Dei gloriam fiet.* E

6 *Omnes quandiu corpore bene valent, in ſpiritualibus vel exterioribus rebus habeant in quo occupentur. Et, qui officium vel miniſterium aliquod*

certum

certum habent, vt de auxilio prouidendũ eſt eis, ſi ſit neceſſariũ; ita cùm vacant, alijs rebus occupari deberent; ne otium malorũ omnium origo, quoadeius fieri poſſit, domi nôſtræ locum habeat.

7 *Vt experiri incipiant ſanctæ Paupertatis virtutem, doceantur omnes, quòd nulla re tanquam propria vti debeant: quamuis neceſſe non ſit probationis tempore* ✱ *poſſeſſione bonorum ſuorum ſe abdicare; niſi id Superior poſt elapſum primum annum iuberet iudicans in huiuſmodi bonis tentationum occaſionem & minus proficiendi in ſpiritu habere aliquem, vt qui illis adhæreat aliquo immoderato amore vel confidentia; & tunc qui* ✱ *ſe exuit bonis ſuis, ſequatur Chriſti conſilia: pro ſua tamen deuotione ad hoc potius, quàm illud opus diſpẽſare bona ſua, vel eorum partem poterit; prout intellexerit ad diuinum beneplacitum magis conuenire; vt in Examine dictum eſt.* F G

8 *Intelligant etiã quòd mutuo dare, vel accipere, vel diſpenſare quicquã de ijs, quæ domi ſunt, minimè poſſunt, niſi Superior conſcius conſenſum præſtiterit.*

9 *Qui in ingreſſu ipſo, vel poſt ingreſſum ad Obedientiam motus ſua deuotione, vellet bona ſua vel eorum partem in Societatis ſubſidium diſpenſare;* ✱ *haud dubiè opus faceret maioris perfectionis, alienationis, & abnegationis vniuerſi amoris proprij nõ deſcendẽdo tenero quodã affectu ad particularia loca, nec iuxta illũ ſua bona huic potius, quàm illi applicãdo: quin potius* H

exoptando

exoptãdo maius et vniuerſalius bonũ Societatis (quæ tota ad maiorem Dei gloriam, ac vniuerſale bonum, et vtilitatem animarum inſtituta eſt) hoc iudicium ei relinquat, qui eius vniuerſæ curam habet, num applicari huic loco potius, quàm illi in eadem Prouincia debeat: quãdoquidẽ ille melius, quàm quiſquã alius intelligere poteſt, quid maximè cõueniat, et quid maximè vrgeat in omnibus eius locis, ratione habita Regum, Principum, ac aliorum potẽtatuum; ne eis cauſa vlla offenſionis detur; ſed ad maiorem ædificationẽ omnium, & ſpiritualem vtilitatem animarum, & gloriam Dei omnia cedant.

10 Doceantur quomodo ab illuſionibus Dæmonis in ſuis ſpiritualibus exercitationibus caueãt, & quomodo ſe contra omnes tentationes tueantur: ſimul rationes ſciant, quàm fieri poteſt, diligentiſsimè cõquiſitas, quibus & ad ſuperandas tentationes vtantur, et ad veras ſolidasq́ue virtutes conſequendas inſiſtant; ſiue plures adſint viſitationes ſpirituales, ſiue pauciores: curent verò ſemper in via diuini ſeruitij progreſſum facere.

11 Vtantur quotidie conſcientiæ ſuæ examinatione cõſueta, & octauo quoque die, ſaltem ad Confeſsionis & Communionis ſacramenta accedant; niſi aliqua de cauſa aliud Superiori videretur: & vnus omnium ſit Cõfeſſarius ab eodem Superiore conſtitutus: * quod ſi fieri non poterit, quiſque certè ſuum ſtabilem habeat Confeſſarium, cui ſuam conſcientiam prorſus aperiat. F

Qui

Qui quidem Confeſſarius nô ignoret, qui caſus Superiori reſeruentur. Illi autem reſeruabuntur, quos ab eo cognoſci neceſſarium videbitur, aut valde conueniens; quò melius et remedium adhibere poſsit, & ſuæ curæ commiſſos præſeruare ab omnibus, quæ nocitura ſunt.

12 *Perutile erit, eſſe domi aliquem virum fidelem * et in rebus ſpiritualibus ſufficienter verſatũ, qui instruat eos ac doceat, quomodo & interius, et exterius ſeſe habere debeant iuxta Societatis inſtitutum ac religionem; & ad id eos hortetur, & in memoriam redigat, & amanter admoneat: quem omnes qui in probatione ſunt, diligant, ad quem in ſuis tentationibus confugiant, cui confidenter ſua omnia detegãt, & à quo conſolationem & auxilium in omnibus ſperent in Domino: & admoneãtur, quòd nullam debeant celare tentationẽm, quam huic, vel Confeſſario, vel Superiori non aperiant, imo verò totam animam ſuam illis integrè manifeſtam eſſe, pergratum habeant: nec ſolùm defectus aperiant, ſed etiam pœnitentias, vel mortificationes, & deuotiones, ac virtutes omnes, voluntate pura optãtes ab illis dirigi, ſicubi à rectitudine deflecterẽt, nolentes ſuo proprio ſenſu duci; niſi conueniat cum iudicio illorum, quos Chriſti Domini noſtri loco habent.* K

13 *Anteuertere oportet tentationes, adhibitis earum contrarijs: vt cùm quis animaduertitur ad ſuperbiam eſſe propenſus, exerceri is debet in rebus abiectioribus,*

quæ

quæ ad humiliandum ipſum vtiles futuræ videantur: & ſic de alijs prauis animæ propenſionibus.

14 *Præterea honeſtatis * et decentiæ ratione cõuenit, fœminas non ingredi domos noſtras, nec Collegia, ſed tãtùm eccleſias, et arma nulla nec * ĩſtrumẽta rerũ vanarũ domi haberi; ſed tãtùm ea, quæ faciũt ad finẽ illũ diuini ſeruitij et laudis, quem ſibi præfixit Societas.* L M

15 *In correctionibus * et pœnitentijs iniungendis qui modus teneri debeat, prudenti charitati Superioris, & eorum, quos ſibi ſubſtituerit, relinquetur; qui in eis rationem habebunt diſpoſitionis perſonarum, & ædificationis vniuerſalis & particularis earum ad gloriam Dei. Pœnitentias verò huiuſmodi prompta voluntate quiſque admittere deberet cum vero emendationis et ſpiritualis profectus deſiderio; etiam ſi propter defectum culpa vacantem iniungerentur.* N

16 *Syndicus, vel cenſor domi conſtituatur: cuius erit officium, obſeruare in omnibus quod ad honeſtatem et decentiam externam pertinet, eccleſiam & domum perluſtrando, & ſiquid non conueniat, adnotando, & Superiori referendo, vel eundem, qui errat, commonefaciendo; ſi id facultatis ei, vt vtilius in Domino ſuo fungatur officio, tribuetur.*

17 *Curent omnes ex morbis corporis, cùm acciderint, fructum aliquem capere non ſolùm ad ſuam, ſed etiam aliorum ædificationem, non impatientes aut moroſos ſe exhibendo, ſed potius patiẽtiam veram habendo in-*

terius, & exterius eam præſeferendo, ac obedientiam medico, et infirmorũ præfecto præſtãdo, verbis pijs et ædificationẽ facientibus vtendo, quæ oſtendãt ægritudinem vt donum de manu Creatoris ac Domini noſtri (quandoquidem non inferius eſt ſanitate) admitti.

18 *Idem ſapiamus, idem, quoad eius fieri poſſit, dicamus omnes, iuxta Apoſtolũ. * Doctrinæ igitur diſſonantes non admittantur nec verbo in concionibus publicis, nec etiam ſcriptis libris; qui quidem ſine approbatione atque conſenſu Præpoſiti Generalis (qui cenſuræ trium, vt minimùm, doctrina & claro iudicio in ea facultate præditorum eos ſubijciat) in lucem emitti non poterunt. Imò et iudiciorum de rebus agendis diuerſitas, quæ mater eſſe ſolet diſcordiæ * & inimica vnionis voluntatum, quantũ fieri poteſt, euitari debet: & contrà vnio & conformitas mutua diligentiſſimè curanda, nec, quæ ei aduerſantur, permittenda ſunt: quò iuncti inuicem fraternæ charitatis vinculo melius & efficacius poſſint ſe diuino obſequio, et auxilio proximorum impendere.* O P

19 *Quia ad progreſſum in virtutibus faciendum multum confert antiquorum exemplum, quo reliqui ad eorum imitationem animentur; qui præeſt alijs (ſi aliter peculiares ob cauſas non iudicaretur conuenire) & omnes alij ſacerdotes, qui ei videbũtur, aliquando ſingulis annis officiũ, vel officia eorum, qui inſeruiũt domi, ad tempus aliquod obibant, quò alijs gratius reddatur hu-*

iuſmodi

iuſmodi miniſterium, in quo ad maius Dei ſeruitium et gloriam ſunt conſtituti.

20 Explicetur aliquot diebus in ſingulis hebdomadibus Doctrina Chriſtiana, ac modus bene & * cum fructu confitendi, cõmunicandi, miſſam audiendi, & in eadem miniſtrandi, orandi itidem, meditandi, et legendi pro captu vniuscuiuſque tradatur; cureturque non ſolùm vt addiſcant quæ cõueniunt, ſed etiã vt memoria teneant, & exerceant quæ didicerint: omnesque ſuum tempus rebus ſpiritualibus impendant, & deuotioni quærendæ pro menſura gratiæ Dei ipſis cõmunicatæ inſiſtãt: ad quod conferet aliqua * exercitia ſpiritualia illis, qui non dum ſe exercuerunt in eis, vel omnia tradere; prout vnicuique cõuenire in Domino iudicabitur. Q R

21 Conuenit omnes exerceri (ſi aliquem Superior non eximeret) in cõcionibus * domeſticis: vt, præterquàm quòd vtiliter expendetur aliqua hora à prandio, animentur et aſſueſcant aliqua ratione (quod ad vocem et modum attinet et ad reliqua) ad munus exercendũ; et vt ſpecimen etiam eius talenti, quod in hoc genere Dominus eis cõmunicat, præbeant; et vt ſuos bonos cõceptus ad ſuam & proximorum ædificationem exprimant, de ijs crebrò tractantes, quæ ad ſui abnegationem et in virtutibus profectũ, et omnimodam perfectionem attinẽt; ad ea ſe inuicem exhortando, et præcipuè ad vnionem & charitatem fraternam. S

Magnopere

21 *Magnopere conferet, deuotè, quoad fieri poterit, ea munera obire, in quibus præ cæteris exercetur humilitas & charitas. Et in vniuerſum loquendo, quanto aliquis ſe arctius cum Deo coniunxerit, et liberaliorem erga ſummam Maieſtatem ſe præſtiterit; tanto eum in ſe largiorem experietur; et ipſe in dies magis idoneus erit ad gratias & dona ſpiritualia vberiora recipienda.*

23 *Expedit inprimis ad profectum, imò neceſſarium eſt, vt omnes perfectæ Obedientiæ ſe dedant, Superiorem (quicunque ille ſit) tanquam Chriſtũ Dominum intuentes, et interna reuerentia & amore eum proſequentes: nec ſolùm in executione externa eorum, quæ iniungit, integrè, promptè, fortiter, & cum humilitate debita, ſine excuſationibus, & obmurmurationibus obediãt, licet difficilia et sẽſualitati repugnãtia iubeat; verùm etiã nitantur reſignationem & veram abnegationem propriæ voluntatis & iudicij habere; velle ac ſentire ſuum cum eo, quod Superior vult & ſentit in omnibus rebus (vbi peccatum non cerneretur) omnino conformantes, propoſita ſibi voluntate ac iudicio Superioris pro regula ſuæ voluntatis & iudicij; quò exactius cõformentur primæ, ac ſummæ regulæ omnis bonæ voluntatis & iudicij, quæ eſt æterna bonitas, & ſapientia.*

24 *Et vt * magis in Obedientiæ virtute ſe exerceant, conuenit, imò etiam neceſſariũ eſt, vt non ſolùm Superiori* T

riori totius Societatis vel domus, ſed etiam ſubordinatis miniſtris, qui ex illo authoritatem acceperunt, in iis omnibus, in quibus poteſtatē habent, obediant, et aſſueſcāt non ītueri, quis ille ſit, cui obediūt, ſed potius quis ille, propter quē obediūt, qui eſt Chriſtus Dominus.

25 *Diligant omnes Paupertatem, vt matrē, et iuxta menſuram ſanctæ diſcretionis ſuis temporibus eius effectus aliquos experiantur; & vt in Examine dictū eſt, poſt primum annū exactum parati ſint ad temporalia bona diſtribuenda, quandocunque à Superiore iniunctum id fuerit, & ea ratione ſeruata, quæ in Examine propoſita fuit.*

26 *Omnes rectiſſimam habere intentionem non ſolùm in ſtatu vitæ, verùm etiam in rebus omnibus particularibus enitantur, id ſemper in eis ſyncerè ſpectantes, vt ſeruire & placere diuinæ bonitati propter ſeipſam & propter charitatem, & eximia beneficia, quibus præuenit nos, potius, quàm timorē pœnarū, uel ſpē præmiorum (quamuis hinc etiam iuuari debeant) vt in omnibus quærant Deum, exuentes ſe, quantū fieri poteſt, amore omnium creaturarum; vt affectum vniuerſum in ipſarum Creatorem cōferant, eum in omnibus amādo, & omnes in eo iuxta ſanctiſſimam ac diuinam ipſius voluntatem.*

27 *Studium, in quod incumbent qui in domibus Societatis probatur, id eſſe debet, quod eos magis ad ſuperius dictam abnegationem ſui, et in virtutibus ac deuo-*

tione profectum iuuabit. * Studia verò litterarum, in X vniuerſum loquendo, in domibus non erunt; niſi in quibusdam, peculiaribus de cauſis, diſpenſatione opus eſſe videretur. Collegia enim ad litteras addiſcendas, domus verò ad eas, quas didicerint, exercendas, vel ad præparandum earum fundamentum, humilitatis ſcilicet, ac omnis virtutis in ijs, qui operam eis ſunt daturi, comparatæ ſunt.

28 Sit aliquis domi, qui ſingulis hebdomadibus, vel certè decimò quinto quoque die hæc, & ſimilia omnibus in memoriam redigat; vel illi hæc legere teneantur: ne pro noſtræ fragilis naturæ conditione obliti ab eorum executione ceſſent. Et aliquoties ſingulis annis omnes à Superiore ſibi pœnitentias iniungi propter defectum obſeruationis Regularum petant; vt hæc cura indicium ſit illius, quam de ſuo profectu ſpirituali in via Dei quisque habere debet.

DE CONSERVATIOne Corporis. Cap. II.

1 VT nimia ſolicitudo in ijs, quæ ad corpus pertinent, reprehenſibilis eſt; ita cura moderata tuendæ ad diuinum obſequium valetudinis ac virium corporis laude digna, et ab omnibus adhibēda eſt:

et ea de cauſa, cùm animaduerterint aliquid ſibi nocere, vel quid aliud neceſſarium eſſe circa victum, veſtitum, habitationem, officiorum exercitationem, & ſic de alijs rebus, admoneant omnes ea de re Superiorem, vel quem ad id Superior conſtituerit, duo interim obſeruantes; Primum, vt antequam ad eum quid referant, ſe ad orandum recipiant, & poſt orationem, ſi ſenſerint rem deferendam ad Superiorem, id faciant; Alterum, vt cùm verbo aut ſcripto breui (ne excidat memoria) Superiori * rem expoſuerint, ei totam curam rei expoſitæ relinquant: & quicquid ille ſtatuerit, optimum ducant; nec contendere, aut vrgere per ſe vel alium (ſiue concedatur quod petitur, ſiue non) pergant: quandoquidem ſibi perſuadere debent, id magis expedire ad diuinum beneplacitum ac ſuum maius bonum, quod Superiori, re intellecta, in Domino viſum fuerit. A

2 Statuatur * tempus edendi, cubandi, ſurgendi, quod cõmuniter omnes obſeruent. B

3 In ijs, * quæ ad victum, veſtitum, & habitationem, & alia corpori neceſſaria pertinent, curetur cum diuino auxilio, vt quanuis ſit, in quo probetur virtus & ſui ipſius abnegatio, non deſit tamen, quo ſuſtentetur natura, & ad diuinum obſequium laudemque conſeruetur, habita conuenienti ratione perſonarum in Domino. C

4 Vt non expedit * tanto labore corporali quenquam D

oncrari

onerari, vt ſpiritus obruatur, & corpus detrimentum patiatur; ita aliqua corporalis exercitatio, quæ vtrunque iuuet, omnibus communiter conuenit, etiam illis, qui mentalibus exercitijs debent inſiſtere; quæ quidem externis interrumpi deberent, & non continuari, nec ſine menſura diſcretionis aſſumi.

5 Corporis caſtigatio immoderata eſſe non debet, nec indiſcreta in * vigilijs, & abſtinentijs, & alijs pœnitentijs * ac laboribus externis; quæ & nocumentum afferre, & maiora bona impedire ſolent. Ideo ſuo Confeſſario detegi ab vnoquoque conuenit quicquid in hac parte faciat; qui ſi indicat excedi menſuram, aut certè dubitat de exceſſu, illũ ad Superiorem remittat. Hæc autem omnia eò fiunt; vt clarius procedatur, & in animis corporibusque noſtris Deo Domino noſtro maior gloria deferatur. E F

6 Sit aliquis domi, qui præſit in ijs, quæ ad corporis bonam valetudinem pertinent tum conſeruãdam in ſanis & quidem in ijs præſertim, qui ex ætate, vel alijs de cauſis ſunt debiliores, tum reſtituendam in ægrotantibus: cui debent omnes, ſi malè ſe habere ſenſerint, id referre; vt de remedio, * prout charitas exigit, conuenienti prouideatur. G

7 In ijs, quæ pertinent ad rerum temporalium conſeruationem, præter curam illam, quam omnibus charitas & ratio imponit, æquum erit, alicui demandari hoc munus, vt tanquam bona Domini noſtri IESV

Chriſti propria ea curet. Ad alias etiam functiones, & eas præcipuè, quæ honeſtius domi, quàm foris fiunt, curandum eſt, vt officialium neceſſarius numerus conſtituatur; & huiuſmodi * officia Coadiutores H
in rebus externis, ſi ea ignorant, addiſcant, omnia ad maiorem gloriam Dei Creatoris & Domini noſtri ſemper dirigendo.

QVARTA PARS

DE IIS, QVI IN SOcietate retinentur, inſtruendis in litteris & alijs, quæ ad proximos iuuandos conferunt.

PROOEMIVM.

CVM ſcopus, ad quem Societas rectà tendit, ſit, ſuas ac proximorum animas ad finem vltimum cõſequendum, ad quem creatæ fuerunt, iuuare; cùmque ad id præter vitæ exemplũ, doctrina & modus eam proponendi ſint neceſſaria; poſtquàm in ijs, qui admiſſi ſunt ad probationem, iactum eſſe videbitur abnegationis propriæ &

profectus ĩ virtutibus neceſſarij bonum fundamẽtum; de litterarum ædificio & modo eis vtendi agendum erit; quò iuuare poſsint ad magis cognoſcendum magiſque ſeruiendum Deo Creatori ac Domino noſtro. Ad hoc Collegia, * & aliquando etiam Vniuerſitates, vel Studia generalia Societas amplectitur; in quibus qui bonum ſui ſpecimen in domibus probationum præbuerunt, nec tamen doctrina ad noſtrum inſtitutum neceſſaria ſatis inſtructi acceſſerunt, in ea & in alijs rebus, quæ ad iuuandas animas conferunt; inſtruantur. Prius ergo de ijs, quæ ad Collegia; Deinde de ijs, quæ ad Studia generalia pertinent, dicetur, cum eo fauore, quem diuina Sapientia ad maiorem gloriam laudemque ſuam nobis dare dignabitur. A

DE MEMORIA HABENDA FUNDATORUM, & BENE DE COLLEGIJS MERITORUM.

Cap. I.

1 Quoniam id maximè rationi conſentaneum videtur, vt, quantum in nobis ſitum ſit, eorum à nobis pietati ac beneficentiæ ſatisfiat, quibus diuina bonitas ad fundationem ac dotationem Collegiorum vtitur adminiſtris: Primùm in quouis noſtræ Societatis Collegio perpetuò ſingulis hebdomadibus Miſſa

ſemel pro eius Fundatore & benefactoribus viuis & mortuis celebretur.

2 Initio item cuiusque menſis omnes ſacerdotes, qui in Collegio fuerīt, pro eiſdem ſemel offerre idem ſacrificium perpetuò debent. Singulis inſuper annis eo die, quo Collegij cuiuſque poſſeſsio Societati tradita eſt, * cum ſolennitate Miſſa pro Fūdatore et benefactoribus celebretur: & id temporis in eodem Collegio quicunque Sacerdotes adfuerint, eòdem ſua referent ſacrificia. A

3 Eodem die candela cerea Fundatori offeratur, aut vni ex ſuis, qui ipſi ſit * cognatiōne proximè coniunctus, aut illi demum, quem ipſe Fundator deſignauerit: in qua candela armorum Fundatoris, aut deuotionis inſignia extent. Illa verò teſtabitur Societas, * quam Fundatori in Domino debet, gratitudinem. B C

4 Cùm primùm Societas in Collegij alicuius poſſeſſionem venerit; Præpoſitus Generalis curet indici per vniuerſam Societatem, vt quilibet Sacerdos ter ſacrum faciat pro ſuperſtite Fundatore ipſius Collegij ac benefactoribus; vt illos ſua benignitate Dominus in rebus omnibus dirigat, & ſuis donis ſemper augeat. Rurſus, * cùm ex hac vita illi exceſſerīt, curabit idem Præpoſitus Generalis; vbi primùm reſciuerit, vt per totam Societatem ſinguli Sacerdotes ter Sacrum pro animabus illorum faciant. * Quoties autem dictum eſt, miſſas eſſe à Sacerdotibus celebrandas; Cæteri D E

omnes,

omnes, qui in Collegijs degunt, ac ſacerdotes non ſunt, ad eandem illam intentionem orare debent; quandoquidem eiusdem gratitudinis nomine vtrique obligantur in Domino.

5 Fundatores præterea ac benefactores Collegiorum participes efficiuntur omnium bonorum operum, quæ tum in ipſis Collegijs, tum in reliqua Societate Dei gratia fiunt.

6 In vniuerſum autem tum Fundatoribus, tum etiam ipſorum neceſſarijs et quoad viuunt, & poſtquàm obierint, peculiariter ſeſe deuinctam eſſe Societas ex charitate cognoſcat, vt omni officio illos proſequatur, quod à nobis præſtari iuxta minimam hanc noſtram profeſsionem ad diuinam gloriam poſsit.

DE IIS, QVAE AD admittenda & relinquenda Collegia, & eorũ res temporales pertinent. Cap. II.

1 AD Collegia, quæ liberè Societati offeruntur, vt iuxta ſuas Conſtitutiones omnino eis vtatur, admittenda, Præpoſitus Generalis nomine totius Societatis plenam poteſtatem habebit.

2 Si Fũdator aliquas conditiones exigeret ordini ac modo procedendi Societati conſueto minimè conſenta-

neas; eidem Præpoſito Generali (auditis ſentẽtijs aliorum, quos ipſe de huiuſmodi rebus melius iudicare cenſebit) conſiderandum relinquatur, an omnibus perpenſis vtile ſit futurum Societati ad finem diuini ſeruitij, quem ſibi præfixit, huiuſmodi Collegium admittere, nec ne. Sed ſi temporis decurſu ſe grauari eo onere animaduertet Societas, poterit ipſa in Congregatione generali id proponere, & ſtatuere, vt relinquatur Collegiũ huiuſmodi; vel proſpicere, vt onus tẽperetur, vel certè, vt ad onus id ferendum vires maiores præbeantur. Hoc tamen dictum ſit, ſi ante Congregationem huiuſmodi Præpoſitus Generalis huic incommodo, prout in Domino conuenit, non occurrerit.

3 Ad relinquenda, vel alienãda Collegia, aut domos iam admiſſas * Præpoſitus Generalis ſimul cum ipſa Societate poteſtatem habebit. Cùm enim id ſit perinde, ac ſi membrum ab eius corpore præſcinderetur, et res alioqui perpetua & maioris momenti ſit; cum ea vniuerſa communicari melius eſt. A

4 In Collegijs Societatis nec curæ animarum * nec obligationes ad Miſſas celebrãdas, neque aliæ huiuſmodi admittantur, quæ à ſtudijs diſtrahere admodum, & ea, quæ in illis ad diuinum obſequium quæruntur, impedire ſolent: Quemadmodum neque in domibus alijs, vel eccleſiis Societatis profeſſæ; quæ quoad eius fieri poteſt, expedita ad ſedis Apoſtolicæ miſsiones obeũdas, aliaque pietatis opera ad Dei obſequium & B

 animarum

animarum auxilium eſſe debet.

5 *Poſſeſsionem Collegiorum cum rebus temporalibus, quæ ad ipſa * ſpectant, capiet Societas; & Rectores, qui ad id munus conueniens habeant talentum, conſtituet; qui curam ſuſcipiant conſeruandi atque adminiſtrandi res ipſorum temporales, ac prouideant neceſsitatibus tam materialis ædificij, quàm Scholarium (qui in ipſis Collegijs degunt) eorumque, * qui probantur, vt ad illa admittantur, atque eorum etiam, qui extra * Collegia gerũt illorũ negotia. Totius verò adminiſtrationis ratio Rectoribus conſtet: vt eam reddere, quando, et cui per Præpoſitum Generalẽ conſtituetur, poſsint. At Generalis * cùm nec in ſuum, nec in vllorum conſanguineorum ſuorum, nec in profeſſæ Societatis vſum bona temporalia Collegiorum poſsit conuertere; eò purius ſeſe in eorum ſuperintendentia ad maiorem gloriam & ſeruitium Dei gerere poterit.* C D E F

6 *In ijs Collegijs, quæ duodecim Scholaſticos (præter Præceptores) ex proprijs redditibus alere poſſunt, ob maiorẽ populi ædificationẽ * nec petantur eleemoſynæ, nec illæ, aut dona vlla oblata admittantur. Si redditus minores fuerint, quàm huic numero alendo ſufficiant; admitti quidem, non autem peti eleemoſynæ poſſent; niſi tanta paupertate Collegium premeretur, vt etiam petere, ſaltẽ à quibuſdam, eſſet neceſſarium. Tunc enim (diuinum obſequium & vniuerſale bonum* G

præ

præ oculis ſemper habendo) peti eleemoſynæ, imò & oſtiatim ad tempus, quandocunque neceſſitas id exigeret, emendicari poterunt.

DE SCHOLASTICIS, qui in Collegijs conſtituentur. Cap. III.

1 QVOD ad Scholaſticos attinet, ad quorum inſtitutionem Collegia aſſumuntur, in primis quales eſſe debeant, vt ad ea vel mittantur, vel admittantur, conſiderare in Domino oportebit.

2 Primùm omniū cum aliquo * ex quinque illis impedimentis in Secunda Parte dictis nullus in Collegio aliquo Societatis * inter Scholaſticos collocari poterit. A B Et præter Coadiutores ad miniſteria vel auxiliū Collegij neceſſarios, reliqui huiuſmodi eſſe debēt, vt ſecūdum rationē ſperari poſſit, idoneos ad vineā Chriſti Domini noſtri exemplo ac doctrina excolendā eſſe euaſuros. Hi autem quo magis ingenioſi, boniſque moribus ornati, & ſani corpore ad ferendos ſtudiorum labores fuerint; eo magis idonei, & citius ad Collegia mitti, vel in eiſdem admitti poſſunt.

3 Adhæc, illi ſolùm in Scholaſticos approbatos admittentur, qui in domibus vel Collegijs ipſis probati fuerint, & biennio in varijs experimentis & proba-

tionibus

tionibus exacto, ac votis cum promiſſione de Societatis ingreſſu tam emiſſis, ad vitam in ipſa perpetuò ducendam ad gloriam Dei admittentur.

4 Præter hos, ſtudia quibuſdam conceduntur, qui ante biennium & probationes huiuſmodi ad Collegia ex domibus deſtinantur (quòd ſic in Domino expedire videatur) aut in eiſdem admittuntur; non tamen approbati Scholaſtici cenſentur, donec biennio exacto & votis ac promiſſione illa emiſſis, in approbatorum numerum referantur.

DE SCHOLASTICIS admiſſis conſeruandis. Cap. IIII.

1 AD rerum temporalium & externarum ac Collegialium conſeruationem in ijs, quæ ad corpus pertinent, quod in Tertia Parte dictũ eſt, ſufficiet. Id tamen peculiari cura animaduertẽdum erit, vt temporibus valetudini corporis incommodis Scholaſtici non ſtudeant, vt ſomno quantum tempori ſatis ſit, tribuant; & in laboribus mentis modum ſeruent. Sic enim fiet, vt diutius in illis perſeuerare tam in litteris addiſcendis, quàm in eiſdem exercendis ad Dei gloriam poſſint.

2 Quod attinet ad ſpiritualia; eadem erit ratio eorum, qui in Collegijs, & qui in Domibus

admittuntur,

admittuntur, quamdiu in probationibus verſantur. Poſt probationem, cùm ſtudijs vacant, vt eſt cauendum, ne feruore ſtudiorum intepeſcat ſolidarum virtutum, ac religioſæ vitæ amor; ita * mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis eo tempore non adeo multum loci tribuetur. Quandoquidem litteris dare operam, quæ ſyncera cum intentione diuini ſeruitij addiſcuntur, & quodammodo totum hominem requirunt, non minus; quàm in illis verſari tempore ſtudiorum, imò magis Deo ac Domino noſtro gratum erit. A

3 Itaque præter ſacramenta * Confeſsionis ac Communionis (ad quæ octauo quoque die accedendum erit) & præter Miſſam, quam quotidie audient; horam vnam impendent recitando Beatiſsimæ Virginis officio, ac examinandis bis quotidie ſuis conſcientijs cum alijs orationibus pro cuiuſque deuotione vſque ad prædictam horam explendam, ſi expleta non fuerit. Quæ omnia iuxta ordinationem ac iudicium maiorum ſuorum, quibus obedientiam Chriſti loco præſtare debent, facient. B

4 Aliqui (cuiuſmodi eſſe poſſent Coadiutores illi, qui legere non didicerũt) præter Miſſam, * horam etiam vnã recitãdo Roſario vel Coronæ Beatæ Mariæ Virginis cum duplici examine quotidiano, vel alijs orationibus pro cuiuſque deuotione, vt de Scholaſticis dictum eſt, impendent. C

Ad

5 Ad deuotionis augmentum, & ad excitandam qua Deo obſtricti ſunt, obligationis memoriam, & ad maiorem ſtudentiũ in ſua vocatione cõfirmationem bis annis ſingulis, in feſtis videlicet Reſurrectionis, ac Natiuitatis, ſimplicia vota, quæ iuxta formulam in Quinta Parte, capite 4. dicendam emiſerunt, congruum erit renouare. Et qui ea non emiſiſſet, exacto biẽnio probationis, vt ĩ Examine proponitur, emittet.

6 Cùm ad publicas Scholas eũdum erit (nam alia loca iniuſſu Superiorum non petent) eant et redeant * inuicem aſſociati cum ea modeſtia interiori ac exteriori, quæ ad ſui & aliorum ædificationem conueniat; & eorum colloquia cum Scholaſticis externis ſint ſolùm de rebus ad litteras vel profectum ſpiritus pertinentibus; prout ad maiorem Dei gloriam omnibus vtilius fore iudicabitur. D

DE DOCTRINA, CVI Scholaſtici Societatis ſtudere debent. Cap. V.

1 CVM doctrinæ, quæ in hac Societate addiſcitur, hic ſcopus ſit; ſuis & proximorum animis Dei fauore aſpirante prodeſſe; hæc erit in vniuerſum et in particularibus perſonis menſura, ex qua quibus facultatibus addiſcendis noſtri incumbere, & quouſque

*que in eis progredi debeant, ſtatuatur. Et quia generatim loquendo, litteræ * humaniores diuerſarum linguarũ, Logica itidẽ, Naturalis ac Moralis Philoſophia, Metaphyſica, & Theologia tam quæ Scholaſtica, quàm * quæ Poſitiua dicitur, et ſacra Scriptura ad id iuuant; harum Facultatum ſtudijs operam dabũt qui ad Collegia mittuntur; & quidem maiori cùm diligentia illis vacabũt, quæ ad finẽ prædictum, habita ratione temporis, loci, & perſonarum, ſupremus Moderator ſtudiorum magis in Domino conuenire iudicabit.* A B

2 *Ad particulares perſonas deſcendendo, quid hi, vel illi addiſcere debeant, Superiorum prudentiæ relinquetur. Qui tamen indole ingenij præditus eſſet, quo * in dictis facultatibus ſolidiorem doctrinã conſequetur, eo rem vtiliorem faceret.* C

3 *De tempore alicui * ex his Scientijs impendendo, & quando ad vlteriores ſit progrediendum, Rector adhibita examinatione conuenienti conſiderabit, & ſtatuet.* D

4 *Sequantur in quauis facultate * ſecuriorem et magis approbatam doctrinam, & eos authores, qui eam docent: cuius rei penes Rectorem (qui, quod ſtatuetur in vniuerſa Societate ad maiorem Dei gloriã, ſequuturus eſt) cura ſit.* E

QVOMODO IVVENTVR Scholaſtici ad has facultates bene addiſcendas. Cap. VI.

1 VT autem Scholaſtici plurimũ in doctrina proficiant; in primis animæ puritatem cuſtodire, ac rectam ſtudiorum intẽtionem habere conentur, nihil aliud in litteris, quàm diuinam gloriam, et animarum fructum quærentes; & in ſuis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebrò petant.

2 Præterea ſeriò & conſtanter animum ſtudijs applicare deliberent, ſibiq́ue perſuadeant, nihil gratius ſe Deo facturos in Collegijs, quàm ſi cum ea intentione, de qua dictum eſt, ſtudijs ſe diligenter impendant. Et licet nunquam ad exercenda ea, quæ didicerint, perueniant; illum tamen ſtudendi laborem ex obedientiâ et charitate (vt par eſt) ſuſceptum, opus eſſe magni meriti in conſpectu diuinæ ac ſummæ Maieſtatis apud ſe ſtatuant.

3 Impedimenta etiam remoueantur, quæ à ſtudijs animum auocant, tam * deuotionum ac mortificationum, quæ vel nimiæ vel ſine ordine debito ſuſcipiuntur, quàm curarum & occupationum, quæ * domi in officijs domeſticis, et foris in colloquijs, * confeſſionibus, atque alijs erga proximos functionibus A B C

aſſumuntur

aſſumuntur: quatenus ab eis declinari in Domino poterit. Eſt enĩ laudabile, quò alijs poſtea vtiliores cũ doctrina, quam didicerint, ſe præbeant, huiuſmodi exercitia (licet pia) * donec ſtudia ſint abſoluta, differri. D Et hæc quidem omnia maiori cum ſtudio obſequij et gloriæ diuinæ fiant.

4 In diſciplinis ordo ſeruandus eſt, vt prius in latina lingua ſolidum iaciant fundamentũ, quàm Artium liberalium, & in ijs, antequàm Theologiæ Scholaſticæ, & quidẽ in hac, antequàm Poſitiuæ ſtudijs ſe dedant. Sacræ ſcripturæ vel eodem tẽpore, vel poſtea tractari poterunt.

5 Linguæ verò illæ, * in quibus ſcriptæ vel verſæ E fuerũt, prius, aut poſterius, vt Superiori pro varietate cauſarum occurrentium, ac diuerſitate perſonarum videbitur, diſci poterunt. Itaque ordo temporis eius prudentiæ relinquetur. Sed ſi linguarum ſtudio noſtri vacant, inter cætera, ad quæ diſcentium intentio feratur, illud ſit, vt verſionem ab Eccleſia approbatam defendant.

6 Scholaſtici omnes * lectiones publicorum Profeſ- F ſorum iuxta Rectoris Collegij arbitrium audiant: quiquidem Profeſſores ſiue de * Societate illi ſint, ſiue G externi, optandum eſt, vt docti, diligentes, et aſſidui, & profectus ſtudentium tam in lectionibus, quàm in alijs litterarijs exercitationibus ſtudioſi ſint.

7 Bibliotheca communis, ſi fieri poteſt, in Collegijs habeatur;

habeatur; cuius clauis illis, qui iuxta Rectoris iudicium habere debebunt, tradatur. Præter hos autem, quiſque libros alios, * qui neceſſarij ei fuerint, habebit. H

8 Scholaſtici in audiendis lectionibus ſint aſsidui, et in eis præuidendis diligentes, & poſtquam eas audierint, * repetendis, ijs, quæ non intellexerint, interrogandis, alijs verò, quæ oportuerit, * adnotandis; quo in poſterum memoriæ defectui conſulatur. I K

9 Rector autem Collegij id curæ habeat, vt videat, num Magiſtri, & diſcipuli ſuum in Domino officium faciant, nec ne.

10 Cum perutilis ſit (præſertim Artium, ac Theologiæ Scholaſticæ ſtudioſis) diſputandi vſus; interſint Scholaſtici communibus Scholarum, ad quas accedunt (licet non ſint ſub cura Societatis) diſputationibus, & ſingulare ſui ſpecimen in doctrina præbere, modeſtè tamen, curet. Conuenit etiam ſingulis Dominicis, vel aliquo alio die hebdomadæ in Collegio noſtro aliquem ex quauis Claſſe, Artium, et Theologiæ ſtudioſorum à Rectore deſignatum à prandio (ſi aliqua ex cauſa peculiari impedimẽtum non accideret) aliquas poſitiones tuendas ſuſcipere; quæ pridie eius diei ſub veſperũ valuis Scholarum (quò ad diſputandum vel audiendum, qui vellent, conuenirent) eſſent affigendæ; quibus breuiter ab eo, qui reſponſurus eſt, confirmatis, argumentari ex domeſticis vel externis liceat cuicunque libuerit: aliquis tamen præſit opor-

tet, qui argumentantes dirigat, & ex ea concertatione eliciat declaretque ad audientium vtilitatem doctrinam, quæ tenenda ſit; qui ſignum etiam det finiendi ijs, qui diſputant, ac tempus ſic diſtribuat; vt omnibus, quoadeius fieri poterit, diſputandi locus detur.

11 Præter hæc duo diſputationum prædictarum genera, quotidie aliquod tempus deſignandum, quo in Collegijs præſidente aliquo, vt diximus, diſputetur; vt ea ratione & ingenia magis exerceantur, & difficilia, quæ in his facultatibus occurrent, magis ad Dei gloriam elucidentur.

12 Qui litteris humanioribus vacant, ſua etiam ſtata tempora ad conferendum & diſputandum de ijs, quæ pertinent ad ſtudia illa, coram aliquo, qui eoſdem dirigere poſſit, habebunt: & Dominicis, vel alijs conſtitutis diebus alternatim vel ſuæ facultatis poſitiones à prandio tuebuntur, vel ſe in componendo carmine, aut ſoluta oratione exercebunt; ſiue id ex tēpore propoſito ibidē themate ad explorandā promptitudinē fiat; ſiue domi cōpoſita de re prius propoſita illic publicè legantur.

13 Omnes quidem, ſed præcipuè humaniorum litterarum * ſtudioſi Latinè loquantur communiter; & memoriæ quod à ſuis Magiſtris præſcriptum fuerit, commendent; ac ſtylum in compoſitionibus diligenter exerceant; nec deſit, qui eiſdem corrigendis operam ſuam impendat. Licebit etiam nonnullis iuxta Rectoris arbitrium præter eos authores, qui prælegūtur, quoſdam L

etiam alios priuato ſtudio legere; & ſingulis hebdomadis die aliquo deſignato vnus ex prouectioribus à prandio orationem latinam aut græcam de re aliqua ad ædificationem domeſticorum pertinēte, qua ad perfectiora in Domino animentur, habeat.

14 Præterea Artium & Theologiæ ſtudioſi potiſsimùm, ſed & reliqui ſuum habeant * priuatum ſtudium & quietum, quo melius et exactius ea, quæ tractata ſunt, intelligant. M

15 Vt reprimi oportet quorundam curſum plus æquo concitatum in ſtudijs; * ita mouendi, incitandi, & animandi ad ſtudia ſunt alij, quibus id neceſſarium eſt; quod vt melius præſtare poſsit Rector, intelligat oportet per ſe, & per aliquem alium, cui Syndici, vel Viſitatoris ſtudiorum curam ipſe dederit, quomodo Scholaſtici ſuum officium faciant. Quòd ſi animaduerteret aliquē in ſtudijs tempus * inutiliter terere, quòd nolit, aut certè non poſsit progreſſum in litteris facere; expedit illum ab eis remouere, & eius loco alium, qui ad ſcopum diuini ſeruitij in Collegijs præfixum magis proficiat, conſtituere. N O

16 Abſoluto ſtudio alicuius facultatis, eandem priuatim repetere conueniet, authorem vnū aliquem, vel plures, quàm prius, iuxta Rectoris arbitriū legendo. Poterit autem ex ijs, quæ ad eam facultatē pertinent, ſi eidem Rectori viſum fuerit, * in ſcripta breuius, diſtinctius, & accuratius redigere ea, quæ prius in P

lectionum decurſu ſcripſerat, cùm minori doctrina præditus erat, quàm peracto ſtudiorum curriculo.

17 Suis cõſtitutis temporibus ſe ad publicos actus examinationum ac reſponſionum præparent; & ad gradus conſuetos, qui per diligentem examinationem digni inuenientur, promoueri poterunt. Loca tamen certa, vt ab omni ambitionis ſpecie atque ab alijs affectibus parum temperatis recedant, quamuis ea in Vniuerſitate, vbi gradum accipiunt, dari ſoleant, non accipiant; ſed ſimul omnes extra numerum ſe conſtituant; nec ſumptus, qui pauperes non deceant, in gradibus huiuſmodi faciant; ad quos ſine humilitatis detrimento, non ob aliud, quàm vt poſſint proximis ad Dei gloriam eſſe vtiliores, promoueri debent.

18 Num autem his, qui iam ſtudiorum ſuorum curſum peregerunt, prælegere priuatim, vel publicè ad ſuam, vel aliorum vtilitatem conueniat; penes Superiorem id erit iudicium, qui quod magis in Domino expedire videbitur, ſtatuet.

DE SCHOLIS COLLEgiorum Societatis. Cap. VII.

1 HABITA ratione non ſolùm profectus in litteris Scholaſticorum noſtrorum, ſed etiam profectus in litteris & moribus externorum, quos in noſtris Collegijs inſtituẽdos ſuſcepimus, * Scho A

*læ publicæ, vbi commodè id fieri poterit, aperiantur; ſaltē in diſciplinis humanioribus. In grauioribus autem diſciplinis * pro locorum, in quibus Collegia fuerint, ratione, ſemper, quid Deo gratius ſit, ante oculos habendo, aperiri poterunt.* B

2 *Teneatur in huiuſmodi Scholis is modus, quo externi Scholaſtici in ijs, quæ ad doctrinam Chriſtianam pertinent, bene inſtituantur; cureturque quoadeius fieri poterit, vt ſingulis mēſibus ad ſacramentum Confeſſionis accedant, & verbum Dei frequenter audiant, & demum cum litteris mores etiam Chriſtianis dignos hauriāt. Et quia in rebus particularibus multum varietatis eſſe oportebit, pro varietate locorum, & perſonarum ſingula perſequi non eſt huius loci. Id tamen dictum ſit, in quouis * Collegio regulas, quæ* C *ad omnia neceſſaria deſcendant, conſtitui debere. Hoc tamen commendatum hoc loco volumus, ne externis Scholaſticis * correctio, quoad illis opus erit,* D *deſit; quæ tamen per aliquem de ipſa Societate exercenda non erit.*

3 *Cùm tam proprium ſit noſtræ profeſſionis, nullum temporale præmiū accipere pro ſpiritualibus miniſterijs, in quibus iuxta noſtrum inſtitutum in proximorum auxilium occupamur: non conuenit vllam Collegij dotationem admittere, per quam ad dandum Concionatorem, aut Confeſſarium, aut Lectorem aliquem Theologiæ, Societas obligetur. Quanuis enim æqui-*

tatis & gratitudinis ratiò nos ad ſeruiẽdum cum maiori diligentia in dictis miniſterijs, quæ noſtri inſtituti ſunt propria, moueat; in Collegijs tamen, quæ maiori cum liberalitate & deuotione fundata ſunt, non ſunt recipiendæ obligationes vel conditiones, quæ ſynceritatem impediant noſtri in procedẽdo modi, qui eſt, dare gratis, quæ gratis accepimus: quanuis pro eorum ſubſtentatione, qui communi bono Collegiorum ſeruiunt, vel propter illud ſtudent, dotatio, quam Fundatorum charitas aſſignare ad gloriam diuinam ſolet, admittatur.

DE SCHOLASTICIS *inſtituendis in ijs, quæ ad proximos ſuos iuuãdos pertinent.* Cap. VIII.

1 SCOPVM *illum intuẽdo, ad quem ſtudia Societatis diriguntur, ſub ipſorum finem, congruum erit, vt ad arma ſpiritualia in proximorum auxilium tractanda aſſueſcere incipiant. Quanuis enim id propriè magis & diutius in domibus fiat, poterit tamen in Collegijs inchoari.*

2 *Primùm illi, qui iuxta Superioris iudicium ad ſacros ordines erunt promouendi, in ratione Miſſæ dicendæ,*

cendæ, vt præter intelligentiam, & deuotionem internam, decentem etiam habeant exteriorem modum ad audientium ædificationem, inſtituantur; & ceremonijs eisdem omnis Societas, quantum fieri poteſt, vtatur; in quibus vſum Romanum vt magis vniuerſalem, & quem peculiari quadam ratione Sedes Apoſtolica amplexa eſt, quantum patietur regionum varietas, ſequetur.

3 In concionibus etiam, * & ſacris lectionibus eo modo proponendis, qui ædificationi populi conueniat (qui à ſcholaſtico diuerſus eſt) ſe etiam exerceant, ſtudeantque ad id munus obeundum linguam populo vernaculam bene addiſcere. Res etiam alias * vidiſſe oportet, & præ manibus habere, quæ ad hoc officium vtiles futuræ ſunt; ac demum, vt melius & cum maiori fructu animarum id munus obeant, * omnibus medijs vtantur, quibus commodè iuuari poſsint. A B C

4 In miniſterio etiam Sacramentorum * Confeſsionis, & Communionis ſeſe exerceant; & non ſolùm quod ad ipſorum, ſed etiam quod ad pœnitentium, & communicantium officium pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriam ea percipiant, et frequentent, perſpectum habere, ac exequi curent. D

5 Ad * exercitia ſpiritualia alijs tradenda, poſtquàm quiſque in ſe ea fuerit expertus, aſſueſcant; & dent operam omnes, vt et eorum reddere rationem, et in hoc armorum ſpiritualium genere tractando (quod E

Dei gratia ad ipſius obſequium tantopere conferre cernitur) dexteritatem habere poßint.

6 *Studium etiam congruum ad modum * tradendæ doctrinæ Chriſtianæ addiſcendum, qui ſit captui puerorum ac rudium accommodatus, adhibeatur.* F

7 *Vt in ſuperius dictis proximi ad bene viuendum iuuantur: ita curandum eſt, vt ea, quæ ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur; quique modus in eo tempore, in quo tantum eſt momenti ad finem vltimum æternæ fœlicitatis conſequendum, vel ab ea excidendum, teneri debeat, intelligatur.*

8 *In vniuerſum loquendo, edoceri eos cõuenit, quem modum tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tam varijs mundi regionibus, cumque tam diuerſis hominum generibus verſari debent, anteuertendo incommoda, quæ poſſunt accidere; & emolumenta, quæ ad maius Dei ſeruitium conferunt; captando, omnibus rationibus adhibitis, quæ poſſunt adhiberi. Et quanuis hoc ſola vnctio ſancti Spiritus, et ea prudentia, quam communicare ſolet Dominus illis, qui in diuina ſua Maieſtate cõfidunt, docere poßit; via certè aliquo modo quibusdam documentis, quæ iuuent, & ad effectum diuinæ gratiæ diſponant, aperiri poteſt.*

DE SCHOLASTICIS à ſtudio litterarum educendis. Cap. IX.

1 EX Collegijs nõnulli propter cauſas in ſecũda Parte dictas, et modo inibi explicato educuntur; vt alij, qui ad diuinum ſeruitium magis proficiant, eiſdem ſuccedant. Eadem ſiquidem in hac parte domorum, & Collegiorum eſt ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educentur; quòd ipſis ad maiorem in ſpiritu vel in litteris profectum aliò transferri, vel quòd ad vniuerſale bonum Societatis conueniat; vt accideret, ſi, qui Artium curriculum in aliquo Collegio emenſus eſſet, vt eaſdem alibi prælegeret, ante Theologiæ ſtudiũ educeretur. Et idem dictum ſit, ſiqua in re alia ad maius Dei obſequium & gloriam eſſent occupandi.

3 Communis autem modus educendi Scholaſticos ex Collegio aliquo, vbi omnes prædictæ Scientiæ traduntur, tunc erit; cùm quiſque ſtudia ſua iam abſoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologiæ ſtudio impenſis. Et ſub huius temporis finem ſuarum eſſe partiũ Rector intelligat, Præpoſitum Generalem, vel Prouincialem admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac poſtmodum quod ei præſcriptum fuerit ad Dei gloriam, exequetur.

DE GVBERNATIOne Collegiorum. Cap. X.

1 SVPREMAM curam vel ſuperintendentiam Collegiorum iuxta Sedis Apoſtolicæ litteras profeſſa Societas habebit. Cùm enim quicquã priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in ſuũ vſum conuertere non poßit; rationi valde conſonum eſt, quòd maiori cum puritate ac ſpiritu cõſtantius ac diuturnius procedet in ijs, quæ ad bonum regimen Collegiorum ad maius Dei ac Domini noſtri obſequium prouideri conuenit.

2 Præter id autem, quod ad Conſtitutiones, & diſſolutionem, vel alienationem huiuſmodi Collegiorum pertinet, vniuerſa poteſtas & adminiſtratio, & (vt in genere dicatur) huius ſuperintendentiæ executio penes Præpoſitum Generalem erit, qui finem illum, ad quem Collegia & Societas tota contendit, præ oculis habens, melius, quid eiſdem conueniat, intelliget.

3 Per ſe ergo, vel per alium, cui ſuã facultatem communicauerit in hac parte, Præpoſitus Generalis Rectorem, vt præſit cuicunque Collegio, * aliquem ex Coadiutoribus Societatis conſtituet; qui Præpoſito, Prouinciali, vel cui Generalis præſcripſerit, rationem ſibi aßignati muneris reddet. Et penes eundem erit A

Præpoſitum,

Præpoſitum, Rectorem amouere, taliq́ue cura, prout ei conuenientius in Domino videbitur, liberare.

4 *Curandum eſt autem, vt ille, cui Rectoris officium imponitur, magni ſit exempli, magnæ ædificationis, magnæ etiam mortificationis in omnibus prauis inclinationibus, & in Obedientia præcipuè, ac humilitate probatus; qui donum etiam diſcretionis habeat, ad gubernandum idoneus, in rebus agendis verſatus, in ſpiritualibus exercitatus ſit; qui ſeueritatem ſuo tempore & loco cum benignitate miſcere nouerit; qui ſolicitus, qui patiens laborum, qui etiam in litteris eruditus ſit; & demum eiuſmodi, cui confidere, cuique ſuam poteſtatem tutò cōmunicare Præpoſiti ſuperiores poßint; quandoquidem quo hæc poteſtas maior erit, eo melius regi Collegia ad maiorem Dei gloriam poterunt.*

5 *Rectoris officium erit, in primis oratione & ſanctis deſiderijs totum Collegium velut humeris ſuis ſuſtinere; Deinde curare, vt * Conſtitutiones obſeruentur, omnibus Collegialibus cum omni ſolicitudine inuigilare, eosdemq́ue ab ijs, quæ nocere poßint domi et foris, defendere, tum præueniendo, tum etiam, ſiquid mali accideret, remedium adhibendo; vt ad ſingulorum & vniuerſale bonum conuenit; vtq́ue in virtutibus & litteris proficiāt, curando; ſanitatē eorum, * & bona etiam Collegij tam ſtabilia, quàm mobilia conſeruando; eos, qui officia gerant domeſtica, pru-* B C

denter

*denter conſtituendo; & quomodo ſuis fungantur officijs, conſiderando; &, prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eiſdem miniſterijs detinendo, vel ab ijſdem remouendo: Et generatim loquendo, curet, vt quæ in ſuperioribus capitibus dicta ſunt, quæ quidem ad Collegia ſpectant, obſeruentur. Memor ſit etiam ſubordinationis integrè obſeruandæ in Obedientia, non ſolùm ad Generalem, ſed ad Prouincialē quoque, certiorem eum, de quibus oportet, reddendo, ad eumque referendo, quæ maioris erunt momenti; & quæ ab ipſo iniūcta fuerint (quādoquidem ipſum Superiorem habet) exequendo; vt æquum eſt ad ſe referri, ſibique obedientiam præſtari ab ijs, qui in Collegio degunt: Qui quidem Rectorem ſuum magnopere reuereri ac venerari, vt qui Chriſti Domini noſtri vices gerit, debebunt, liberā ſumpſorum rerumque ſuarum diſpoſitionem cum vera obedientia ipſi relinquendo: *nihil ei clauſum, ne conſcientiam quidem propriam tenendo, quam ei aperire (vt in Examine dictum eſt) ſuis conſtitutis temporibus, & ſæpius, ſi cauſa aliqua id poſceret, oportebit; non repugnando, non contradicendo, nec vlla ratione iudicium proprium ipſius iudicio contrarium demonſtrando; vt per vnionē eiuſdem ſententiæ & voluntatis, atque per debitam ſubmiſſionem melius in diuino obſequio conſeruentur, & progrediantur.* D

6 *Ad bonam domus gubernationem non ſolùm numerum*

meritū neceſſarium officialiū Rector prouideat; * ſed, vt idonei ſint, quoad eius fieri poterit, ad ſuas functiones, curet: * cuique ſuas regulas, vbi quæ ad ſingulorū officia pertinent, contineantur, tradat: & ne ſe hic in illius officium ingerat, uideat. Præterea, vt eis proſpicere de ſubſidio, ſi neceſſarium id fuerit, debebit; ita, cùm tempus vacuum illis fuerit, vt vtiliter illud impendant diuino ſeruitio, curet. E F

7 Inter officiales Rectori neceſſarios, in primis Miniſter idoneus, qui Vicerector, vel Magiſter domus ſit, et omnibus, quæ ad bonū vniuerſale pertinent, prouideat, eſt deligendus. * Syndico etiam ad exteriora obſeruanda, & aliquo, cui rerum ſpiritualium cura ſit; & duobus alijs, vel pluribus, quorum prudentiæ & probitati multum confidat, opus eſt; vt cum eis de ijs, quæ difficiliora, & ad Dei gloriam maiorem communicanda videbuntur, conferre poſſit. * Sunt et alij ad particularia officia neceſſarij. G H

8. Curet Rector, vt in ſuo officio cuique integram obedientiam Collegiales præſtent, & alij officiales Miniſtro, & ſibi etiā ipſi, prout idem præſcripſerit. Illud in vniuerſum admonuiſſe conuenit; eos, qui curam aliorum ſuæ obedientiæ ſubditorum habent, præire eiſdem exemplo obedientiæ, quam ſuis Superioribus Chriſti loco ipſimet præſtent, oportere.

9 Ad omnia conferet temporis ordo in ſtudijs, orationibus, miſſis, lectionibus, cibo, ſomno, & in reli-

quis

*quis ſeruatus; & * ſignum conſtitutis horis detur;* I
quo audito omnes ſtatim vel imperfecta littera relicta
ad id, ad quod vocãtur, ſe cõferant. Erit autem penes
Rectorem, vel eum, qui primas tenebit, id curæ; vt
videat, quando hæ horæ pro temporum, vel aliarum
cauſarum occurrentium ratione mutandæ ſint; &
quod ipſe ſtatuerit, obſeruetur.

*Rector ipſe legere, aut docere * Chriſtianam doc-* K
trinam quadraginta dies debet. Videat etiam, qui ex
Collegialibus, & ad quem vſque limitem domi &
foris in colloquijs, ſpiritualibus exercitijs tradendis,
confeſſionibus audiendis, tum etiam in concionibus,
vel lectionibus, vel doctrina Chriſtiana tradẽda par-
tim ad ipſorum exercitationem (præcipuè ſub finem
ſtudiorum) partim ob aliorum domeſticorum, vel
externorum fructum alijs ſe communicare debeant: et
in omnibus quod ſenſerit diuinæ ac ſummæ bonitati
gratius, & ad ipſius obſequium ac gloriam maio-
*rem, omnibus * perpenſis, prouideat.* L

DE VNIVERSITATIbus in Societate admittendis. Cap. XI.

1 EADEM charitatis ratio, qua Collegia admittũtur, et publicæ Scholæ in eis non tantùm ad noſtrorũ, ſed magis etiã ad externorũ ædificationẽ in doctrina et moribus tenentur, extẽdi poterit ad Vniuerſitatũ curã ſuſcipiendam; vt in eis hic fructus extẽdatur, latiusque pateat tã in Sciẽtijs, quæ traduntur, quàm in hominibus, qui ad eas cõueniunt, et gradibus; ad quos promouentur, vt alijs in locis cum authoritate docere poſsint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerint.

2 Quibus tamen conditionibus, * & obligationibus, quibusque in locis huiuſmodi Vniuerſitates admitti debeant, ei, qui ſupremam curam Societatis habet, iudicandum relinquitur. Qui aſsiſtentium ſibi auditis ſententijs, & aliorum, quos in conſilium adhiberi volet, per ſeipſum deliberare poterit; an ſint admittendæ. Non tamen, poſtquàm admiſſæ fuerint, ſine Cõgregatione generali per eum diſſolui poterunt. A

3 Quia tamen religioſa quies, & ſpirituales occupationes nec animi diſtractionem, nec alia incommoda, quæ iudicandi in rebus ciuilibus vel criminalibus officium

cium ſequi ſolent, Societati permittunt; iuriſdictio huiuſmodi, quam per ſe, vel per alios à ſe dependentes exercere debeat Societas, non admittatur: quamuis ad ea, quæ * ad bonum ſtatum Vniuerſitatis propriè B pertinent, conueniat Iuſtitiæ ordinariæ ſiue ſecularis ſiue eccleſiaſticæ miniſtros circa punitionē Scholaſticorum voluntatem Rectoris Vniuerſitatis ſibi ſignificatam exequi, & generatim *res ſtudiorum fauore C ſuo, præſertim cùm à Rectore fuerint commendatæ, promouere.

DE SCIENTIIS, QVÆ tradendæ ſunt in Vniuerſitatibus Societatis. Cap. XII.

1 CVM Societatis atque ſtudiorum ſcopus ſit, proximos ad cognitionem & amorem Dei, & ſalutem ſuarum animarum iuuare; cumque ad eum finem medium maximè proprium ſit facultas Theologiæ: in hanc potiſsimùm Societatis Vniuerſitates incumbent; ac diligenter per idoneos admodum Præceptores, quæ ad Scholaſticam doctrinam, & ſacras Scripturas pertinent, ac etiam ex Poſitiua quæ ad hunc finem nobis præfixum conueniunt (non attingendo tamen eam partem Canonum, quæ foro contentioſo inſeruit) pertractabunt.

Et

2 *Et quia tam doctrina Theologiæ, quàm eius vſus
exigit (his præſertim temporibus) * litterarum hu- A
manorum, & Latinæ, ac Græcæ, et Hebraicæ lin-
guæ cognitionem: harum etiam idonei Profeſſores &
quidem iuſto numero conſtituentur. Aliarum præte-
rea linguarum, qualis eſt * Caldaica, Arabica, & B
Indica, vbi neceſſariæ vel vtiles ad dictum finem vi-
derentur, habita regionum diuerſarum, & cauſarum,
quæ ad eas docendum mouent, ratione, poſſent Præ-
ceptores conſtitui.*

3 *Sic etiam quoniã Artes, * vel Scientiæ naturales C
ingenia diſponunt ad Theologiam, & ad perfectam
cognitionem & vſum illius inſeruiunt, & per ſeip-
ſas ad eundem finem iuuant; qua diligentia par eſt,
et per eruditos Præceptores, in omnibus ſyncerè hono-
rem & gloriam Dei quærendo, tractentur.*

4 *Medicinæ, * et Legum ſtudium vt à noſtro Inſti- D
tuto magis remotum in Vniuerſitatibus Societatis
vel non tractabitur; vel ſaltem ipſa Societas per ſe id
oneris non ſuſcipiet.*

DE MODO ET ORDINE prædictas facultates tractandi. Cap. XIII.

1 AD tractanda tam facultatum inferiorũ, quàm Theologiæ ſtudia diſpoſitio & ordo conueniens tam mane, quàm veſperi ſeruandus eſt.

2 Et quamuis * pro regionum, & temporum diuerſitate in ordine, & ſtatutis horis ſtudio tribuendis poſſit varietas accidere; omnes tamẽ in eo conueniant, vt vbique fiat, quod inibi magis expedire ad maiorem in litteris profectum exiſtimabitur. A

3 Nec ſolùm lectiones ſint, quæ publicè prælegantur; * ſed Magiſtri etiam diuerſi pro captu & numero audientium conſtituantur: qui quidem profectum * vniuſcuiuſque ex ſuis Sholaſticis ſpeciati procurent, et lectionũ rationem exigant; vtque * eæ repetantur, & ſtudioſi litterarum humaniorum familiarem ſermonem latinè loquendo, & ſtylum ſcribendo, ac pronunciationem compoſita bene pronunciando expoliant, curent; & his, ac multo magis facultatum ſuperiorum ſtudioſis crebras diſputationes imponãt; quibus dies & horæ certæ conſtituantur, vbi non ſolùm cum condiſcipulis, verùm paulò inferiores cum aliquanto prouectioribus diſputent in ijs, quæ ipſi capiunt; B C D

quod

quod etiam vice verſa prouectiores cùm minus prouectis, ad ea, quæ illi tractant, deſcendendo, et Præceptores alij cum alijs præſtabunt, ſemper, qua decet, modeſtia obſeruata, & aliquo præſidente, qui contentionem dirimat, & quid doctrinæ elici oporteat ex diſputatis, declaret.

4 Erit itidem Rectoris, per ſe, vel per Cancellarium ſemper obſeruare; vt qui noui accedunt, examinentur, & in ijs Claßibus, cumque ijs Præceptoribus, qui ipſis conueniunt, collocentur; et eius diſcretioni (audita ſententia eorum, qui ad id munus deſignati ſunt) relinquetur, num diutius in eadem claſſe manere, an ad aliam vlterius progredi debeant. Eiusdem erit iudicium de ſtudio linguarũ, præter Latinam, num Artibus, & Theologiæ anteponi, an poſtponi, & quàm diu in eis quęque hærere oporteat. Sic etiam in alijs ſcientijs ſuperioribus propter ingeniorum & ætatum inæqualitatẽ aliaque conſideratione digna ad eundem pertinebit expendere, * quando quiſque eas aggredi, & quandiu in eisdem verſari debeat: Quanuis ij, qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius ſit, vt in omnibus proficere, & conſpicui eſſe ad Dei gloriam enitantur. E

5 Vt aßiduitas in litterario exercitio, ſic & aliqua remißio neceſſaria eſt. * Quanta hæc eſſe debeat, & quibus temporibus, conſiderationi Rectoris, expenſis circunſtantijs perſonarum & locorum, relinquetur. F

DE LIBRIS, QVI PRAElegendi ſunt. Cap. XIIII.

1 GENEratim (vt dictum eſt, cùm de Collegijs ageretur) illi prælegētur libri, qui in quauis facultate ſolidioris ac ſecurioris doctrinæ habebuntur. Nec illi ſunt attingendi, * quorum doctrina, vel authores ſuſpecti ſint. Hi tamen particulatim in quauis Vniuerſitate nominentur; In Theologia legetur vetus et nouum Teſtamētum, et doctrina ſcholaſtica * Diui Thomæ; & in ea, quā Poſitiuam vocant, * eligentur ij authores, qui ad ſcopum noſtrum magis conuenire videbuntur. A B C

2 Quod attinet ad libros humaniorum litterarum Latinos, vel Græcos; abſtineatur in Vniuerſitatibus quoque, quemadmodum in Collegijs, quoadeius fieri poterit, ab eis iuuentuti prælegendis, in quibus ſit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; niſi prius à * rebus, & verbis inhoneſtis purgati ſint. D

3 In Logica, & Philoſophia Naturali, & Morali, & Metaphyſica doctrinam Ariſtotelis profiteri oportebit; & in alijs Artibus liberalibus, et in commentarijs tam huiuſmodi authorum, quàm humaniorum litterarum, habito eorum delectu, nominentur ij, quos videre diſcipuli, quosque ipſi Præceptores præ alijs

alijs in doctrina, quã tradunt, ſequi debeant. Rector autem in omnibus, quæ ſtatuerit, procedet iuxta id, quod in vniuerſali Societate magis conuenire ad Dei gloriam iudicabitur.

DE CVRSIBVS, ET *gradibus. Cap. XV.*

1 *IN litteris humanioribus, et linguis * curſus temporis limitatus ad earum ſtudium abſoluendum eſſe nequit, propter ingeniorum & doctrinæ auditorum varietatem, multasque alias cauſas; quæ non aliam temporis præfinitionem, quàm quæ vnicuique conuenire iuxta prudentis Rectoris, vel Cancellarij arbitrium videbitur, permittunt.* A

2 *In Artium ſtudio curſus erunt ordinandi, in quibus Scientiæ Naturales (ad quas minus, quàm trium annorum, ſpatium ſatis non erit) prælegantur; præter quos medius adhuc * annus ad audita repetenda, &* B *actus ſcholaſticos celebrandos, & gradum magiſterij ſuſcipiendum ijs, qui eum ſuſcepturi ſunt, relinquetur. Curſus integer trium erit annorum cum dimidio vſque ad promotionem ad magiſterium. Singulis autem annis vnus huiuſmodi curſus * inchoabitur,* C *& alius cum diuino auxilio abſoluetur.*

 Theologiæ

3 *Theologiæ curriculum ſex annis emetietur. In primis quatuor ea omnia, quæ legi oportebit, prælegentur; in duobus reliquis, præter repetitionem, actus ſoliti ad gradum doctoratus in ijs, qui promouendi ſunt, abſoluentur. * Quarto quoque anno ordinariè curſus inchoabitur, ſic libris prælegendis diſtributis, vt quolibet quatuor annorum quiuis ſtudioſus inchoare poßit; & quod reliquum eſt incœpti quadriennij, & eius, quod ſequitur, quadriennij, vſque ad illum terminum, vnde incœperat, audiendo, quatuor annis peragere omnino curſum Theologiæ poßit.* D

4 *In gradibus tam magiſterij Artium, quàm doctoratus Theologiæ tria obſeruentur; Primum, nequis niſi diligenter * & publicè examinatus (per perſonas deſignatas, quæ bene ſuum officium faciant) & idoneus ad prælegendum eandem Scientiam inuentus, promoueatur, ſiue ille de Societate ſit, ſiue extra eam: Alterum, vt præcludatur oſtium ambitioni, nullis locis certis eis, qui ad gradus promouentur, aßignatis; quin potius honore ſe inuicem præuenire, nulla locorum differentia obſeruata, curent: Tertiũ, vt quemadmodum gratis docet, ita & ad gradus Societas gratis promoueat, & non niſi admodum * exigui ſumptus (licet voluntarij ſint) externis permittantur: ne conſuetudo vim legis tandem obtineat et in ea parte temporis decurſu mediocritatem excedant. Videat etiam Rector, ne Magiſtris, vel vllis alijs de Socie-* E F

tate

tate ſibi, aut Collegio pecuniam, aut dona quæuis ab vllo pro re quauis in ipſorum vtilitatem facta accipere permittat; quandoquidem præmium noſtrum ſolus Chriſtus Dominus iuxta noſtrum Inſtitutum (merces enim magna nimis) futurus eſt.

DE IIS, QVAE PERTINENT ad bonos mores. Cap. XVI.

1 DILIgenter curetur, vt qui litteras diſcendi gratia ad Vniuerſitates Societatis ſe conferunt, ſimul cum illis bonos ac Chriſtianis dignos mores addiſcant: ad quod multum iuuerit, ſi omnes ſingulis ſaltem menſibus ſemel ad confeſſionis ſacramentum accedent; ſi miſſam quotidie, concionem ſingulis diebus feſtis (cùm ea fiet) audient. Ex Præceptoribus autem quiſque hoc à ſuis diſcipulis præſtari curabit. A

2 Prælegetur etiam in Collegio, aliquo die cuiuſcunque hebdomadæ, Chriſtiana doctrina; et vt pueri eam ediſcant, & recitent, omneſque etiam adultiores, ſi fieri poteſt, eandem ſciant, curabitur.

3 Habebitur etiam ſingulis hebdomadis (vt de Collegijs eſt dictum) * ab aliquo ex Scholaſticis declamatio de rebus, quæ audientibus ædificationi ſint, eoſ- B

quæ ad augmentum in omni puritate ac virtute expetendum inuitent: vt non ſolùm ſtylus exerceatur; ſed mores meliores reddãtur. Omnes autem eos, qui latinè ſciunt, huiuſmodi declamationi intereſſe oportebit.

4 In ſcholis nec iuramenta, nec iniuriæ verbo vel facto illatæ, nec inhoneſtũ aut diſſolutũ quid in externis ad ſcholas accedẽtibus permittatur. Feratur autẽ Præceptorũ peculiaris intẽtio tã in lectionibus, cùm ſe occaſio obtulerit, quàm extra eas ad eoſdem ad obſequium & amorem Dei ac virtutum, quibus ei placere oportet, mouendos, et vt omnia ſua ſtudia ad hunc finem referant. Quod vt ad memoriam eis reducatur, ante lectionis * initium dicat aliquis breuem orationem ad id inſtitutam, quam Præceptor, & diſcipuli omnes aperto capite attentè audient. C

5 Propter eos, qui tam in diligentia ſuis ſtudÿs adhibendæ, quàm in ÿs, quæ ad bonos mores pertinent, peccauerint; & cum quibus ſola verba bona, & exhortationes non ſufficiunt, Corrector (qui de Societate non ſit) conſtituatur, qui pueros in timore cõtineat, & eos, quibus id opus erit, quique caſtigationis huiuſmodi erunt capaces, caſtiget. Cùm autem nec verba, nec Correctoris officium ſatis eſſet, & in aliquo emendatio non ſperaretur, alÿſque eſſe offendiculo videretur; præſtat à * ſcholis eum remouere, quàm, D vbi parum ipſe proficit, & alÿs nocet, retinere. Hoc autẽ iudicium Rectori Vniuerſitatis, vt omnia ad glo-

riam

rium & ſeruitium Dei, vt par eſt, procedant, relinquetur.

DE OFFICIALIBVS, vel miniſtris Vniuerſitatis. Cap. XVII.

1 CVRA vniuerſalis, vel ſuperintendentia & gubernatio Vniuerſitatis penes Rectorem erit; qui idem eſſe poterit qui in Collegio præcipuo Societatis præeſt, & ijs præditus Dei donis, de quibus dictum eſt, vt poſſit commiſſo ſibi officio dirigendi in litteris et moribus totam Vniuerſitatem ſatisfacere. Eius electio ad Præpoſitum Generalem, vel alium, cui ille id commiſerit (cuiuſmodi eſſet Prouincialis, vel Viſitator) ſpectabit; confirmatio verò ſemper erit Generalis. Habebit autē Rector quatuor * Conſiliarios, vel Aſſiſtentes, qui in rebus ad ipſius officium pertinentibus eum iuuare, & cum quibus ipſe, quæ ſunt maioris momenti, tractare poſſit. A

2 Erit & * Cancellarius, vir in litteris egregiè verſatus, qui & zelo bono, & iudicio ad ea, quæ ſunt ei committenda, polleat: cuius ſit munus, generale Rectoris inſtrumentum eſſe ad ſtudia bene ordinanda, & diſputationes in actibus publicis dirigendas, & B

ad

ad diſcernendum, an ſufficiens doctrina ſit eorum, qui ad actus & gradus (quos quidem ipſemet dabit) ſunt admittendi.

3 *Sit * Secretarius ex eadem Societate, qui librum habeat, vbi omnium Scholaſticorum, qui Scholas aſsiduè frequentant, nomina ſcribantur, quique eorum promiſsiones de obedientia Rectori præſtanda, et Conſtitutionibus obſeruandis (* quas ipſemet proponet) admittat; & ſigillum Rectoris, et Vniuerſitatis habeat: quæ tamen omnia ſine vllis expenſis Scholaſticorum fient.* C D

4 *Erit et * Notarius, vt fidem publicam faciat de ſuſceptis gradibus, & alijs, quæ occurrent. Sint et duo, vel tres * Bidelli, vnus ad facultatis linguarum, alter ad Artium, tertius ad Theologiæ functiones deſtinatus.* E F

5 *In has tres facultates Vniuerſitas diuidetur; & in quauis earum ſit Decanus, & duo alij Deſignati ex ijs, qui melius res facultatis illius callent; qui à Rectore vocati poſsint dicere, quid ſentiant ad ſuæ facultatis bonum conuenire: & ſiquid tale in mentem venerit, dum inter ſe de huiuſmodi rebus agunt, ad Rectorem, quamuis non vocentur, referent.*

6 *In rebus, quæ ad * ſolam vnam facultatem pertinent, vocabit Rector, præter Cancellarium & ſuos Aſsiſtentes, Decanum etiam & Deſignatos illius facultatis: in ijs, quæ ad omnes pertinent, Decani et* G

Deſignati

Deſignati omnium vocentur. Et ſi Rectori viſum fuerit & alios de Societate, vel extra eam ad Congregationem vocare, facere id poterit; vt cùm omnium ſentẽtias audierit, melius, quod conuenit, conſtituat.

7 Erit * Syndicus vnus generalis, qui tam de perſonis, quàm de rebus (de quibus videbitur) Rectorẽ et Præpoſitũ Prouĩcialẽ, et Generalẽ admoneat; qui quidẽ Syndicus vir magnæ fidelitatis et iudicij eſſe debebit. Præter hũc, * ſuos habebit Syndicos particulares Rector; vt quæ quauis in claſſe acciderint, quibus prouidere oporteat, ad ipſum referant. Et vt ipſe de omnibus Præceptoribus, & alijs de Societate; ita & Collateralis, et Syndicus, & Conſiliarij de ipſo, et de alijs ſcribent * ſemel ſingulis annis Præpoſito Generali, & bis Prouinciali, qui Generalem (ſiquid oportuerit) admonebit: vt in omnibus maiori cum circunſpectione & cura præſtandi quod quiſque debet, procedatur. H I K

8 De aliquibus inſignijs, num eis Rector, Cancellarius, Bidelli, Doctores, & Magiſtri, vt in Vniuerſitate cognoſcantur, vel certè in actibus publicis vti debeãt, nec ne, et ſi vtantur, qualia eſſe debeãt, * conſiderationi Generalis tunc exiſtẽtis, cùm aliqua Vniuerſitas admittitur, relinquetur. Ille autẽ per ſe, vel per alium, expẽſis circunſtantijs, quod iudicauerit ad maiorem Dei gloriam & obſequium, et bonum vniuerſale fore (qui vnicus ſcopus in hac & in omnibus rebus nobis eſt) conſtituet. L

QVINTA PARS
DE IIS, QVAE AD ADmittēdū in corpus Societatis pertinēt.

DE ADMISSIONE, ET quis, & quando debeat admittere. Cap. I.

1 QVI IN Societate, quantum ſatis eſt, probati fuerunt, & tandiu, vt vtrinque ĩtelligi iam poſſit, num * in eadem manere ad maius Dei obſequium & gloriam conueniat; A admitti debent, non, vt prius, ad probationem, ſed modo magis interno, vt membra vnius ac eiuſdem corporis Societatis. Huiuſmodi autem ſunt in primis, qui ad profeſsionem, vel in Coadiutores formatos admittuntur. Sed quia Scholaſtici approbati etiam modo quodam interiori, quàm admiſsi ad probationem, in corpus Societatis cooptantur; de eorum quoque admiſsione in hac quinta parte dicetur, quid in Domino obſeruandum videatur.

2 Primò quidem facultas admittendi in corpus Societatis eos, quos admitti oportebit, penes eius caput erit;

erit; vt ratio poſtulat. Sed quia Præpoſitus Generalis tã varijs locis intereſſe non poteſt; * alijs de Societate eam partem huius facultatis, quæ ad totius corporis huius bonũ facere videbitur, poterit cõmunicare. B

3 Tempus ad admittendum modo ſuperius dicto, in vniuerſum loquendo, poſt * biennium eſſe oportebit; Sed ſiquis antè, quàm ad ſtudia mitteretur, vel in eiſdẽ diu probatus fuiſſet, poſt illa abſoluta, ſi ad profeßionem eſt admittendus, integrum adhuc probationis annum habebit; vt magis perſpectus ſit antè, quàm eam emittat. Et prorogari hoc tempus poterit (vt in Examine dictũ eſt) cùm Societas, vel qui ab ea hanc in Domino curam habet, plenius ſibi ſatisfieri deſideraret. C

QVALES ESSE DEBEANT, qui admittendi ſunt. Cap. II.

1 CVM nullo ex his modis admitti debeat, niſi qui idoneus in Domino fuerit exiſtimatus; Illi ad profeßionem idonei habebuntur, quorum vita diuturnis ac diligẽtibus probationibus * à Præpoſito Generali) ad quẽ referent particulares Præpoſiti, vel alij, quorũ teſtimonium Generalis requiret) perſpecta valde et approbata fuerit. Ad hoc autẽ conferet illis, qui ad ſtudia mißi fuerunt, abſoluta iam ea cura & A

diligentia

diligentiæ, quæ ad excolendum intellectum adhibita fuerit, vltimæ probationis tempore in ſchola affectus diligentius ſe exercere, & in rebus ſpiritualibus, & corporalibus, quæ ad profectum in humilitate & abnegatione vniuerſi amoris ſenſualis, voluntatis & iudicij proprij, & ad maiorem cognitionem & amorem Dei conferunt, inſiſtere; vt cùm in ſeipſis profecerint, melius ad profectum ſpiritus alios ad gloriam Dei & Domini noſtri iuuent.

2 Doctrina etiam in huiuſmodi ſufficiens eſſe debebit, ac præter humaniores litteras, & Artes liberales, etiam in Theologia Scholaſtica & ſacris litteris ſatis verſati eſſe debebunt. Et quamuis aliqui breuiori tempore non minorem progreſſum, quàm alij longiori, facere poſſent; nihilominus, vt communis aliqua menſura ſumatur, ſpatium aliquod temporis præſcribetur, & hoc erit, * quadriennium integrum poſt Artium liberalium & Philoſophiæ ſtudia in Theologia expleuiſſe. Vt ergo ad profeſſionem quis admittatur, in ea facultate hoc tempus ſe exercuiſſe, & quidem ad gloriam Dei ſatis in ea profeciſſe conuenit; & in profectus huiuſmodi teſtimonium quiſque ante profeſſionẽ Aſſertiones Logices, Philoſophiæ, et Theologiæ Scholaſticæ tuebitur. Quatuor autem ad argumentandum, et iudicandũ de eorum doctrina, an ſit quanta oportet, prout iuxta veritatem ſyncerè ſenſerint, deligantur. Quòd ſi doctrina ea præditi eſſe, B

quæ

quæ ſatis ſit, non inuenientur; conducibilius erit, vt, donec eam conſequantur, expectent: vt illos etiam expectare oportebit, qui in abnegatione ſui ipſorum et virtutibus Religioſo dignis teſtimonium, quod par eſſet, nondum omnino retulerunt.

3 *Præter hos, nonnulli ad trium votorum ſolennium profeſsionem admitti poſſent, rarò tamen, & non ſine cauſis peculiaribus alicuius momenti: & hos certè ſeptem annos in Societate notos fuiſſe, & non mediocrem ſui talẽti, ac virtutum ſatisfactionem ad gloriam Dei præbuiſſe in ea oportebit.*

4 *Vt quis etiam in Coadiutorem formatum admittatur, oportet Societati eſſe ſatisfactum de eius vita, deque bono exẽplo ac talento ad ſe iuuandã vel cum litteris in rebus ſpiritualibus, vel ſine illis in exterioribus, prout cuique diuina bonitas dona ſua communicauerit. Hoc ipſum autẽ metiatur oportet Præpoſiti Generalis prudentia; niſi alicui ex particularibus, cui multum in Domino confideret, id committendum videretur.*

5 *Vt aliqui admittantur in Scholaſticos approbatos; quadam proportione ſeruata, eadem requiruntur; & id peculiari quadam ratione: vt ex eorum ingenio atque indole in viros doctos eos euaſuros Præpoſiti Generalis iudicio, vel eius, cui hoc munus ille (confidendo prudentiæ ac probitati à Deo ipſi donatæ) commiſerit, ſperetur.*

DE MODO ADMITTENdi ad profeſsionem. Cap. III.

1 QVANDO aliqui, peracto probationis tempore, et experimentis, ac alijs, quæ in Examine continentur, confectis, ad profeſsionem admittendi fuerint; cùm Societati, vel eius Præpoſito Generali plenè ſit in Domino ſatisfactum, profeſsio hoc modo, qui ſequitur, emittetur.

2 Inprimis * Præpoſitus Generalis, vel qui acceptâ ab eo facultate, ad profeſsionem admittit, poſtquàm publicè miſſæ ſacrificium obtulerit in eccleſia coram domeſticis & alijs externis, qui interfuerint, cum ſanctiſsimo Sacramento Euchariſtiæ ad eum, qui profeſsionem eſt emiſsurus, ſe conuertat: Ille autem abſoluta generali confeſsione, & verbis, quæ ante communionem dici ſolent, voce alta Votum ſuum ſcriptum (quod aliquot antè dies conſiderauerit oportet) legat; cuius formula hæc eſt. A

3 EGO. N. profeſsionem facio, & promitto omnipotenti Deo corā eius Virgine matre, et vniuerſa cœleſti curia, ac omnibus circumſtantibus, et tibi Patri Reuerendo Præpoſito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis

IESV

IESV & ſucceſſorũ eius, locũ Dei tenenti, perpetuam Paupertatem, Caſtitatem, et Obedientiam, & ſecundùm eam, peculiarem curam * circa puerorum eruditionem, iuxta formam viuendi in litteris Apoſtolicis Societatis IESV, & in eius Conſtitutionibus, contentam. Inſuper promitto ſpecialem Obedientiã ſummo * Pontifici circa miſſiones; prout in eisdem litte- C
ris Apoſtolicis, & Conſtitutionibus continetur; Romæ, vel alibi, tali die, menſe, & anno, & in tali eccleſia.

4 Poſt hæc ſumet ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum. Quibus peractis, in libro, quem ad hoc habebit Societas, eius nomen, qui profeſſionem emiſit, & illius, in cuius manibus emiſit, adnotatò die, menſe, & anno, ſcribetur; & eius Vota ſcripta aſſeruabuntur; vt omnium ad gloriam Dei ratio ſemper conſtet.

5 Qui ad profeſſionem trium votorum ſolennium duntaxat admittentur, in eccleſia, ac coram domeſticis & externis, qui aderint, antè, quàm ſanctiſſimum Chriſti corpus accipiant, ex ſcripto ſuum votum iuxta formulam ſequentem legent.

6 EGO. N. Profeſſionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine matre, & Vniuerſa cœleſti curia, ac omnibus circunſtantibus, & tibi R. Patri Præpoſito Generali Societatis IESV locum dei tenenti, ac ſucceſſoribus tuis; vel, tibi R.

*Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis IESV, et ſucceſſorum eius, locum Dei tenenti, perpetuam Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam, & ſecundùm eam, peculiarem curam * circa puerorum eruditionem, iuxta formã viuendi in litteris Apoſtolicis Societatis IESV, et in eius Conſtitutionibus contentam; Romæ, vel alibi, tali die, menſe, & annò; et in tali Eccleſia. Deinde ſequetur Communio, & reliqua ſuperius dicta.* D

DE ADMITTENDIS *Coadiutoribus formatis, et Scholaſticis.* Cap. IIII.

1 QVI in Coadiutores formatos ſpirituales cum ſimplicibus votis, & non ſolennibus admittuntur, in eccleſia, vel ſacello domus, aut alio decenti loco coram domeſticis & externis, qui aderunt, * in manibus eius, qui admiſſurus ſit, votum ſuum emittent in hac formula, quæ ſequitur, id legentes; A

2 *EGO. N. promitto omnipotenti Deo corã eius Virgine matre, & tota cœleſti curia, & tibi R. Patri Præpoſito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel, tibi R. Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis IESV, et ſucceſſorum eius*

*eius, locum Dei tenenti, perpetuam Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam, & ſecundùm eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem, * iuxta modum in litteris Apoſtolicis, & Conſtitutionibus dictæ Societatis expreſſum; Romæ, vel alibi, in tali loco, die, menſe, & anno. Demum ſumat ſanctiſſimum Chriſti corpus; et fient reliqua, quæ de Profeſſis dicta ſunt.* B

3 *Formula ad Coadiutores * in rebus temporalibus admittēdos eadem erit, clauſula illa de puerorum inſtitutione ſolùm remota.* C

*Qui, peracta ſua priori probatione et experimētis per bienniū fieri ſolitis, in Scholaſticos approbatos admittuntur, coram aliquibus domeſticis, * quamuis non in manibus cuiuſquā, vota ſua emittent ad hunc modum.* D

4 *Omnipotēs ſempiterne Deus, EGO. N. licet vndecūque diuino tuo cōſpectu indigniſſimus, fretus tamen pietate ac miſericordia tua infinita, & impulſus tibi ſeruiēdi deſiderio voueo corā ſacratiſſima Virgine Maria, & curia tua cœleſti vniuerſa diuinæ Maieſtati tuæ Paupertatem, Caſtitatē, et Obedientiam perpetuam in Societate Ieſu, & promitto eandem * Societatem me ingreſſurum; vt vitam in ea perpetuò degam; omnia intelligendo iuxta ipſius Societatis Conſtitutiones. A tua ergo immenſa bonitate & clementia per IESV Chriſti ſanguinem peto ſuppliciter, vt hoc holocauſtū in odorem ſuauitatis admittere digne-* E

ris; & , vt largitus es ad hoc deſiderandum & offerendum, ſic etiam ad explendum, gratiam vberem largiaris; Romæ, vel alibi, tali loco, die, menſe, & anno. Poſt hæc perinde, vt alij, ſanctiſſimum Chriſti corpus ſument; & reliqua, quæ ſuperius dicta ſunt, peragentur.

5 *Poſtquàm aliquis in corpus Societatis cooptatus fuerit in aliquo gradu, * ad alium progredi curare non debet: ſed in ſuo perfici, & obſequio Dei & gloriæ ſeſe impendere, ac Superiori, qui ſcilicet Chriſti Domini noſtri vices gerit, curam aliorum omnium relinquere.* F

6 *Qui in domibus verſantur, poſt biennium vota eadem emittere; quæ Scholaſtici, * et Chriſto Domino noſtro ſe obſtringere debent; & id, quamuis ſtudijs applicandi non videantur, nec expedire, vt tam citò in Coadiutores formatos, vel Profeſſos admittantur, exiſtimetur. Quòd ſiquis propria impulſus deuotione ante id tempus biennij vellet votis ſe Deo offerre; eandem formulam ſequi poterit; & vno voti ſui ſcripti exemplo tradito Superiori, alterum penes ſe retineat; vt quid Deo ac Domino noſtro obtulerit, recordetur. Et ad hoc ipſum, ſimulque ad deuotionem augendam conferet, ſtatutis quibuſdam temporibus, quæ congrua videbuntur, * vota ſua renouare. Quod quidem non eſt, obligatione noua ſe obſtrĩgere, ſed eius, qua obſtricti ſunt in Domino, recordari, atque eãdem confirmare.* G H

SEXTA PARS

DE IIS, QVI ADMISſi, et in corpus Societatis cooptati ſunt, quod ad ipſorum perſonas attinet.

DE IIS, QVAE AD OBEdientiam pertinent. Cap. I.

1 VT ILLI, * qui iā ad profeſſio- A
nem, vel in Coadiutores formatos
admiſſi ſunt, vberiori cum fructu
iuxta noſtrū Inſtitutum diuino ſer
uitio, & proximorum auxilijs ſe
impendant; aliqua in ſeipſis obſer-
uare debent; quorum præcipua licet ad ea vota, quæ
Deo & Creatori noſtro iuxta litteras Apoſtolicas
obtulerunt, reducantur; de illis tamen, vt magis &
declarentur, & commendentur, in hac ſexta parte di-
cetur. Et quoniam quæ ad votum Caſtitatis perti-
nent, interpretatione non indigent; cum conſtet, quàm
ſit perfectè obſeruanda, nempe enitendo Angelicam
puritatem imitari & corporis, & mētis noſtræ mun-
ditia: His ſuppoſitis, de ſancta Obedientia dicetur; in
qua quidē virtute omnibus ſtudioſè curandū eſt, vt ex-

*imum progreſſum faciant, nec ſolùm in rebus obligatorijs, ſed etiam in alijs; licet nihil aliud, quàm nutus voluntatis Superioris ſine vllo expreſſo præcepto, videretur. Verſari autem debet ob oculos Deus Creator ac Dominus noſter, propter quem homini obedientia præſtatur: & , vt in ſpiritu amoris, & non cum perturbatione timoris procedatur, curandum eſt, ita, vt omnes conſtanti animo incumbamus, vt nihil perfectionis, quod diuina gratia conſequi poſſimus, in abſoluta omnium Conſtitutionum obſeruatione, noſtrique Inſtituti peculiari ratione adimplenda prætermittamus: & exactiſſimè omnes neruos virium noſtrarum ad hanc virtutem Obedientiæ in primis Summo Pontifici, deinde Superioribus Societatis exhibēdā intendamus ita, vt omnibus in rebus, ad quas poteſt ex * charitate ſe Obedientia extendere, ad eius vocem* B
*perinde, ac ſi à Chriſto Domino egrederetur (quādoquidem ipſius loco, ac pro ipſius amore & reuerentia obedientiam præſtamus) quàm promptiſſimi ſimus, re quauis, atque adeo littera à nobis inchoata nec dum perfecta ſtudio celeriter obediendi relicta; ad eum ſcopum vires omnes ac intentionem in Domino conuertendo; vt ſancta Obedientia tū * in executione, tum in* C
voluntate, tum in intellectu ſit in nobis ſemper omni ex parte perfecta; cum magna celeritate, ſpirituali gaudio, & perſeuerantia, quicquid nobis iniunctum fuerit, obeundo; omnia iuſta eſſe, nobis perſuadendo;

omnem

omnem ſententiã ac iudicium noſtrũ contrarium, cæca quadam obedientia abnegando, & id quidem in omnibus, quæ à Superiore diſponuntur, vbi definiri non poßit (quemadmodum dictum eſt) aliquod peccati genus intercedere. Et ſibi quiſque perſuadeat, quòd qui ſub Obediẽtia viuunt, ſe ferri ac regi à diuina Prouidentia per Superiores ſuos ſinere debent perinde, ac ſi cadauer eſſent, quod quoquòuerſus ferri, & quacunque ratione tractari ſe ſinit; vel ſimiliter, atque ſenis baculus, qui, vbicunque, & quacũque in re velit eo vti, qui eum manu tenet, ei inſeruit. Sic enim obediens rem quãcunque, cui eum Superior ad auxilium totius corporis Congregationis velit impendere, cum animi hilaritate debet exequi, ac omnino exiſtimare, quòd ea ratione potius, quàm re alia quauis, quam præſtare poßit propriam volũtatem ac iudicium diuerſum ſectando, diuinæ voluntati reſpondebit.

2 Omnibus itidem maximè commendatum ſit, vt multum reuerentiæ (& præcipuè in interiori homine) ſuis Superioribus exhibeant, IESVM Chriſtum in eiſdem conſiderent, ac reuereantur, eoſdem ex animo vt patres in eodem diligant, ac ſic in ſpiritu charitatis in omnibus procedant; vt nihil ex externis vel internis eos celent; quin potius, vt omnia prorſus intelligant, quò melius in via ſalutis & perfectionis ſe dirigant, optare debent. Et ea de cauſa omnes tam Profeßi, quàm formati Coadiutores ſemel ſingulis

annis (& ſæpius, ſi Superiori viſum fuerit) ad ſuas conſcientias in confeſſione, vel ſecretò, vel alia ratione eidem aperiendas propter magnam eius rei vtilitatem (vt in Examine dictum eſt) parati eſſe debebunt, tum etiam ad confeſſionem generalem, quæ ab vltima generali inchoetur, ei, quem Superior ſibi ſubſtituerit, faciendam.

3 *Omnes ad Superiorem ſuum res, quæ eis expetendæ occurrerint, deferre debent: nec priuatus quiſpiam directè, vel indirectè ſine eius permiſſu, & approbatione, à Summo Pontifice, nec ab alio extra Societatem gratiam vllā in ſuum priuatum, vel alterius vſum petat, aut petendam curet: ſibique perſuadeat, ſi per Superiorem ſuum, vel cum eius conſenſu, quod optat, non obtinuerit, ne id quidem ad diuinum ſeruitium ſibi conuenire; &, ſi conuenit, cum Superioris conſenſu, vt qui Chriſti Domini noſtri locum erga ipſum tenet, id ſe conſecuturum.*

DE IIS, QVAE AD *Paupertatem, quæque eam conſequuntur, pertinent.* Cap. II.

1 PAVPERTAS, *vt murus Religionis firmiſſimus, diligenda & in ſua puritate conſeruanda eſt; quantum diuina gratia aſpirante fieri poterit.*

*poterit. Et quia humanæ naturæ hoſtis ad hoc propugnaculum ac refugium debilitandum (quod Deus Dominus noſter Religionibus inſpirauit contra illum, alioſque religioſæ perfectionis aduerſarios) eniti ſolet ea, quæ à primis Fundatoribus bene ordinata fuerant, immutare per declarationes, vel nouas Conſtitutiones primo illorum ſpiritui minimè conſentaneas: vt quod in nobis ſitum fuerit, hac parte Societati proſpiciamus; Quicunque in ea profeſſionem emiſerint, ſe * ad innouationem Conſtitutionum in ijs, quæ ad Paupertatem pertinent, nihil facturos promittant, niſi aliquo modo pro rerum occurrentium ratione eam in Domino magis reſtringendam iudicarent.* A

2 *In domibus, vel eccleſiis, quæ à Societate ad auxilium animarum admittuntur, redditus nulli, ne ſacriſtiæ quidem, aut fabricæ applicati haberi poſſint: ſed neque vlla alia ratione ita, vt penes Societatem eorum ſit vlla diſpenſatio: ſed in ſolo Deo, cui per ipſius gratiam ea inſeruit, fiducia conſtituatur; qui quidem ſine redditibus vllis de rebus omnibus conuenientibus ad ipſius maiorem laudem & gloriam nobis proſpiciet.*

3 *Profeſſi viuãt ex eleemoſynis. in Domibus ſcilicet, cùm aliquò non mittuntur: nec officium Rectorum ordinarium in Collegijs, vel Vniuerſitatibus Societatis habeant (niſi ipſarum neceſſitas, vel eximia vtilitas id exigeret) nec redditibus eorũ in Domibus vtãtur.*

Coadiutores

4 *Coadiutores, quandiu in Domibus erunt, quæ ex eleemoſynis viuunt, & ipſi eodem modo viuent: In Collegijs, ſi Rectores fuerint, vel Lectores, aut alioqui in rebus neceſſarijs, vel valde conuenientibus eisdem Collegijs vtiles fuerint, viuent, ſicut reliqui, ex eorum redditibus, quandiu eorum opera Collegia indigebunt. Cùm autem deſierint vtiles eſſe Collegijs, * deſinent in eis * habitare; & in Domibus Societatis, vt de Profeſsis eſt dictum, habitabunt.* B C

5 *Non ſolùm redditus, * ſed nec poſſeſsiones vllas habeat in particulari nec in communi Domus vel Eccleſiæ Societatis, præterquàm quod ad habitationem, vel vſum neceſſarium eis, aut valde conueniens fuerit; cuiuſmodi duceretur; ſi in vſum conualeſcentium, vel eorũ qui, vt rebus ſpiritualibus vacẽt, ſe ab hominum frequentia recipiunt, locus aliquis à communi habitatione ſeparatus, qui aere ſalubriori, & alijs commodis polleret, admitteretur; & tunc huiuſmodi ille ſit, vt nec alijs locetur, nec * fructus, qui redditũum loco eſſe poſsint, habeat.* D E

6 *Quamuis ad bona et ſancta opera, et maximè perpetuo duratura incitare laudabile ſit; ob maiorẽ tamen ædificationem nullus de Societate debet, nec poteſt quenquam alium ad eleemoſynas perpetuas domibus vel eccleſiis eiuſdem Societatis relinquendas incitare: & ſi aliqui ſponte ſua eas relinquerent; nullum ius ciuile ad eas petendas acquiratur ita, vt in iudicio conueniri*

ueniri, qui non ſolueret, poſſet. Sed, cùm ad id charitas propter Deum eos mouerit, tunc eas elargiantur.

7 *Omnes, qui ſub obedientia ſunt Societatis, meminerint ſe gratis dare debere, quæ gratis acceperunt, nec poſtulando, nec admittendo * ſtipendium, vel eleemoſynas vllas, quibus miſſæ, vel confeſſiones, vel prædicationes, vel lectiones, vel viſitationes, vel quoduis aliud officium ex ijs, quæ Societas iuxta noſtrum Inſtitutum exercere poteſt, compenſari videatur: vt ſic maiori cum libertate poſſit & proximorum ædificatione in diuino ſeruitio procedere.* F

8 *Vt omnis auaritiæ ſpecies euitetur, præcipuè in pijs miniſterijs, quibus ad animarum auxilium Societas vtitur; nulla ſit in eccleſia arca, in quam eleemoſynæ ab ijs, qui ad conciones, miſſas, vel confeſſiones, & reliqua ſpiritualia ad eam conueniunt, conijci ſolent.*

9 *Eâdem de cauſa munuſcula, quæ Magnatibus ad res maiores ab ipſis obtinendas offerri ſolent, ne offerantur; nec huiuſmodi primarios viros frequenter inuiſere noſtri conſueſcant, niſi ſancto ſtudio piorum operũ ducerentur, vel quãdo ĩtima beneuolẽtia in Domino tam eſſent coniuncti, vt huiuſmodi officium aliquando eis deberi videretur.*

10 *Parati ſint ad mendicandum oſtiatim, quando vel obedientia, vel indigentia id exiget. Et ſit vnus, vel plures ad eleemoſynas petendas, quibus domus ſuſtententur, deſtinati; & eas cum ſancta ſimplicitate*

propter

propter amorem Dei illi petant.

*11 Vt nihil * proprium domi teneri, ita nec foris apud G
alios poteſt. Et quiſque iis, quæ de communi data fue-
rint ad vſum ſuum neceſſariũ aut conuenientem, reſe-
catis ſuperfluis, ſit contentus.*

*12 Quò melius Paupertatis puritas, et quies illa, quam
ſecum affert, conſeruetur; non ſolùm particulares Pro-
feſſi, vel Coadiutores formati * hæreditariæ ſucceſſio- H
nis erunt expertes; verùm nec Domus, nec Eccleſiæ,
nec Collegia, eorum ratione ſuccedent. Sic enim, om-
nibus litibus & controuerſiis præciſis, charitas cum
omnibus ad Dei gloriam melius conſeruabitur.*

*13 Quando Summus Pontifex, vel Superior huiuſ-
modi Profeſſos, vel Coadiutores ad laborandum in
vineam Domini mittet; nullum viaticũ petere debẽt,
ſed ſe liberaliter offerre, * vt mittãtur, prout illis ad I
maiorem Dei gloriam fore videbitur.*

*14 Vt in hac etiam parte modo conſentaneò ſyncerę
paupertati procedatur; nulla in domibus Societatis iu-
menta ad equitãdum ad vſum alicuius de ipſa Societa-
te (* ſiue Præpoſitus, ſiue ſubditus ille ſit) ordina- K
riè habeantur.*

*15 In veſtitus itidem ratione tria obſeruentur; Pri-
mum, vt honeſtus ille ſit; Alterum, vt ad vſum
* loci, in quo viuitur, accommodatus; Tertium, vt L
profeſſioni paupertatis non repugnet. Videretur au-
tem repugnare, * ſi ſericis, vel precioſis vtcunque M
pannis*

pannis vteremur; à quibus abſtinendum eſt; vt in omnibus humilitatis & ſubmiſsionis debita ad maiorem Dei gloriam ratio habeatur.

16 In ijs, quæ ad rationem victus, ſomni, ac vſus reliquarum rerum vitæ neceſſariarum, vel conuenientium ſpectant, quamuis communis illa ſit, minimèque diuerſa ab eo, quod Medicus illius loci, in quo viuitur, iudicabit, ita, vt quod quiſque ſibi inde ſubtraxerit, ex deuotione, non ex obligatione ſubtrahat; habenda tamen ſemper erit ratio humilitatis, paupertatis, ac ſpiritualis ædificationis, quæ ſemper nobis in Domino ob oculos verſari debet.

DE IIS REBVS, IN quibus occupari, et à quibus abſtinere debet Societas. Cap. III.

1 QVONIAM habita ratione temporis, ac approbationis vitæ, quæ expectatur, vt aliqui ad profeſsionē, vel in Coadiutores formatos in Societate admittātur, tāquā certū ducitur, eos viros ſpirituales futuros; & qui ſic in via Chriſti Domini noſtri profecerint, vt per eam currere poſsint, quantum corporis habitudo & externæ occupationes charitatis atque obedientiæ permittent, non videtur in ijs, quæ

*quæ ad orationem, meditationem, & ſtudium pertinent, vt nec in corporali exercitatione ieiuniorum, vigiliarum, aut aliarum rerum ad auſteritatem vel corporis caſtigationem ſpectātium * vlla regula eis præſcribenda; niſi quā diſcreta charitas vnicuique dictauerit: dū tamē ſemper Confeſſarius conſulatur, et, vbi dubium acciderit, quid conueniat, res ad Superiorem referatur. Hoc tamen dicetur in vniuerſum; eſſe quidem animaduertendū, ne nimius huiuſmodi rerū vſus tantopere vires corporis debilitet, tantumque temporis eos diſtineat; vt deinde ſpirituali proximorum auxilio iuxta noſtri Inſtituti rationem non ſufficiant: Nec contrà tanta in illis ſit relaxatio; vt, feruore ſpiritus refrigeſcente, humani ac inferiores affectus incaleſcant.* A

2 *Sacramentorum frequentatio valde commēdetur. Differri autē non debet cōmunio, aut miſſæ celebratio ſine cauſis iudicio Superioris legitimis vltra octo dies: omneſque aſsignato ſibi Confeſſario, vel alioqui iuxta ordinem, quem quiſque præſcriptum habet à Superiore, confiteantur*

3 *Ex Regulis particularibus, quæ in domibus, vbi ipſi fuerint, obſeruantur, debent operam dare, vt eam partem obſeruent, quæ conueniens eſt, ac iudicio Superioris ipſis imponetur; ſiue ad profectum vel ædificationem ſuam id ſit, ſiuè etiam aliorum, inter quos verſantur.*

Quoniam

4 Quoniam occupationes, quæ ad animarum auxilium aſſumuntur, magni momenti ſunt, ac noſtri Inſtituti propriæ, & valde frequentes; cùmque alioqui noſtra habitatio tam ſit in hoc vel in illo loco incerta: non vtentur noſtri choro ad * horas canonicas, vel * miſſas, et alia officia decãtanda: quãdoquidẽ illis, quos ad ea audienda deuotio mouerit, abunde ſuppetet vbi ſibiipſis ſatisfaciãt. Per noſtros autem ea tractari conuenit, quæ noſtræ vocationi ad Dei gloriam magis ſunt conſentanea. B C

5 Cùm homines itidem huius Societatis ſemper parati eſſe debeant ad diſcurrendum per quaſuis mundi partes, quò fuerint à Summo Pontifice, vel à ſuis Superioribus miſſi; non debent curã animarum, neque item mulierum Religioſarum, vel aliarum quarumcunque ſuſcipere, vt ordinariè illarũ confeſſione audiant, vel ipſas regant: Quamuis nihil repugnet, ſemel vnius Monaſterij confeſſiones ob ſpeciales cauſas audire.

6 Obligari * etiã ad miſſas perpetuas in ſuis eccleſijs dicendas, vel ad curam ſimilem, quam libertas noſtro procedendi modo in Domino neceſſaria non patitur, minimè conuenit D

7 Vt plenius poßit Societas rebus ſpiritualibus iuxta ſuum Inſtitutum vacare; quoadeius fieri poterit, à negotijs ſecularibus abſtineat (qualia ſunt teſtamentariorum, vel executorum, vel procuratorum rerum

ciuilium, aut id genus officia) nec * ea vllis precibus E
adducti obeunda ſuſcipiant, vel in illis ſe occupari ſinant. Quòd ſi Collegiorum aliqua negotia tractanda fuerint, ſuos habeant procuratores, per quos ea tractent, & iura ſua tueantur. Si verò ad domos Societatis, vel ad totum eius corpus pertinent: quò pacem ſuam melius conſeruare poßit Societas; idem procurator, vel alius ex Coadiutoribus, vel demum aliquis extra Societatem, aut Familia quæpiam, quæ domus patrocinium ſuſciperet, ius Societatis ad maiorem Dei gloriam poſſet defendere.

8 Eâdem de cauſa, vtque inquietudinis à noſtra profeßione alienæ occaſiones euitentur, & melius pax ac beneuolentia cum omnibus ad maiorem Dei gloriam conſeruetur, nemo ex Profeßis, vel Coadiutoribus, vel etiam Scholaſticis Societatis in cauſis ciuilibus, nedum criminalibus, ſe examinari (niſi, qui ad peccatum obligare poteſt, compelleret) ſine licentia Superioris permittat. Superior autem eam minimè dabit, niſi in cauſis, quæ ad Religionem Catholicam pertinēt, vel alioqui * in pijs, quæ ſic cedūt in hu F
ius fauorem, vt in alterius detrimentum non cedant; Quandoquidem Inſtituti noſtri eſt, ſine cuiuſquam offenſione, quantum fieri poteſt, omnium in Domino commodis inſeruire.

DE AVXILIO, QVOD morientibus in Societate, & de ſuffragijs, quæ mortuis in eadem præſtantur. Cap. IIII.

1 VT in vita vniuerſa, ita & in morte & multo impenſius vnuſquiſque de Societate eniti, & curare debet, vt in ſeipſo Deus ac Dominus noſter IESVS Chriſtus glorificetur, ipſiusque beneplacitum impleatur, & proximi ædificentur, ſaltem in exemplo patientiæ, ac fortitudinis, cum fide viua, ac ſpe, & amore bonorum illorum æternorum, quæ nobis Chriſtus Dominus noſter tam incomparabilibus vitæ ſuæ temporalis laboribus, & morte promeruit, & acquiſiuit. Cùm tamen perſæpe huiuſmodi ſit morbi ratio, * vt vſum virium animæ magna ex parte impediat; cùmque huiuſmodi ſit ille à temporali vita tranſitus, vt propter graues impugnationes Dæmonis (à quo ſummopere refert tunc non ſuperari) requirat peculiari modo ſubſidium fraternæ charitatis; ſollicitè aduertat Superior, vt, qui iuxta Medici ſententiam de vita periclitatur, ãtè, quàm vſu iudicij priuetur, omnibus Sacramẽtis ſanctis acceptis, tanquam armis à diuina liberalitate Chriſti Domini noſtri nobis conceſſis, ad tranſitum à temporali vita ad æternam, A

ſemuniat, atque corroboret.

2 Simul eum orationibus omnium domeſticorum ad id ſeriò adhibitis, donec animam ſuo Creatori reddat, iuuari curet. Et præter alios, qui ingredi poſſunt, plures, aut pauciores pro arbitrio Superioris, aliqui delecti ſint oportet peculiarius vt infirmum morti proximum inuiſant, et ei aſsiſtant, & animoſiorem reddant, eaque ſuggerant, eiſque auxilijs iuuent, quæ eo tempore conuenient: & cùm iam alia officia parum erunt vtilia, eum Domino commendent; donec eius animam à corpore diſcedentem dignetur ad ſe recipere, qui eam tã caro pretio ſanguinis et vitæ ſuæ redemit.

3 Poſteaquàm quis expirauerit, vſque ad ſepulturam eius corpus * decenter, quandiu conueniet, teneatur. B
Poſtmodum abſoluto * officio coram domeſticis pro C
more ſepeliatur, & mane proximo poſt eius mortem omnes ſacerdotes domeſtici pro eius anima miſſæ ſacrificium offerant; reliqui verò peculiari oratione pro eodem diuinam implorent clementiam, atque in eo perſeuerent vlterius, iuxta Superioris arbitrium, vel cuiuſuis priuatam deuotionem, vel obligationem; ſiqua in Domino intercedat.

4 Reddantur etiam certiores alij de Societate in locis illis, quæ Superior conuenire iudicauerit, vt ſimile officium præſtent charitatis; quæ erga hos, qui vita perfuncti ſunt, non minor, quàm erga viuentes, in Domino explicari debet.

QVOD CONSTITVTIONES peccati obligationē non inducunt. Cap. V.

1 CVM exoptet Societas vniuerſas ſuas Conſtitutiones, Declarationes, ac viuendi ordinem omnino iuxta noſtrum Inſtitutum, nihil vlla in re declinando, obſeruari; optet etiam nihilominus ſuos omnes ſecuros eſſe, vel certè adiuuari, ne in laqueum vllius peccati, quod ex vi Conſtitutionum huiuſmodi, aut ordinationum proueniat, incidant: Viſum eſt nobis in Domino præter expreſſum Votum, quo Societas Summo Pontifici pro tempore exiſtenti tenetur, ac tria alia eſſentialia Paupertatis, Caſtitatis, et Obedientiæ, nullas Conſtitutiones, Declarationes, vel ordinem vllum viuendi poſſe obligationem ad peccatum mortale vel veniale inducere; niſi Superior ea In nomine Domini noſtri IESV Chriſti, vel In virtute ſāctæ Obedientiæ iuberet; quod in rebus, vel perſonis illis, in quibus iudicabitur, quòd ad particularem vniuſcuiuſque, vel ad vniuerſale bonum multum conueniet, fieri poterit; & loco timoris offenſæ ſuccedat amor omnis perfectionis & deſiderium: vt maior gloria & laus Chriſti Creatoris, ac Domini noſtri conſequatur.

SEPTIMA PARS

DE IIS, QVÆ PERTInent ad admiſſos in corpus Societatis ad proximorum vtilitatem per vineam Domini diſtribuendos.

DE MISSIONIBVS ſummi Pontificis. Cap. I.

1 VT IN *ſexta parte de ijs dictum*
eſt, quæ obſeruanda ſunt cuique de
Societate erga ſeipſum; ita in hac
ſeptima de ijs dicendum eſt, quæ er-
ga proximos (qui finis noſtri Inſti-
tuti valde proprius eſt) dum diui-
duntur per Chriſti vineam, vt in ea illius parte, atque
opere, quod ipſis commiſſum fuerit, ſe exerceant, ob-
*ſeruari debent, ſiue * à ſummo Chriſti Domini noſtri* A
Vicario, ſiue à Superioribus Societatis, qui etiam di-
uinæ Maieſtatis loco ipſis præſunt, per diuerſa loca mit
tantur; ſiue ipſimet ſibi eligant vbi, & qua in re oc-
cupentur; ſi ipſorum iudicio relictum fuerit, vt diſcur-
rant quàcunque maius Dei & Domini noſtri obſequi-
um, et animarum profectum aſſequi ſe poſſe arbitren-
tur.

*tur; ſiue labor non in diuerſa, ſed in ſtabili ac continua habitatione in aliquibus locis, vbi magnus diuinæ gloriæ & obſequij prouentus ſperatur, ſit impendendus. Et, vt primo loco de miſsione ſummi Pontificis inter cæteras præcipua tractetur, animaduertendum eſt; quòd * eò fertur intentio Voti illius, quo ſe obedientiæ ſummi Chriſti Vicarij ſine vlla excuſatione Societas obſtrinxit; vt quòcunque gentium ad maiorem Dei gloriam & animarum auxilium inter fideles, vel infideles, nos mittendos cenſuerit, nos conferamus. Nec intellexit Societas particularem aliquem locum; ſed vt per orbem in diuerſas regiones, & loca ab eo ſpargeretur: cùm optaret, quod factu optimum eſſet, eligere, idque ſperaret futurum, ſi hanc ipſius diſtributionem ſummus Pontifex faceret.* B

2 *Et in hac parte, cùm omnem proprium ſenſum ac voluntatem Chriſto Domino noſtro, & eius Vicario Societas ſubiecerit, * nec Præpoſitus Generalis Societatis pro ſeipſo, nec quiſquam alius ex inferioribus pro ſe, vel pro alio curare nec tentare mediatè, vel immediatè cum ſummo Pontifice, vel eius miniſtris poterit; vt reſidere, vel mitti potius in hanc partem, quam in illam debeat: ſed inferiores hanc curam vniuerſam ſummo Chriſti Vicario ac Superiori ſuo; Superior verò, quod ad ſuam perſonam attinet, ſummo Pontifici, & * ipſi Societati in Domino relinquat.* C D

3 *Præterea, qui à ſummo Pontifice deſignatus fuerit,*

*vt aliquò ſe conferat; ſeipſum liberaliter, re temporali nulla pro viatico per ſe, vel per alium poſtulata, offerat; quin potius ſic velit à ſummo * Pontifice mitti, vt eius Sanctitas ad gratius Dei et ſedis Apoſtolicæ obſequium fore, nulla rei alterius in eo habita ratione, iudicauerit.* E

4 *Si ſummus Pontifex perſonam non deſignaret; ſed aliquem, vel plures ad hunc, vel illum locum proficiſci iuberet, Superioris arbitrio relinquendo, qui ſint ad huiuſmodi miſsionem aptiores: Superior iuxta eius præceptum eos, qui magis conuenire, & aptiores ad id fore videbũtur, deſignabit. Qua in re maius bonum vniuerſale intuebitur, & vt quàm minimum detrimentum alia opera, quæ ad Dei obſequium ſuſcepta fuerint, patiantur.*

5 *Ei, qui ſic miſſus fuerit, plenè declarari conuenit plurimùm miſsionem ſuam, & ſcopum, quò fertur ſummi Pontificis intentio; & hoc, ſi fieri poteſt, * in ſcriptis, quò exactius, quod ei iniunctum fuerit, expleri poſsit. Eundem etiam Superior iuuare * conſilijs ac inſtructione, quoadeius fieri poterit, curabit; vt in omnibus ad Dei & ſedis Apoſtolicæ obſequium, vtilius ſuum impendat miniſterium.* F G

6 *Si ad particularia loca, tempore minimè limitato per ſummum Pontificem mittetur: ad tres menſes ibidem manendum ei eſſe intelligatur, & magis, aut minus, pro modo maioris aut minoris ſpiritualis fructus,*

qui

qui inde percipi videbitur, vel alibi ſperabitur; vel demum vt ad bonum aliquod vniuerſale magis expedire iudicabitur. Quæ omnia iuxta Superioris arbitrium, qui ſanctam intentionem Pontificis in Chriſti Domini noſtri obſequium conſiderabit, tranſigentur.

7 Cum in locis deſignatis diutius erit reſidendum; ſi fieri poterit ſine detrimento principalis miſsionis, atque intentionis ſummi Pontificis; excurſiones aliquas, ſi poterit, & cum fructu diuini ſeruitij eas fore iudicabit, facere, non erit inconueniens; vt in locis vicinis animarum auxilio ſeruiens, poſtmodum ad ſuæ reſidentiæ locum redeat: in quo quidem præter id, quod eſt ei peculiari ratione iniunctum (ad quod præcipuam etiam conferet curam, nec propter alias occaſiones, licet bonas, diuini obſequij poſthabebit) poteſt, et debet conſiderare quibus alijs in rebus, quæ ad Dei gloriam, & animarum ſalutem conferant, ſuam operam ſine detrimento ſuæ miſsionis (vt dictum eſt) poſsit impendere. Opportunitatem autem, quam Deus ad id dederit, quantum in eodem conuenire iudicabit, è manibus elabi non ſinet.

8 Ad finem noſtræ profeſsionis ac promiſsionis melius conſequendum, Præpoſitus Generalis, cùm nouus Chriſti Vicarius in Apoſtolica ſede fuerit cõſtitutus, per ſe, vel per alium intra annum ab eius creatione & coronatione teneatur eius Sãctitati declarare profeſsionem, ac promiſsionem expreſſam Obedientiæ, qua

ipſi Societas peculiari voto circa miſsiones ad Dei gloriam ſe obſtrinxit.

DE MISSIONIBVS
Superioris Societatis. Cap. II.

QVO ſpirituali animarum neceſsitati ſubueniri multis in locis * maiori cum facilitate, ac ſe- A
curitate eorum, qui ad id fuerint deſtinati, poſ-
ſit; * Præpoſiti Generales Societatis, iuxta facul ta- B
tem eis à ſummo Pontifice conceſſam, mittere quoſuis
de Societate poterunt, * quòcunque magis expedire C
iudicabunt; qui tamen vbicunque fuerint, ad obedientiam ſedis Apoſtolicæ parati erunt. Et quia complures ſunt, qui aliquos ex noſtris ſibi concedi petant, potius propriæ obligationis ſpiritualis erga ſuum gregem, vel aliorum commodorum à fine noſtro magis diſtantium ratione habita, quàm communium & vniuerſalium; Præpoſitus Generalis vel qui ab eo hanc habuerit facultatem, diligenter in huiuſmodi miſsio-
nibus curet, vt in ſuis ad * hanc potius, quàm ad illam D
partem mittendis, & ad hoc * opus potius, quàm ad E
illud, & vt hanc * perſonam potius, quàm illam F
mittat, hoc, vel illo * modo, ad prolixius, vel G
breuius * tẽpus, id ſẽper, quod ad maius Dei obſequiũ H
et bonũ vniuerſale facit, ſtatuatur. Cum hac ergo recti-

tiſsim

*tiſſima ac ſynceriſſima intentione in Dei ac Domini noſtri conſpectu habita; & , ſi ei videbitur, propter deliberationis difficultatem vel momentum re diuinæ Maieſtati ſuis & domeſticorum orationibus ac ſacrificijs commendata; & cum aliquo vel pluribus ex eadem Societate, qui videbuntur inter eos, qui adfuerint, communicata, ſtatuet per ſeipſum, num mittere debeat, nec ne; & ſic de reliquis circunſtantijs; vt ad Dei maiorem gloriam conuenire iudicabit. Erit autem eius, qui mittitur, officium, nulla ratione ſe ingerendo ad eundum, vel manendum in hoc loco potius, quàm in illo, plenā ac omnino * liberam ſui diſpoſitionem Superiori, qui eum Chriſti loco regit, ad ipſius maius obſequium & laudem relinquere. Sic etiam, vt alij maneant alicubi, vel aliò ſe conferant, nemo quoquo modo ſine conſenſu Superioris ſui, per quem ille in Domino gubernandus eſt, * curare debet.* I K

2 *Quòcunque Superior mittet aliquem, eum plenè inſtruere (et * ordinariè in ſcriptis) debebit tā de modo procedendi, quàm de medijs, quibus eum vti velit ad finem, quem in animo habet. Per crebram etiam litterarum communicationem, quantū fieri poteſt, certius ſucceſſus certior redditus ex eo loco, vbi ipſe reſidet (vt perſonæ, & negotia exegerint) conſilio, et alijs * auxilijs, quæcunque adhiberi poſſint, * prouidebit, vt maius ſeruitium Deo fiat, magisque commune bonum per perſonas Societatis iuuetur: quod tanto maiori cu-* L M

ra

ra præſtari debebit; quanto negotij qualitas (quòd vel graue ſit, vel difficile) & perſonarum, quæ miſſæ ſunt (quòd vel conſilio, vel inſtructione indigeant) id magis exigit.

DE LIBERA AD HANC vel illam partem profectione. Cap. III.

1 QVANVIS eorum ſit, qui ſub obedientia Societatis viuunt, ſe non obtrudere directè vel indirectè ad ſui miſsionem, ſiue à ſummo Pontifice, ſiue à ſuo Superiore In nomine Domini noſtri IESV Chriſti mittantur: qui tamen ad regionem aliquam magnam (cuiuſmodi eſſet India, vel aliæ Prouinciæ) miſſus eſſet, ſi pars eius aliqua peculiari limitatione ei aſsignata non fuerit, poteſt magis, & minus in hoc, vel in illo loco immorari, aut diſcurrere quàcunque omnibus perpenſis (in ſe, quod ad voluntatem ſuam attinet, indifferentiam ſentiendo) & oratione facta, iudicauerit ad Dei gloriam magis expedire. Hinc colligi facilè poteſt; quòd, ſi priuatis id licet, primæ & ſummæ obedientiæ ſummi Pontificis non repugnando; multo magis in huiuſmodi miſsionibus Superiori ad hanc partem potius, quàm ad illam, prout in Domino ſenſerit conuenire, eoſdem dirigere licebit.

2 Vbicunque quis maneat, ſi non eſt ei iniunctum, vt medio aliquo limitato vtatur, quale eſſet, legere, vel prædicare, in eo ſe exercebit ex ijs, quibus vtitur Societas in ſexta parte dictis, & proximo capite dicendis, quod * magis conuenire iudicabit; & contrà, quod ibi deuitandum dicitur, ad maius Dei obſequium etiam deuitabit. A

QVIBVS IN REBVS DOMVS et Collegia Societatis proximũ adiuuent. Cap. IIII.

1 QVIA non ſolùm enititur Societas diſcurrendo per varia loca, ſed etiam in quibusdam continenter reſidendo (vt videre eſt in domibus, vel collegijs) proximos iuuare: operæpretium eſt intellexiſſe, quibus modis poſſint animæ in huiuſmodi locis iuuari; vt eorum pars illa, quæ poterit, ad gloriam Dei exerceatur.

2 Et primò quidem ad proximorum auxilium conferet exemplum totius honeſtatis ac virtutis Chriſtianæ; vt non minus bonis operibus, imò magis, quàm verbis eis ædificationi eſſe, quibus cũ agitur, curent.

3 Iuuatur etiam proximus ſanctis deſiderijs, et orationibus in Dei conſpectu pro vniuerſa Eccleſia, ac pro

*pro iis præſertim, qui * maioris ſunt momenti, ad eius vniuerſale bonum effuſis, ac pro amicis etiam, & bene de nobis meritis uiuentibus, & vita functis; ſiue poſtulent ipſi, ſiue non poſtulent; pro aduerſariis itidem, ſiqui fuerint, ac pro illis, in quorum auxilium peculiariter ipſi, & reliqui de Societate in variis locis inter Fideles, et Infideles incumbunt; vt Deus omnes ad gratiam ſuam excipiendam per debilia huius minimæ Societatis inſtrumenta diſponere dignetur.* A

4 *In Miſſarum etiam ſacrificiis iuuare poſſunt, & aliis diuinis officiis, * nulla pro eis eleemoſyna accepta; ſiue aliqui ea obtinere curauerint; ſiue pro ſua deuotione quiſque ea Deo obtulerit. Et quod attinet ad Miſſas, præter eas, quæ in gratiam Fundatorum dicuntur, vna, vel duæ, aut plures (pro numero ſacerdotum, & alioqui prout conuenerit) ſingulis hebdomadis pro benefactoribus viuis, ac defunctis offerentur, Deum ac Dominum noſtrũ rogando, vt pro illis hoc ſanctum ſacrificium admittere, & pro infinita ac ſumma liberalitate ſua eam beneficentiã remunerari, qua illi erga Societatem noſtram ex diuino amore ac reuerentia vſi ſunt, æternis præmiis dignetur.* B

5 *Iuuatur etiam proximus in Sacramẽtorum adminiſtratione, ac præcipuè in audiendis confeſsionibus (ad quas aliqui à Superiore, qui eo fungantur officio, * ſunt deſignandi) et in ſancto Euchariſtiæ ſacramento, extra * Paſchæ tamen feſtum, ſua in Eccleſia adminiſtrando.* C D

Proponatur

6 *Proponatur verbũ Dei populo aſſiduè ĩ Eccleſia in concionibus, lectionibus, & in Chriſtiana doctrina per eos, quos Superior probauerit, & ad tale munus deſtinauerit, & quidem ijs temporibus, & modo, * qui eidem ad maiorem Dei gloriam & animarum ædificationem expedire videbitur.* E

7 *Poteſt et hoc ipſum, quod dictum eſt extra Eccleſiam Societatis, alijs in Eccleſiis, vel plateis, vel alijs locis præſtari; quando ei, qui cæteris præeſt, ad maiorem Dei gloriam conferre videbitur.*

8 *Curabunt etiam priuatim proximum pijs colloquijs ad meliora promouere tum conſilio, & exhortatione ad bona opera, tum etiam tradendis * ſpiritualibus exercitijs.* F

9 *Corporalibus etiã pietatis operibus, quantum ſpiritualia, quæ maioris ſunt momenti, permittent, quantumque vires patientur, incumbent; vt in infirmis iuuandis, præcipuè in xenodochijs, eos inuiſendo, & aliquos, qui eis inſeruiant, mittendo; & diſſidentes ad concordiam reuocando; ſic etiam pauperes, ac in cuſtodijs publicis detentos, quoadeius fieri poterit, per ſe ſubleuando, &, vt alij * ſubleuent, curando.* G *Metiatur autem oportet Præpoſiti prudentia (qui maius Dei obſequium ac bonum vniuerſale ſemper ob oculos ſibi proponet) quantum in huiuſmodi rebus operæ ſit ponendum.*

10 *In Collegijs, & eorum Eccleſiis fiet ex ijs, quæ de*

domibus dicta ſunt, quod fieri poterit; prout opportunum fuerit, iuxta Superioris (vt dictum eſt) arbitrium.

11 Qui talento præditus ad ſcribendos libros communi bono vtiles, eos conſcriberet, in lucem edere non debet, niſi prius Præpoſitus Generalis eos videat, & aliorum etiam iudicio & cenſuræ ſubijciat; vt, ſi ad ædificationem fore videbuntur, & non aliter in publicum prodeant.

12 De ijs, quæ ad officia domeſtica & res alias particulares pertinent, in regulis domorum dicetur: nec vlterius circa miſsiones, vel diuiſionem eorum, qui de Societate ſunt, per vineam Domini noſtri IESV Chriſti progredi neceſſe erit.

OCTAVA PARS

DE IIS, QVÆ CONFERUNT AD EORUM, QUI DISPERSI SUNT, CUM SUO CAPITE, ET INTER SE MUTUÃ VNIONEM.

DE IIS, QVÆ CONFE-runt ad eorum, qui diſperſi ſunt, cum ſuo capite, et inter ſe mutuã vnionem.

DE IIS, QVÆ IVVANT *ad vnionem animorum.* Cap. I.

QVO difficilius eſt, membra huius Congregationis cum ſuo capite & inter ſe inuicem vniri, quòd tàm * ſeiuncta in diuerſis mundi partibus inter fideles & infideles ſint; eò impenſius, quæ iuuant ad vnionem, quærenda ſunt: quandoquidem nec conſeruari, nec regi, nec (quod inde ſequitur) finem, ad quem tendit Societas ad maiorem Dei gloriam, conſequi poteſt; ſi inter ſe & cum capite ſuo membra eius vnita non fuerint. Dicetur ergo de ijs, quæ conferunt ad animorum vnionem; Deinde de ijs, quæ ad vnionem perſonalem in Congregationibus vel conuentibus fieri ſolitam pertinent. Et quidem circa animorum vnionem, quædam ex parte ſubditorum, quædam ex parte Superiorum, quædã ex vtrorũque profecta iuuabunt. A

Ex

2 *Ex parte ſubditorum iuuerit, * magnam turbam hominum ad profeſſionem non admitti; nec quoſcunque, ſed ſelectos homines etiam inter Coadiutores formatos, aut Scholaſticos retineri. Multitudo enim magna eorum, qui vitia ſua non bene domuerunt; vt ordinem non ferre, ita nec vnionem poteſt, quæ in Chriſto Domino noſtro tã neceſſaria eſt, vt bonus ſtatus, ac procedẽdi modus huius Societatis conſeruetur.* B

3 *Et quia huiuſmodi vnio magna ex parte per obedientiæ vinculum conficitur; hæc ſemper in ſuo vigore conſeruanda eſt: Et qui foras ad laborandum in agro dominico ex domibus mittuntur, quoadeius fieri poteſt, * in eadem ſint exercitati: Et hac in virtute, qui primas in Societate tenent, bono ſui exemplo alijs præluceant, et vniti omnino cum ſuo Superiore, promptè, humiliter, & deuotè ei obediendo, perſiſtant. Qui autem tam egregium ſui ſpecimen in obedientia non dediſſet, certè ei adiungi deberet ſocius, qui in ea magis eſſet conſpicuus. Nam vt plurimùm ſocius, qui in obedientia magis profecit, eum, qui minus in ea profeciſſet, cum diuino fauore in eadem iuuabit. Et alioqui, quamuis ad hunc ſcopum non tenderetur, ei, qui cum aliquo munere gubernandi mittetur, * Collateralis ſocius (ſi Superiori videbitur, quòd ſic melius commiſſo muneri ſatisfaciet) adiũgi poterit: qui ſic ſe geret cum eo, qui alijs præeſt, et ille inuicem cum hoc; vt obedientia ac reuerentia ſubditorum debilior erga* C D

Superio-

Superiorem non reddatur: ſed ille potius verum ac fidelem adiutorem & ſubleuatorem erga ſuam perſonam & aliorum, qui ſuæ fidei commiſſi ſunt, ſibi datum eſſe experiatur.

4 AD eandem obedientiæ virtutem ordo bene obſeruatus inter ipſos Superiores, quorũ alij alijs ſubduntur, & inferiorum erga illos pertinet, ita, vt ſinguli, qui in aliqua domo vel Collegio verſantur, ad ſuum Præpoſitum localem, ſeu Rectorem recurrant, & per eum in omnibus regi ſe ſinant. Eis autem, qui per prouinciam aliquam varijs in locis disiuncti manent, ad Prouincialem Præpoſitum, vel alium localem viciniorem erit recurrendum; prout eis iniũctum fuerit. Omnes verò Præpoſiti locales, vel Rectores crebra communicatione cum Prouinciali vtantur, & iuxta eius arbitrium in omnibus ſe gerant. Eodem modo Præpoſiti Prouinciales cum Generali ſe habebunt. * Sic enim, ſubordinatione conſeruata, vnio, quæ in E ea quàm maximè conſiſtit, aſpirante gratia Dei, conſeruabitur.

5 Siquis diuiſionis vel diſſenſionis eorum, qui vnà viuunt, inter ſe, vel cum ſuo capite autor eſſe cerneretur; diligentiſſimè ab ea Congregatione velut peſtis, quæ eam poteſt ſummopere inficere, ſi præſens remedium non adhibeatur, * ſeparandus eſt. F

6 Ex parte Præpoſiti Generalis, quæ ad hanc vnionem animorum conferent, ſunt * eæ dotes, quibus (vt G in

in nona parte dicetur) eũ exornari oportet; quibus cùm præditus fuerit, erga omnia membra Societatis ſuo fungetur officio, capitis videlicet, à quo in illam influxus ad præfixum ipſi finem neceſſarius deſcendat: & ſic à Generali Præpoſito, vt à capite, vniuerſa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autem ad ſingulares perſonas, deſcendat: ſic etiam ab eodem capite (vel certè eo ſuam facultatem communicante, & rem approbante) miſſiones procedant. De communicatione gratiarum Societatis tantundem ſit dictum. Quò enim magis inferiores à ſuis Superioribus pendebunt; eò melius amor obedientiæ atque vnio inter eos retinebitur.

7 *Et vt locus magis conueniat ad communicationem capitis cum ſuis membris; conferre plurimum poteſt, vt Præpoſitus Generalis magna ex parte * Romæ reſideat, vbi cum alijs omnibus locis Societatis faciliori vtetur commertio. * Prouinciales itidem in ijs locis diutius verſabuntur, vnde cum inferioribus, & cum ſuperiori Præpoſito commoda fuerit communicatio, quantum in Domino id effici poterit.* H I

8 *Præcipuum vtriuſque partis vinculum ad membrorum inter ſe & cum capite ſuo vnionem amor eſt Dei ac Domini noſtri IESV Chriſti, cum cuius diuina ac ſumma bonitate ſi Superior et inferiores valde vniti fuerint, perfacilè inter ſeipſos vnientur; idque per eundem illum amorem fiet, qui à Deo deſcendens ad*

omnes

*omnes proximos ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinget. Charitas itaque, & , vt in vniuerſum dicatur, omnis probitas ac virtus, quæ iuxta ſpiritum Dei procedatur, ad vnionẽ ex vtraque parte iuuabit, & (quod inde ſequitur) omnis rerum temporalium cõtẽptus, in quibus ſui ipſius amor, grauiſsimus huius vnionis ac boni vniuerſalis hoſtis, errare ſolet. Multum etiam conferet conſenſio tum * in interioribus; vt eſt doctrina, iudicia, ac voluntates, quoadeius fieri poterit; tum etiam in exterioribus; vt eſt veſtitus, ceremoniæ miſsæ, et reliqua, quantũ perſonarum, & locorum, et cæterorum varietas permittet.* K

9 *Magnopere etiam iuuerit * litterarum vltro citroque miſſarũ inter inferiores et Superiores frequens commertium, & crebrò alios de alijs certiores fieri ac audire * quæ ex varijs locis ad ædificationem, & eorum, quæ geruntur. * cognitionem, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipuè Generali, & Prouincialibus cura erit, eo conſtituto ordine, vt quouis in loco, quæ ad mutuam conſolationem & ædificationem in Domino faciunt, ex alijs ſciri poſsint.* L M N

QVIBVS IN CASIBVS Congregatio generalis fieri debeat. Cap. II.

1 AD vnionem perſonalem vt veniamus, quæ in Congregationibus Societatis fit; conſiderandum eſt, quibus in caſibus, qui, & per quem, ac itidem quo in loco, quo tempore, & modo debeant congregari, & id definiri, de quo in Congregationibus agetur. Et vt declaretur primo loco, quibus in caſibus Congregatio, et Conuentus generalis fiat; illud in primis ſuppoſitum ſit; quòd non videtur in Domino in præſentiarum expedire, vt * certis temporibus A aut crebrò fiat. Quoniam Præpoſitus Generalis adiutus * communicatione, quam cum vniuerſa Soci- B etate habet, & eorum opera, qui cum ipſo degunt, hoc laboris & diſtractionis vniuerſæ Societati, quantum fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit neceſſarium; vt, cùm erit de electione Præpoſiti Generalis agendùm, ſiue eligendus ſit, qui in demortui locum ſuccedat, ſiue qui ſubrogetur alteri Præpoſito, quem cedere officio propter aliquam cauſam ex ijs, quæ poſtea dicentur, conueniat.

2 Altera cauſa eſt, cùm deliberari oportebit de * rebus perpetuis ac magni momenti, quales eſſent C (verbi

(verbi gratia) Collegia vel domos diſſoluere, aut aliò transferre, vel res admodum difficiles ad vniuerſam Societatem ſpectantes, vel eam rationem procedendi in illa, quæ ad implendam Dei voluntatem commodiſſima videatur, explicare & conſtituere.

QVI DEBEANT CONgregari. Cap. III.

1 NON omnes, qui ſub Obedientia Societatis viuunt, nec Scholaſtici approbati, verùm Profeſſi duntaxat, et præterea * Coadiutores aliqui, ſi ita expedire in Domino videretur, ſunt ad Congregationem generalem conuocandi; & quidem ex his non niſi qui commodè venire queant. Non itaque infirmi ac valetudinarij, nec qui in regionibus remotiſſimis agunt, vt in Indijs; ſed nec illi, qui præ manibus negotia habent magni momenti, quæ abſque graui incommodo deſeri non poſſunt, conuenient. Pendebit autem hoc ex iudicio Præpoſiti Generalis, ſi is conuentum indixerit, vel eorum, qui congregati in ſingulis Prouincijs fuerint, vt venturos ad generalem conuentum eligant. Verùm vt certa aliqua ratio in hac congregatione cogenda præſcribatur; Cùm conuentus celebrabitur ad eligendum Generalem, aut ad A

deliberandum de ijs, quæ ad Generalem ipſum ſpectant; terni ex ſinguls Prouincijs veniant, * Prouincialis videlicet Præpoſitus cum duobus alijs, qui fuerint ad hoc negotium in Congregatione prouinciali electi: quæ quidem Congregatio in ſingulis Prouincijs ante generalem ad hunc finem cogetur. Conueniēt autem et ſuffragij ius habebunt in ea Profeſſi omnes Prouinciæ, qui intereſſe poterunt, Præpoſiti Domorum atque Collegiorum, Rectores, ac Procuratores, vel ij, quos tanquam vicarios illi ſuo nomine miſerint. Cùm conuentus ad res alias indiceretur; Præpoſitus Prouincialis ſine congregatione Prouinciæ duos ex ea eligere poterit, pro arbitrio Præpoſiti Generalis; cuius erit pro occurrentium cauſarum ratione conſtituere, num conuentus Prouĩcialis huiuſmodi ad duorum illorum electionem ſit cogendus, an Prouincialis ſine conuentu eos debeat eligere, prout ei videbitur in Domino expedire. His tribus * ſuas vices tota Prouincia committet, & quicquid à conuentu generali, cui ipſi interfuerint, conſtitutũ fuerit, ratum habebit. Quòd ſi præter duos electos, quoſdam alios Præpoſitus Generalis deſignaret, vel Præpoſitus Prouincialis adducendos indicaret; eadem erit horum, & aliorum ratio. Sed ſi Prouincialis præter tres, aliquos eligeret; plures, quàm duos, adijcere non poterit, ita, vt ad ſummum quinque ex vna Prouincia veniant. B C

a Ex Profeſſis, qui Cõgregationi intererunt, vnusquiſque

quiſque ſuffragium vnicum, ſolus Generalis duo habebit. Sed ſi numerus par eſſet, Prouĩcialis reliquis præferetur: et ſi inter ipſos Prouinciales eſſet paritas; pars illa, in quam Præpoſitus Generalis, vel (ſi is è viuis exceßiſſet) ipſius Vicarius inclinabit, eſſet præferenda. Vt enim illis magis eſt neceſſarium diuinæ gratiæ auxilium propter munus, quod gerunt; ita ſperandum eſt, Deum ac Dominum noſtrum vberius id illis, vt ſentiant & dicant quæ ad ipſius gloriam faciant, largiturum.

AD QVEM SPECTET Congregationem generalem indicere. Cap. IIII.

1 CVM ad eligendum nouum Præpoſitum, priore vita functo, conuentura eſt Societas; * vnus ex Profeßis, quem ſuum in hac parte Vicariũ ante mortem Præpoſitus nominauerit, alios de ſumma rei certiores faciendos curabit. Hic autem Vicarius (vt plurimùm) vnus ex ijs erit, qui adeſſe Præpoſito, & ipſum iuuare ſoliti ſunt, vel certè ex ijs, qui proximè degunt. Huius officium erit, Societatem ad electionem Præpoſiti faciendam, præſcripto tempore, et loco, quo conuenire oporteat, conuocare. A

2 *Quando non ad electionem congregatur Societas; in alijs euẽtibus Præpoſitus Generalis eam cõuocabit, præter quàm in illis, qui in nona parte exprimentur: et non congregabit frequenter Societatem, vt dictum eſt; niſi rerum agendarum neceſſitas vrgeret. Sed cùm generalis Congregatio ad electionẽ Præpoſiti conuocata eum iam elegerit; deinde de rebus alijs grauioribus, quàm vt à Generali et ijs, qui cum ipſo agunt, decidi debeant, tractari poterit.*

DE LOCO, TEMPORE, & modo congregandi. Cap. V.

1 L*OCVS, quò conueniet Societas ad Generalis electionem, videtur ordinariè curia ſummi Pontificis eſſe debere, vbi plurimùm erit ipſius Generalis reſidentia; niſi Societas ex cõpoſito conueniendum eſſe in alium locum, qui commodior omnibus futurus eſſet, ſtatueret: vt ſiquis in confinio diuerſarum Prouinciarum, in quibus manet Societas, eſſet conſtitutus, vel alius, qui magis accommodus videretur. Si Præpoſitus Generalis eſt, qui Societatem ad alia negotia congregat: eius erit, eligere ac deſignare locum, quem in Domino aptiorem iudicauerit.*

2 *At ſpatium temporis, quod cogendæ Societati tribuetur, vbi de electione Generalis agendum eſt, quinque aut ſex menſium erit à tempore, quo litteræ, quæ de hac re commonefacient, ſcriptæ fuerint. Prorogari tamen id tempus poterit; cùm neceſsitas poſtulauerit. Cùm verò alias ob cauſas fuerit congreganda, Generalis Præpoſitus pro ſuo arbitratu tempus deſignabit.*

3 *Modus in congreganda Societate ſeruandus hic erit; vt ille, cuius hoc eſt munus, confeſtim varijs vijs Prouinciales, & ſiqui ex Profeſsis ſigillatim conuocandi eſſent, adſcripta (quantum ſat eſſe ipſi videbitur) cauſa, loco, & tempore conuentus habendi, certiores faciat, admonens quoque, vt vbique miſſæ celebrentur, et orationes fiant pro fœlici Præpoſiti electione. Vnuſquiſque autem Prouincialium (ſi ipſi ſoli eligendi poteſtatem non habuerint) Profeſſos, qui in ipſius prouincia verſantur, Rectores quoque, et locales Præpoſitos, qui venire ſine magno incõmodo poſsint, conuocabit. Vbi verò ad Congregationem prouincialem conuenerint, eligent pluribus ſuffragijs (Prouincialis ſententia pro duobus ſuffragijs numerata) eos, qui ad generalem Conuentum mittantur; qui eſſe ij debebunt, quos magis expediat ei conuentui intereſſe, & quorum abſentia minus detrimenti Prouinciæ ſit allatura. Ipſi verò, quàm primùm poterunt, ad conſtitutum locum, relictis in ſuis Prouincijs Vicarijs,*

&

& rebus omnibus bene compoſitis, proficiſcentur.

4 *Curabunt præterea Superiores, vt omnes, qui ſub obedientia Societatis viuunt, quotidie in orationibus et in miſſarum ſacrificijs plurimùm Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem ſe conferunt; & ſimul, vt, quidquid in ea tranſigetur, ad maius obſequium, & laudem, & gloriam diuini nominis cedat.*

DE MODO DELIBERATIONIS, cùm de electione Generalis agitur. Cap. VI.

1 *SI conuentus indictus eſt ad noui Præpoſiti, qui in demortui locum ſuccedat, electionem; ſimul atque omnes conuenerint, Vicarius Generalis quatuor dies ãte Præpoſiti futuri electionem de eadem omnes alloquatur, horteturque ad eam, prout ad maius Dei obſequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendam: & præter hunc diem, tres ſequentes habebunt, vt ſe Deo commendent, meliusque conſiderent, quisnam ex vniuerſa Societate ad huiuſmodi curam maximè idoneus ſit futurus; & eo tempore certiores reddi de ijs, quæ ad rem pertinent, ab illis, qui bene poterunt referre, curent: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eũ includantur, non*

non definiant apud ſe, quem ſint electuri.

2 *Hoc medio tempore vnuſquiſque ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ teneatur Vicario manifeſtare, vel alicui ex antiquioribus Profeſſis (qui cum Vicario conferet) ſi ſciret aliquem hoc munus affectaſſe, vel etiam tunc affectare, directè, aut indirectè id procurando, vel ſigno aliquo id declarando. Qui autem de ambitione huiuſmodi conuictus eſſet, actiuo & paſſiuo * ſuffragio priuetur, vt qui nec ad eligendum alium, nec, vt ipſe eligatur, ſit idoneus; vnde nec in eam Congregationem, nec in aliam vnquam admitti poſſit.* A

3 *Ipſo die electionis, qui hos tres dies conſequetur, celebret aliquis miſſam de Spiritu ſancto, quam omnes audiant, ac in eadem ſanctiſſimum Chriſti corpus ſumant.*

4 *Poſtmodum ad campanæ pulſum, qui * ſuffragium habent, ad locum Congregationis vocentur; & vnus eorum concionem habeat, qua in genere (nullo dato ſigno, quo particularis aliqua perſona ſignificetur) ad electionem eius Præpoſiti, qui ad maius Dei obſequium conueniat, exhortetur; Et poſtquàm hymnum illum ſimul dixerint, Veni creator Spiritus; in prædictum locum Congregationis ab aliquo ex Præpoſitis, vel Rectoribus, vel aliquo quopiam de Societate, cui id officij in domo Congregationis commiſſum fuerit, includantur, ita, vt nec inde egredi* B

di, nec eis aliquid ad victum, præter panem & aquam, dari poßit; donec Præpoſitum Generalem elegerint.

5 *Quòd ſi omnes communi inſpiratione, non expectato ordine ſuffragiorum, quempiam eligerent; ille ſit Præpoſitus Generalis. Omnem enim ordinem, & eligendi formulam Spiritus ſanctus, qui ad huiuſmodi electionem mouet, facilè ſupplet.*

6 *Quando eo modo non peragetur electio; formula, quæ ſequitur, erit obſeruanda. In primis quiſque ſeorſum orabit Deum, et, cum * nullo alio loquendo, in* C *Creatoris ſui ac Domini conſpectu ex ijs, quæ prius intellexit, apud ſe ſtatuet, quem ſit electurus; & in charta ſcribet nomen perſonæ, quam eligit in Præpoſitum Generalem, & ſuum ſubſcribet; & ad hoc ſpatium vnius horæ ad ſummum præfigatur: deinde ad ſedes ſuas omnes conueniant: Et Vicarius cum * Secretario ad hoc ipſum inter Profeſſos electo, &* D *alio tertio, qui eis aßiſtat, exurgens à ſede proteſtetur nolle ſe admittere quenquam, nec excludere, quem non debeat. Det autẽ oĩbus abſolutionẽ generalẽ ab oĩbus cẽſuris ad hũc canonicæ electionis effectũ: Poſtmodũ, ĩuocata Spiritus ſancti gratia, accedat cũ duobus ſocijs ad menſam in medio poſitam; & ipſimet tres prædicti mutuò ſuffragia ſua alius ab alio petant: & * iuret* E *vnuſquiſque prius, quàm det, quòd eũ nominat, quẽ ſentit ĩ Domino ad hoc munus magis idoneũ; et ſuffragia*

in

*in manibus Secretarij ſimul ſeruentur; deinde à quolibet eorum, qui in Congregatione ſunt, ſeorſum, ſed tamen coràm alijs proprium ſuffragium ſcripto contentum poſtulent, quod præuio iuramento eiſdem dabit vnusquiſque. Deinde in medio omnium Secretarius ſuffragia, electum ſolummodò nominando, promulgabit; ac demum vno ſuffragiorum numero cum alio collato, qui plus, quàm mediam partem ſuffragiorum omnium, habuerit, ſit Præpoſitus Generalis: & ita qui primus eum nominauit, vel Vicarius percontetur alios, an ſuum conſenſum ei præſtent, quem maior pars elegit; &, vtcunque reſpondeant, formabit Decretum electionis, dicēdo; In noīe patris, et filij, et ſpiritus ſancti; EGO N. nomine meo, et omnium idem ſentientium eligo N. in Præpoſitum Generalem Societatis IESV. Quo peracto ſtatī omnes ad * reuerentiam ei exhibendā accedāt, et flexo vtroque genu manum eius oſculentur. Qui verò electus fuerit, nec electionē, nec exhibitā reuerentiā (cùm recordari debeat, cuius nomine eam admittat) recuſare debet. Poſtremò ſimul omnes dicant, Te Deum laudamus.* F

7 *Si non fuerit, qui amplius, quàm mediam partem ſuffragiorum, habeat; alia ratio, ſcilicet compromiſſionis ineatur, electis inter omnes tribus, aut quinque * electoribus (qui nimirum ad id munus plura habuerint ſuffragia) & quò maior horum trium vel quinque pars inclinauerit, ille ſit Præpoſitus Generalis,* G

&

& promulgetur; eiq́ue reuerentia exhibeatur, & Deo noſtro gratiæ agantur, vt ſuperius dictum eſt.

8 Poſt promulgationem nulli integrũ erit, ſuffragium ſuum mutare, nec peracta electione aliam tentare: & obſeruet, quæ dicta ſunt, qui diſsidij ac ruinæ Societatis author haberi, et in pœnam excommunicationis latæ ſententiæ incidere, aliaſque graues * cenſuras pro arbitrio Societatis (cui vnio, & concordia omnimoda ad Dei gloriã conuenit) ſubire nolit. H

DE MODO IN DELIBERATIONIBUS TENENDO, quando in Congregatione generali non de electione Præpoſiti, ſed alijs de rebus agitur. Cap. VII.

1 CVM in Congregatione non de electione Præpoſiti, ſed alijs de rebus grauibus, & ad ſtatum Societatis pertinentibus agitur; incluſio neceſſaria non erit; licet ſit curandum, vt, quàm expeditiſsimè fieri poterit, quæ tractanda ſunt, abſoluantur. Sed quia ex prima & ſumma Sapientia deſcendat oportet lux ea, qua dijudicari poſsit, quid ſtatuere conueniat; in primis Miſſarum ſacrificia offerentur; fietq́ue oratio in loco Congregationis, & alijs partibus Societatis

etatis per totum illud tempus, quo congregantur, & quo tractantur res in eo Conuentu definiendæ, ad gratiam impetrandam; vt omnia ad maiorem Dei gloriam conſtituantur.

2 *Deinde ſemel aut ſæpius omnibus congregatis, Præpoſitus Generalis, deinde * Prouinciales, Rectores, aliiq́ue ad Congregationem vocati, quæ eis tractanda videbuntur, rationesq́ue eorum, quæ ſentiunt, poſtquam diligenter omnia conſiderauerint, ac Deo & Domino noſtro cõmendauerint, coram omnibus breuiter proponent; Et poſtquàm dixerint ſententiam ſuam, eius ſummam ſcriptam * in medio relinquent; vt, ſi qui velint, eam legant, & quod ea de re ſentiunt, in ſequenti Congregatione dicant.* A B

3 *Rebus agitatis hinc inde in vna, vel pluribus Congregationibus, ſi nihil manifeſtè in alteram partem conſtitui videretur; communi omnium, vel ferè omnium aſſenſu quatuor, qui definiant, ex iis, qui interſunt conuentui, & in eo ius habent ſuffragii, plurium ſententiis (quibus alii ſe ſtare velle promittant) eligantur, qui, quoties opus fuerit, cum Præpoſito Generali congregati omnia ea, de quibus agitur, decident. Quòd ſi omnes eiuſdem ſententiæ non fuerint; quò verget maior pars, id præferendum, & à tota Congregatione vt de manu Domini admittendum erit.*

4 *Si Præpoſitus Generalis nõ erit ea habitudine corporis*

poris, vt poſſit rebus omnibus tractandis intereſſe; poſſet alium ſuo loco ſubſtituere; & ſic ſigillatim, omnibus rebus conſtitutis, prout maiori parti viſum fuerit, quod decretum eſt, ſcribetur, & in plena Congregatione legetur: &, ſi etiam tunc alicui viſum fuerit, quid ea in re ſentiat, dicere ei licebit; ſed omnia tandem arbitrio Præpoſiti cum Definitoribus reliquētur.

5 Conſideratis denuo illis, quæ diſcuſſa ſunt, & modo iam dicto rurſum conſtitutis, Secretarius in libro ad id deſtinato ea poſtmodum * promulganda C
* ſcribet. D

DE IIS, QVAE AD CAput Societatis, & gubernationem ab eo deſcendentem pertinent.

QVOD PRAEPOSITVM Generalem, & quidem perpetuum, dum vixerit, eſſe oporteat. Cap. I.

1 VT IN oībus Rebuſpub. vel Congregationibus bene conſtitutis, præter eos, qui ad fines particulares in eis tendunt, neceſſe eſt, eſſe aliquem, vel etiam plures, qui boni vniuerſalis curam habeant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant: ſic etiam in hac Societate, præter eos, qui particularibus domibus, Collegijs, & Prouincijs etiam, in quibus huiuſmodi ſunt domus, vel Collegia, præſunt, neceſſe eſt, eſſe aliquem, qui vniuerſæ Societatis curam habeat; qui hunc ſibi finem conſtituat, vt bene gub rnetur, conſeruetur, et augeatur totum Societatis corpus; & hic eſt Præpoſitus Generalis; qui cùm duobus modis eligi poſſet, ſcilicet, vt ad tempus aliquod definitum, vel vt quandiu viuet, Societati præſit: propterea quòd experien-

tia, & * in gubernando exercitatio, & hominum A
particularium notitia, & erga eoſdem * authoritas B
confert magnopere, vt bene hoc munus obeat; ad vitam, & non ad tempus aliquod præſcriptum erit eligendus. Accedet autem ad cætera hoc commodi ex eo, vt Societas in rebus magni momenti ad Dei gloriam ſatis ferè ſemper occupata, vniuerſalibus his conuentibus * minus laboris & diſtractionis patiatur.

QVALIS ESSE DEBEAT Præpoſitus Generalis. Cap. II.

1 INTER dotes varias, quibus ornari Præpoſitum Generalem, optandum eſt, omnium prima hæc erit; vt cum Deo ac Domino noſtro quàm maximè coniunctus, & familiaris * tam in oratione, quàm in A
omnibus ſuis actionibus ſit; vt eo vberius ab ipſo, vt boni totius fonte, vniuerſo corpori Societatis abundantem donorum, ac gratiarum eius participationem, ac multum valoris, et efficaciæ omnibus illis rationibus, quibus ad animarum auxilium vtetur, impetret.

2 Secunda, vt vir ſit, cuius in omni virtutum genere exemplum reliquos de Societate iuuet; ac præcipuè in eo ſplendor charitatis erga omnes proximos, & in primis erga Societatem, ac veræ humilitatis, quæ Deo

& hominibus amabilem eum reddant, ſit conſpicuus.

3 Liber etiam ab omnibus inordinatis affectionibus, per gratiam Dei edomitis & mortificatis, ſit oportet; ne interius iudicium rationis perturbent, & vt exterius tam ſit compoſitus, & in loquendo præſertim tam circunſpectus, vt in eo nihil, ne verbum quidem, notari poſſit, quod non ad ædificationem ſiue eorum, qui de Societate ſunt (quibus ſpeculi, & exemplaris loco eſſe debet) ſiue externorum faciat.

4 Nihilominus eo modo didicerit rectitudinem, ac ſeueritatem neceſſariā cum benignitate, et manſuetudine miſcere, vt nec ſe flecti ſinat ab eo, quod Deo ac Domino noſtro gratius fore iudicauerit: & tamen filijs ſuis, vt conuenit, compati nouerit, eo modo ſe gerendo, vt etiam qui reprehenduntur, vel corriguntur, quamuis ſecundum inferiorem hominem, quod agitur, diſpliceat, agnoſcant nihilominus, quòd rectè in Domino, & cum charitate ille ſuum officium faciat.

5 Animi etiam magnitudo ac fortitudo eſt ei perneceſſaria ad infirmitatem multorum ferendam, & res magnas in diuino ſeruitio aggrediendas, in eiſque conſtanter, quando id conuenit, perſeuerandum; non propter contradictiones (licet à magnis, & potentibus excitatas) aimum deſpondendo, nec ab eo, quod ratio, & diuinum obſequium poſtulat, vllis eorum precibus, aut minis ſeparari ſe ſinendo; vt omnibus demum caſibus, qui incidere poſſunt, ſit ſuperior; nec

 proſperis

proſperis efferri, nec aduerſis deyci animo ſeſe permittat, paratißimus, cùm opus eſſet, ad mortem pro Societatis bono in obſequium IESV Chriſti Dei ac Domini noſtri ſubeundam.

6 *Tertia eſt, vt præclaro intellectus, ac iudicij dono polleat; vt nec in rebus ad ſpeculationem, nec ad praxim pertinentibus, quæ occurrerint, hoc talento ſit deſtitutus. Et quamuis doctrina valde ei neceſſaria ſit, qui tam multis viris eruditis eſt præfuturus; magis tamen eſt neceſſaria prudentia, & in rebus ſpiritualibus & internis exercitatio ad varios ſpiritus diſcernendos, ad conſiliũ ac remediũ tam multis, qui neceſſitatibus ſpiritualibus laborabunt, adhibendum. Diſcretionis etiam donum in rebus externis, ac modo res tam varias tractandi, & cum tam diuerſis hominum generibus in ipſa Societate, et extra illam agendi ſummopere erit ei neceſſarium.*

7 *Quarta & in primis neceſſaria ad res conficiendas eſt vigilantia, & ſollicitudo ad eas incipiendas, & ſtrenuitas ad easdem ad finem & perfectionem ſuam perducendas; vt nec incuria, nec remißione animi inchoatæ & imperfectæ relinquantur.*

8 *Quinta ad corpus pertinet; in quo, quod ad ſanitatem, ſpeciem externam, & ætatem attinet, habenda eſt ratio hinc quidem decentiæ & authoritatis, inde verò * virium corporis, quas eius munus exigit; vt* B
in eo fungi officio ſuo ad Dei ac Domini noſtri glori-

am

am poſſit.

9 *Sexta circa res * externas eſt, inter quas, quæ magis ad ædificationem & Dei obſequium in eo officio conferunt, præferri debent. Huiuſmodi eſſe ſolent, ſiquis magnæ ſit exiſtimationis, ac celebris nominis: & demum quæ ex cæteris ad authoritatem cum externis & cum ijs, qui de Societate ſunt, adiuuant.* C

10 *Denique ex eorum numero eſſe debet Præpoſitus Generalis, qui in omni virtutum ornatu clariſſimi, & de Societate optimè meriti, & diu in eadem tales eſſe perſpecti ſunt. Et ſi aliquæ ex dotibus ſuperius dictis deeſſent; certè non deſit eximia probitas, & amor erga Societatem ac iudicium bonum, quod etiam idonea doctrina comitetur. In reliquis enim per eos, qui ad eius auxilium deſtinandi ſunt (de quibus inferius dicetur) cum auxilio & fauore diuino multa ſuppleri poterunt.*

DE POTESTATE PRAEPOſiti Generalis erga Societatem, ac de officio eius. Cap. III.

1 *VT bene gubernetur Societas; expedire ĩprimis duximus, vt Præpoſitus Generalis omnem habeat poteſtatem in Societatem ad ædificationem: quæ poteſtas (vnde Præpoſiti officium cognoſcitur)*

tur) hæc erit; primùm Præpoſitus Generalis per ſe, & per alios admittere in domibus, vel Collegijs, vel vbicunque libeat, poterit eos, qui ad inſtitutum Societatis ei idonei videbuntur; ſiue ad probationem, ſiue ad * profeßionem, ſiue in Coadiutores formatos, vel Scholaſticos approbatos admittendos cenſeat. Poterit etiam eosdem dimittere, & à Societate * remouere. A B

2 Eiusdem erit, quos mittendos iudicauerit, & quòcunque volet, ad ſtudia litterarum mittere. Poterit & eosdem reuocare ante, & poſt abſoluta ſtudia, ac transferre ab vno in alium locum, prout ad ipſorum particulare, vel ad vniuerſale bonum Societatis magis conuenire in Domino exiſtimabit.

3 Totam habebit ſuperintendentiam, & gubernationem Collegiorum; quod ad Scholaſticos, & Præceptores, & Officiales attinet; inter quos primas tenent Rectores; quos conſtituere, ac remouere poterit, eamque facultatem eiſdem communicare, quam ſenſerit in Domino conuenire; & per huiusmodi Rectores adminiſtrationem Collegiorum exercebit in ijs, quæ ad ædificia, & temporalia ipſorum bona in Scholaſticorum vſum comparata pertinent; vt in litteris Apoſtolicis continetur.

4 Curabit etiam, vt illi * ratione officij ſui eo modo, qui conuenire maximè videbitur, reddant. Et quod de Collegijs dicitur, de Vniuerſitatibus Societatis eius curæ commißis dictum intelligatur. Res enim earū, C

quæ

quæ ad vitæ ac doctrinæ inſtitutionem pertinent, administrare, Præpoſiti Generalis munus erit; quod per Miniſtros à ſe iuxta Conſtitutiones conſtitutos exercebit.

5 Erit item penes Præpoſitum Generalem omnis facultas agendi quoſuis cōtractus emptionum aut venditionum quorumlibet bonorum temporalium mobilium tam Domorum, quàm Collegiorum Societatis, et imponendi, ac redimendi quoslibet cenſus ſuper bonis ſtabilibus ipſorum Collegiorum in eorundem vtilitatem ac vſum ea conditione, vt integrum ſit hac ſe obligatione exuere, reſtituendo pecuniam, quæ data fuerit. Alienare autem, aut omnino diſſoluere Collegia, vel Domos iam erectas Societatis ſine generali eius congregatione Præpoſitus Generalis non poterit.

6 De ijs verò, quæ Societati ita relinquuntur, vt ipſa pro ſuo arbitratu ea diſponat (ſiue bona ſtabilia illa ſint, vt domus aliqua, vel prædiū non alicui certo Collegio ab eo, qui relinquit, determinatè applicatum vel annexum; ſiue mobilia, cuiuſmodi ſunt pecunia, triticum, & quæuis alia mobilia) idem Generalis diſponere poterit aut vendēdo, aut retinendo, aut huic vel illi loco id, quod ei videbitur, applicando, prout ad maiorem Dei gloriam ſenſerit expedire.

7 Et Præpoſiti Prouinciales, aut locales, & Rectores, & Commiſſarij eam partem huius facultatis habebunt, quam ipſis Generalis cōmunicauerit. Ne-

que verò collegiales ad huiuſmodi actus collegialiter erunt congregandi.

8 Sicut ad Generalem pertinet curare, vt Societatis Cōſtitutiones vbique obſeruētur; ita ad eundem pertinebit, in ijs, quæ accidunt, vbi * diſpenſatione opus eſt, habita ratione perſonarum, locorum, temporum, & aliarum circunſtantiarum, diſpenſare: quod munus ea cum prudentia, quam lux æterna communicauerit, finem earundem Conſtitutionum intuendo, qui alius non eſt, quàm maius Dei obſequium, & eorum bonum, qui hoc viuendi inſtitutum ſequuntur, præſtabit. Idque tam de * experimentis eorum, qui in probationibus verſantur, quàm de alijs rebus, in quibus eam fuiſſe mentem eorum, qui Conſtitutiones condiderunt, ad gloriam Dei ac Domini noſtri iubicabitur, dictum ſit. D E

9 Idem Generalis in miſsionibus omnem habebit poteſtatem; eis tamen nulla ratione repugnando, quæ à ſede Apoſtolica (vt in ſeptima parte dicitur) proficiſcuntur. Mittere ergo poterit omnes ſibi ſubditos, ſiue profeſsionem emiſerint, ſiue non emiſerint (quos mittendos iudicauerit) * ad quaslibet mundi partes ad quoduis tempus vel definitum, vel indefinitum, prout ei videbitur, ad quāuis actionem ex ijs, quibus vti ad proximorum auxilium Societas ſolet, exercendam. Poterit etiā * miſſos reuocare, & in omnibus denique, vt ad maiorem Dei gloriam fore ſenſerit, procedere. F G

Idem,

*Idem, cùm talenta hominibus Societatis noſtræ dorata cognoſcat, * officia Prædicatorum, Lectorum, & Confeſſariorum diſtribuet. De alijs officijs tantundem intelligatur: & quemlibet eo in munere, quod conuenientius ad diuinum obſequium, & ſalutem animarum obiturus in Domino videbitur, conſtituet.* H

10 *Eius erit, vti facultatibus à Sede Apoſtolica Societati conceſſis, & eam partem illarum vnicuique inferiorum communicare, quam in ipſo bene collocatam ad finem diuini obſequij nobis præfixum exiſtimauerit. Eiuſdem erit, reuocare eas, vel contrahere, ad eandem regulam diuini beneplaciti omnia exigendo.*

11 *Eiuſdem Generalis officiũ erit, correctionibus vti, ac pœnitentias, quæ ad ſatisfactionem quorumcunque defectuũ conuenire videbũtur, habita ratione perſonarum, & aliarum circunſtantiarum, iniungere: quarum cõſideratio eius charitati cum prudẽtia cõ unctæ, qua ad Dei gloriam vtetur, committitur.*

12 *Eiuſdem erit, conuocare Societatem ad generalem conuentum (quando alijs de rebus, quàm de electione Præpoſiti eſt agendum) et præcipere, vt prouincialis etiam congregatio conuocetur, cùm expedire iudicauerit, & moderari eos, qui conuenerint, ac ſuo tempore, ijs abſolutis quæ tractanda erant, dimittere.*

13 *Sine eius facultate & approbatione nullus poſſit dignitatem vllam extra Societatem admittere; nec ille facultatem huiuſmodi dabit, nec id approbabit. ſi*

ſedis

ſedis Apoſtolicæ obedientia ipſum non compelleret.

14 Conſtituat idem, vt dictum eſt, ſuo arbitrio, Rectores Collegiorum & Vniuerſitatum, ac Præpoſitos locales domorum, quos aptiores fore iudicauerit, Prouīciales itidem * Præpoſitos ad trieniū vt plurimum; I (quanuis et contrahi, & prorogari etiam id ſpatium temporis poßit, quando ad maiorem Dei ac Domini noſtri gloriam id fore videbitur) Quibus etiam eam poteſtatē cōmunicabit, quam duxerit cōmunicandam.

15 Poterit etiam reuocare, reſtringere, & etiam augere, & adminiſtrationis rationem ab eis exigere. Quòd ſi Prouinciali facultatem conſtituendi Præpoſitos locales, & Rectores communicauerit; eiuſdem Generalis erit, eoſdem confirmare, vel remouere.

16 Idem officiales reliquos ad gubernationem neceſſarios, vt * Procuratorem generalem, & Secretarium K Societatis conſtituet, eam illis facultatem, quam pro negotiorum ac perſonarum ratione conuenire in Domino iudicabit, communicando.

17 Idem poterit non expectata generali congregatione Domos, Collegia, Vniuerſitates Societati oblatas accipere, & in Fundatores cum priuilegijs in quarta parte dictis eos, quos ī Domino admittendos duxerit, admittere, et Lectores, Sacerdotes, & alia, quæ occurrerint, prouidere. Erit tamē ei curandum, vt cum huiuſmodi conditionibus admittat, ex quibus Societas commoditatem ad propoſitum ſibi diuini obſequij finem,

nem, & non detrimentum ſentiat. Sed ſi experimento compertum eſſet, grauari magis, quàm iuuari Societatem, nec Præpoſitus Generalis de remedio proſpiceret; in primo generali Societatis conuentu, vtrū huiuſmodi Domus, Collegium, vel Vniuerſitas relinqui, an teneri cum tali onere expediat, agi poterit.

18 *Transferre, vel diſſoluere Domos, vel Collegia iā erecta, aut in vſum Societatis profeſſæ redditus eorum conuertere Præpoſitus Generalis, vt in quarta parte dictum eſt, non poterit.*

19 *Cognoſcat, quoadeius fieri poterit, conſcientias eorum, qui ſub eius obedientia ſunt, ac præcipuè Præpoſitorum Prouincialium, & aliorum, quibus munera maioris momenti committit.*

20 *Generatim loquēdo, in rebus omnibus, quæ ad propoſitum Societati finem perfectionis & auxilij proximorum ad gloriam Dei faciunt, omnibus præcipere in obedientiæ virtute poſſit; Et quamuis alijs inferioribus Præpoſitis, vel Viſitatoribus, vel Commiſſarijs ſuam facultatem communicet; poterit tamen approbare, vel reſcindere quod illi fecerint, & in omnibus quod videbitur, conſtituere: & ſemper ei obedientiam ac reuerentiam (vt qui Chriſti vices gerit) præſtari oportebit.*

DE FACVLTATE, VEL prouidentia Societatis erga Præpoſitum Generalem. Cap. IIII.

1 FACVLTAS, * vel prouidẽtia Societatis erga Præpoſitũ, habita ſemper ratione boni vniuerſalis, ac maioris ædificationis, ſex in rebus, quæ ad Dei gloriam iuuare poſſunt, conſiſtit. A

2 Prima ad res externas pertinet veſtitus, victus, & expenſarum quarumlibet ad perſonam Præpoſiti ſpectantium; quæ omnia vel augere, vel imminuere poterit Societas; prout Præpoſitum ipſum ac ſe decere, & Deo gratius fore iudicabit. Et huic Societatis ordinationi Præpoſitum acquieſcere oportebit.

3 Secunda ad corporis curam pertinet, ne in laboribus, vel rigore nimio menſuram excedat. Qua etiam in re ad moderationem ſe reduci ſinet Superior, & Societatis arbitrio acquieſcet.

4 Tertia ad animam eius ſpectat; cùm etiam viris perfectis aliquando huiuſmodi cura vel circa perſonã, vel circa officium ſit neceſſaria. Habeat ergo Societas cum Præpoſito Generali (& idem cum inferioribus fieri poſſet) aliquem, qui accedens ad Deum in oratione, poſtquàm diuinam bonitatem conſuluerit, et æquum eſſe id iudicauerit, cum modeſtia debita, ac

humilitate,

humilitate, quid ſentiat in ipſo Præpoſito requiri ad maius obſequium & gloriam Dei, admonere debeat; ſiue ille ſit eius Confeſſarius, ſiue alius quiſpiam per Societatem deſignatus, qui ad hoc negotium quàm maximè aptus videatur.

5 Quarta eſt, quòd, ſi quis * vrgeret (licet eum non obligando ſub pœna peccati) vt dignitatem aliquam admitteret, in qua Præpoſiti officium neceſſariò relinquendum eſſet, non poſſet ſine conſenſu Societatis eam admittere. Societas aūt, ſemper intuendo quæ ad maius Dei obſequium & gloriam pertinent, ſi obedientia ſedis Apoſtolicæ non compulerit, aſſenſum nunquam præſtabit. B

6 Quinta locum habet, ſi accideret, vt valde negligens, vel remiſſus eſſet in rebus magni momenti ad Præpoſiti officium pertinentibus propter corporis grauem ægritudinem, aut ſenium, ſpe emendationis ea in parte ſublata, vnde multum detrimenti publicum bonum pateretur. Tunc enim Coadiutor, vel Vicarius, qui Generalis officio fungatur, eſt eligendus; ſiue ipſemet Præpoſitus eum cum approbatione Præpoſitorum Prouincialium ſibi ſubſtituat; ſiue illi cum approbatione duorum Præpoſitorum localium, vel Rectorum vniuſcuiuſque Prouinciæ eum per litteras pluribus ſuffragijs eligant ad Societatis gubernationem cum ea facultate, quæ Generali, vel ipſi Societati, ſi ea eligeret, communicanda videretur.

Sexta

7 *Sexta locum haberet in quibuſdam caſibus; quos ſperamus per Dei bonitatem, aſpirante ipſius gratia, nunquam euenturos (cuiuſmodi eſſent peccata mortalia in externum actum prodeuntia, ac nominatim copula carnalis, * vulnerare quenquam, ex redditibus* C
*Collegiorũ aliquid ad proprios ſumptus aſſumere, vel * cuiuis extra Societatẽ donare, vel aliqua ſtabilia bo-* D
*na domorũ, aut Collegiorũ alienare, vel deprauatam doctrinam habere. Siquid ergo horũ accideret, poteſt, ac debet Societas (ſi de re ſufficientiſsimè * cõſtaret)* E
eum officio priuare, &, ſi opus eſt, à Societate remouere, in omnibus præ oculis habendo quod ad maiorem Dei gloriam & vniuerſale bonum Societatis fore iudicabitur.

DE MODO, QVO PROCEDERE debet Societas in ijs, quæ ad Præpoſitum Generalem pertinent. Cap. V.

1 *In primis Præpoſiti Prouinciales, quos Generalis ipſe per ſe conſtituit, in conſpectu Dei cõſiderare et efficere, quod vniuerſali bono Societatis debent in prædictis ad Præpoſitum Generalem pertinentibus, prout in Domino ſenſerint, teneantur.*

2 *Deinde in ijs, quæ ad ſumptus & curam corporis eius, & res alias minus graues pertinent, congregatione*

tione opus nō eſt; ſed vt Societas viros * quatuor ei aſ- A
ſiſtentes, qui diſcretione, ac zelo communis boni Societatis polleant, conſtituat: Qui quidē apud Præpoſitum manentes, in conſpectu Creatoris ac Domini ſui dicere, ac efficere, quicquid circa tria prima in præcedenti capite dicta ad maiorem Dei gloriam fore ſenſerint, teneantur.

3 Electio verò quatuor huiuſmodi aſsiſtentium eorum erit, qui Præpoſitum eligent, quando ad id congregantur. Quòd ſi vel mortem obiret, vel à Præpoſito Generali diutius abeſſe propter cauſas graues aliquem ipſorum oporteret; non repugnantibus Prouincialibus Societatis, Præpoſitus Generalis alium ſubſtituet, qui cum approbatione omnium, vel maioris partis eorum manebit in demortui, vel abſentis loco.

4 Tertiò ſi accideret aliquod ex peccatis (auertat id Deus) quæ ſufficiunt ad Præpoſitum officio ſuo priuandū: ſimul atque res per teſtimonia ſufficientia, vel ipſius affirmationem conſtaret; iuramento obſtringantur quatuor aſsiſtentes ad id Societati denunciandum, & cum omnium, vel certè trium ſubſcriptionibus congregationem, id eſt * Præpoſitos Prouinciales B
cum duobus alijs, quos ſinguli ex ſua Prouincia ſecum adducent (qui congregari tenebuntur) conuocandam. Et ſi res diuulgata, & communiter manifeſta eſſet; non expectata quatuor aſsiſtētium conuocatione, Prouinciales alij alios vocando conuenire deberent: Et ipſo

ſo primo die, quo in locum huiuſmodi congregationis ingredientur, vbi aderunt quatuor illi, qui conuocarunt, cum alijs congregatis, rem is aggrediatur, cui omnia notiora ſunt, & accuſatio dilucidè explicetur; qua audita, Præpoſitus foras egrediatur; & antiquiſsimus ex Prouincialibus ſimul cum Secretario, & alio aſsiſtente de tota re ſcrutinium faciat, & primò quidem, an conſtet de peccato, quod obycitur, deinde an huiuſmodi ſit, vt propter id priuari officio debeat; & idem ſuffragia promulget, quæ, vt ſufficiant, duas tertias partes excedant oportet; & tunc eo depoſito, ſtatim de alio eligendo agatur: & ſi fieri poteſt, non prius inde egrediantur, quàm Societas Generalem Præpoſitum habeat: & ſi eo die res tranſigi non poterit, in ſequenti, vel quàm expeditiſsimè fieri poterit, quemadmodum in octaua parte dictum eſt, tranſigatur.

5 Si defectus deprehenſi non fuerint * eiuſmodi, vt priuandus officio ſuo, ſed tantum corrigendus videretur; quatuor eligantur, quibus cura iniungatur conſiderandi quæ correctio ei conueniat: & ſi non idem omnes ſentirent, paribus ſuffragijs exiſtentibus, quintus adiungatur, vel tres alij; vt, quid in Domino conueniat, conſtituant. C

6 Si accideret Præpoſitum Generalem ad Societatis gubernationem eſſe * inutilem, re partim coram eo, et partim in eius abſentia agitata, diſpiciatur, an eligi D

Vicarium

Vicarium abſoluta cum poteſtate, quamuis ſine nomine Præpoſiti Generalis (quandiu vixerit qui tunc erat) oporteat: & id, ſi pluribus, quàm dimidiæ parti ſuffragiorum, viſum fuerit, ſic agendũ erit. Si id neceſſarium fore non iudicarent, videndum erit, an præter miniſtros illos, quorum opera Generalis vtebatur, Societas alios prouidere debeat, vt, ſubleuato magis eo et adiuto, non deſideraretur, quod ad gubernationem Societatis conueniret. Et ea in re ſequi oportebit quod plus, quàm media pars eorum, qui congregati ſunt, ſtatuerit. Si ageretur de dignitate, quam vt plurimũ pati non poteſt Præpoſiti officium; ſi non compulerit talis obedientia ſummi Pontificis, quæ ad peccatum obligare poſſet; res ✱ in conſultationem ne adducatur: ſed id omnino tanquam certum tenendum eſt, nec debere, nec poſſe conſenſum ad huiuſmodi dignitatem admittendam præſtari. E

DE IIS, QVAE IVVARE poterunt Præpoſitum Generalem, vt ſuo officio bene fungatur. Cap. VI.

a *CVM proprium Generalis officium non ſit concionari, nec confeſsiones audire, nec alia huiuſmodi (in quibus tamẽ ille, vt particularis perſona, videbit, quid præſtare poſsit, cùm ei per alias occu-*

pationes officij ſui proprias licebit, & non aliter) ſed ita regere vniuerſum huius Societatis corpus, vt conſeruetur, & gratia diuina aſpirante in * bono ſuo ſtatu, & modo procedendi ad Dei et Domini noſtri gloriam creſcat, ad quem ſibi propoſitum finem ſua poteſtate vti debet. A

2 Præter dona illa perfectionis magnæ ſpiritualis, ac virtutum, de quibus ſecundo capite dictum eſt, bonis etiam miniſtris ad munera particularia obeunda opus habet. Quanuis enim per ſeipſum aliquando ad illa ſe vertat; habeat tamen neceſſe eſt Præpoſitos inferiores (quos viros ſelectos eſſe oportet) quibus multũ poteſtatis conferre, et huiuſmodi res particulares fere ſemper committere poßit. Eius autem crebrior communicatio inter Præpoſitos inferiores cum Prouincialibus erit; horum autem cum Rectoribus, & Præpoſitis localibus, vt melius ſubordinatio conſeruetur. Aliquando tamen Generalis vel vt pleniorem rerum omnium notitiam habeat, vel propter alia, quæ ſæpius accidere ſolent, ipſemet cum Rectoribus, & Præpoſitis localibus, & particularibus etiam perſonis aget, eoſdemque conſilio, reprehenſione, &, ſi opus eſt, correctione iuuare ſtudeat; Quandoquidem eius eſt munus, defectus Præpoſitorum inferiorum ſupplere, ac cum diuino fauore et auxilio quod in ipſis perfectum non eſt, ad perfectionem perducere.

3 Ad omnia etiam conferet, ſi Generalis litteras

Apoſto-

Apoſtolicas, & conceſſiones omnes, quæ ad inſtitutionem, facultates, vel priuilegia Societatis pertinent, & quoddam eorum compendium apud ſe habuerit; catalogum itidem vnum omnium Domorum, & Collegiorum Societatis cum ſuis redditibus, & alterum perſonarum omnium, quæ in quauis Prouincia verſantur, non ſolùm Profeſſorum, & Coadiutorum, qui formati, ac Scholarium, qui approbati dicuntur, ſed etiam illorum, qui in probationibus exercentur, vbi eorum nomina & dotes ſcribantur: & hunc catalogum renouandum ſingulis annis, ſi conuenire videbitur, curabit. Et demum omnia, quoad eius fieri poterit, perſpecta habeat, vt in omnibus rebus melius poſſit, quæ ad gloriam diuinam pertinent, prouidere.

4 Quod in vniuerſum in ſeptima parte dicitur, eos, qui de Societate ſunt, negotijs ſecularibus, licet pia alioqui eſſent, implicari non debere; id Generali * magis, quàm reliquis omnibus, conuenit; ne in eis, vel alijs etiam rebus pijs quidem, ſed ad Societatem non pertinentibus, ita occupari ſe ſinat, vt tempus ac vires ad ea, quæ pertinent ad ipſius officium (quod quidem magis, quàm totũ hominem requirit) eum deſtituant. B

5 Sed nec in * executione miniſteriorum particularium ad Societatem pertinentium, quæ per alios effici poſſunt, magnopere occupari deberet; cuiuſmodi eſſet peculiaris alicuius domus cura, quod ad ſuſtentationem temporalem, & gubernationem eius attinet: quin potius C

tius, vt ſuperius dicitur, ſuos quouis in loco, etiam vbi ipſe reſidebit, officiales habeat; in quos ſi totam curam non reiecerit, ſubleuetur certè ab eis, & huiuſmodi curæ occupatione liberetur.

6 *Sic etiam in quauis Prouincia eos habeat Prouinciales tam probatæ fidei tamq́ue idoneos, vt qui intelligit magna ex parte ex his & localibus bonā gubernationem Societatis pendêre. Cùm autem illi tales fuerint, laborem cum illis in rebus, quæ id patiuntur, diuidendo, & de omnibus grauioribus certiorem ſe fieri curando, plus otij, ac temporis ſibi relictum, vt rebus vniuerſalibus vacet, quæ ſolus ipſe obire poteſt, intelliget. Plus etiam lucis ad perſpiciendum, quid in illis facto opus ſit, ſe habere experietur; ſi ipſius intellectus eam, qua donatus eſt, ex parte non amiſerit; vt eis accidit, qui plus æquo in rebus particularibus, ac exiguis occupantur: vnde opprimi & debilior reddi ĩtellectus acies ad res vniuerſales perſpiciēdas ſolet.*

7 *Nec ſolùm Præpoſitus Generalis ad res particulares (vt dictũ eſt) miniſtris opus habet; ſed etiam ad vniuerſales, et * ſui officij proprias, vt eis bene ac ſuauiter poßit ſatisfacere.* D *Habeat igitur neceſſe eſt, qui multa in memoriam reducendo, ad ſollicitudinem curandi res tam multas officij ſui, qui etiam conſilio ad eas ordinandas, demum qui diligentia ac labore ad eas opere complēdas adiuuet. Id enim compertum eſt, quòd nec viri vnius memoria tam multarum rerum*

re

recordationi ſatis ſit; nec, ſi id præſtaret, vnius intellectus ad eaſdem bene conſiderandas & ordidinandas ſatis eſſet; nec, quanuis & hoc poſſet, vires vnius ad eaſdem exequendas ſufficerent.

8 Ad primum illud de ſollicitudine omnia curandi aliquo miniſtro ei opus eſt; qui ordinariè apud ipſum maneat; qui pro memoria, * & manibus illi ſit ad omnia, quæ ſcribenda, & tractanda fuerint, ac breuiter ad res omnes officij ſui obeundas; qui induat Præpoſiti perſonam; & præter poteſtatem totum officij eius pondus humeris ſuis impoſitum eſſe exiſtimet. E

9 Hic Præpoſiti Miniſter vir eſſe ſollicitus et diſcretionis, &, ſi fieri poſſet, doctrinæ dono, & ſpecie honeſta, ac modo agendi verbo & litteris cum omni hominum genere præditus eſſe deberet; quique in primis eſſet vir, cui confidenter quiduis committi poſſet, quique Societatem in Domino diligeret; quò vtilius eius opera ac miniſterio vti Præpoſitus Generalis ad gloriam diuinam valeat.

10 Secundum auxilium, videlicet conſilij ad res graues, quæ ſe offerunt, ordinandas, & conſtituendas, quàm ſit Generali Præpoſito neceſſarium, ex eorum multitudine, & ex humani intellectus imbecillitate, qui tam multas in partes conſideratione diuidi nequit, vel certè ad id, quod oportet, in eis partibus diſpiciendum, ac prouidendum non ſufficit, poteſt intelligi. Videtur ergo perneceſſarium, vt aliqui ſint apud Superi-

 orem

orem viri litteris & omnibus alÿs Dei donis clari, qui ei aßiſtant, & conſiderandi peculiari ſollicitudine res vniuerſales Societatis à Generali cõmiſſas curam habeant; quam illis poſſit diuidere, quò accuratius res omnes perſpiciant; vt vnus rerum Indicarum inſpiciendarum, alter Hiſpaniæ & Portugalliæ, & alius Germaniæ & Galliæ, & alius Italiæ et Siciliæ curam haberet; & ſic de alÿs; quando Societas in plures partes ſpargeretur. Quiſque autem ex eis peculiari oratiõe, & ſuis in ſacrificÿs recordatione Deo partem illam ſibi ſpecialiter cõmiſſam commendare debet, & conſiderare, quid in ea mgis ad id conſequendum, quod ſibi Societas proponit, iuuare poſſet. Conferendum etiam cum alÿs eſſet, ſiquid ad rem facere magnopere videretur. Res autem inter ſe diſcuſſas Generali referre poſſent. Iidem etiam attenderent ÿs rebus, quæ vel à Præpoſito, vel etiam à Secretario Societatis proponerentur; vt magis inter ipſos diſcuſſæ Superiori referantur. Et in vniuerſum in conſiderandis & tractandis *rebus tam ad doctrinam, quàm adpraxim pertinentibus, quæ altiorem conſiderationem poſtulant, iuuare Præpoſitum ac ſubleuare debent. Præter id autem, & quòd rebus multis melius prouideri per illos poterit, prædicationi, lectioni, confeßionibus audiendis, & alÿs bonis ac pÿs operibus ad Dei gloriam & animarum auxilium vacare poterunt. F

Numero

11 Numero autem huiuſmodi aſsiſtentes, nunc quidem quatuor erunt; & quidem illi ipſi eſſe poterunt, de quibus ſuperius pagina 143 dictum eſt. Quanuis autem res grauiores cum eis tractandæ ſint, ſtatuendi tamen facultas, poſtquàm eos audierit, penes Præpoſitum Generalem erit.

12 In tertio auxilio, videlicet diligētiæ ad exequēdū vel complendum quod ad res Societati neceſſarias fuerit conſtitutum, cuiuſmodi eſſent negotia, quæ ad domos vel collegia pertinēt, expedire, tum etiā quæ illorū ſunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas multum cōferet immo neceſſarium eſt vnius Procuratoris generalis Societatis auxilium; qui quidem Romæ reſideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominibus agendi, & omnibus alijs dotibus polleat, non tamen Profeſſus ſit, * nec in domibus Societatis profeſſæ habitet, ſed in alia (de qua dictum eſt in quarta parte) qui ſuis etiam auxilijs, * ac miniſtris ad ea negotia, quæ ſolus non poteſt conficere, neceſſarijs ſubleuetur. G H

13 Cùm ergo Præpoſitus huiuſmodi habeat auxilia, tempus (quod quidem valetudo, & vires corporis permittent) partim cum Deo, partim cum officialibus, & Miniſtris huiuſmodi agendo, partim ſecum ſeorſum conſiderando, ac cum auxilio & fauore Dei ac Domini noſtri, quod agendum eſt, ſtatuendo, impendet.

14 Præpoſiti etiam * Prouinciales, et Rectores Colle- I

giorum, vel Præpoſiti particulares domorum ſuis auxilijs pluribus & paucioribus pro neceſſitate, ac momento rerum ipſis commiſſarum ſubleuari debent, ac præcipuè ad conſilium aliquos, cum quibus res grauiores, quæ occurrunt, communicent (quamuis eis auditis penes eoſdem ſit ſtatuendi facultas) deſignatos habeant.

DECIMA PARS

DE MODO, QVO CONSERuari, & augeri totum corpus Societatis in ſuo bono ſtatu poſſit.

1 *QVIA Societas, quæ medijs humanis inſtituta non eſt, per ea nec conſeruari nec augeri poteſt, ſed per gratiam omnipotentis Dei ac Domini noſtri IESV Chriſti; in eo ſolo ſpem conſtitui oportet, quòd conſeruaturus ſit, & promoturus hoc opus, quod ad obſequium & laudem ſuam, & auxilium animarum inchoare dignatus eſt. Et iuxta ſpem hanc primum medium & maximè conſentaneum orationum & ſacrifici-*

ſacrificiorum erit, quæ hac cum intentione ſancta offerri, & ſingulis hebdomadis, menſibus, & annis in omnibus locis, vbi Societas reſidet, certa ordinatione inſtitui debent.

2 Ad conſeruationem & incrementum non ſolùm corporis, id eſt eorum, quæ externa ſunt, ſed etiam ſpiritus Societatis atque ad aſſecutionē finis, quem ſibi præfigit, auxilij animarū, ad vltimum & ſupernaturalem ſuum finem conſequendum media illa, quæ cum Deo inſtrumentum coniungunt, ac diſponūt, vt à diuina manu rectè gubernetur, efficaciora ſunt, quàm quæ illud diſponunt erga homines. Huiuſmodi eſt probitas & virtus, ac præcipuè charitas, & pura intentio diuini ſeruitij, & familiaritas cum Deo in ſpiritualibus deuotionis exercitijs, & zelus ſyncerus animarum, ad gloriam eius, qui eas creauit ac redemit, quouis alio emolumento poſthabito. Videtur itaque in vniuerſum curandum eſſe, vt omnes, qui ſe Societati addixerunt, in virtutum ſolidarum ac perfectarum, & ſpiritualium rerum ſtudium incumbant; ac in huiuſmodi maius momentum, quàm in doctrina, vel alijs donis naturalibus & humanis conſtitutum eſſe ducant. Hæc enim interiora ſunt, ex quibus efficaciā ad exteriora permanare ad finē nobis propoſitū oportet.

3 Hoc iacto fundamento, media illa naturalia, quæ Dei ac Domini noſtri inſtrumentum ab ea parte diſponunt, qua proximos reſpicit, in vniuerſum ad conſeruationem

uationem & incrementum totius huius corporis conferent: ſi tamen & addiſcantur, & exerceantur ſynceré ad ſolum Dei obſequium; non vt illis fiducia noſtra innitatur; ſed potius vt diuinæ gratiæ iuxta ſummæ prouidentiæ ſuæ ordinem per hæc cooperemur, qui ad gloriam ſuam tam dona naturalia, quæ ipſe vt Creator, quàm ſupernaturalia, quæ vt gratiæ author donat, vult referri. Et ideo media humana, vel per induſtriam acquiſita, ac præcipuè doctrina exacta et ſolida, & modus eam proponendi populo in concionibus, & lectionibus, & forma agendi cum hominibus, eosdemque tractandi diligenter curanda ſunt.

4 *Iuuerit etiam magnopere in ſuo bono ſtatu ac diſciplina Collegia conſeruare, & ad id eorum ſuperintendētiam per illos exercere, quibus vtilitatis temporalis nihil ex eis poteſt accedere. Talis eſt Societas profeſſa, quæ in Collegijs eos inſtituendos curabit in perfectione vitæ, litteriſque Chriſtiano dignis, qui talentum ad id ſortiti eſſe videbuntur. Hi enim pro ſeminario Societati profeſſæ, & eius Coadiutoribus erunt; et, ſi cum Collegijs Vniuerſitates etiam curæ Societatis cōmiſſæ fuerint, obſeruato illo modo procedendi, de quo in quarta parte dictum eſt, ad finem eundem iuuabunt.*

5 *Quia paupertas pro vallo firmiſsimo eſt Religionibus, vt eas in ſtatu ſuo & diſciplina conſeruet, & à compluribus hoſtibus defendat (vnde etiam Dæmon enititur illud varijs rationibus euertere) refert pluri-*

mum ad conſeruationem & augmentum totius huius corporis, procul admodum omnem auaritiæ ſpeciem ablegaſſe; nullos redditus, vel poſſeßiones, vel ſtipendia pro verbi Dei prædicatione, aut lectione, aut mißis, aut adminiſtratione ſacramentorum, aut demum rebus quibuslibet ſpiritualibus (vt eſt in ſexta parte dictum) admittendo, nec ad ſuam vtilitatem redditus Collegiorum applicando.

6 *Erit etiam ſummi momenti, vt perpetuò fœlix Societatis ſtatus conſeruetur, diligentißimè ambitionem, malorum omnium in quauis Repub. vel Congregatione matrem, ſubmouere, ac aditum ad dignitatem, vel prælationem vllam directè vel indirectè quærendā in Societate præcludere. Quod vt fiat, omnes Profeßi ſe nihil vnquam ad eam obtinendam acturos, & quos agere animaduerterint, delaturos, Deo ac Domino noſtro voueant: & incapaces ac inhabiles ad prælationem quamuis habeantur ij, de quibus probari poſſet, quòd eam ambijſſent. Promittant etiam Deo ac Domino noſtro ad nullam etiam extra Societatem prælationem, vel dignitatem obtinendam ſe quicquam acturos, nec ad ſui electionem ad huiusmodi munus, quoadeius fieri poterit, conſenſum præſtituros; ſi eius obedientia, qui ſub pœna peccati poteſt præcipere, eos non compulerit: ſed vnuſquiſque videat qua ratione animarū ſaluti iuxta noſtræ profeßionis humilitatem & ſubmißionem inſeruire poßit; & ne Societas his*

hominibus

hominibus, qui ad propoſitum ſibi finem ſunt ei neceſſarij, priuetur.

7 *Promittat etiam Deo quiuis Profeſſus, quòd, ſiquando dicto modo compulſus prælationem aliquam extra Societatem admittet, audiet poſtea quouis tempore Præpoſiti Generalis * conſilium, vel alicuius, quem ille ſibi ad hoc ſubſtitueret; quòdque, ſi ſenſerit melius eſſe quod conſulitur, ſit illud executurus; Non quòd habeat qui Prælatus eſt, aliquem de Societate Superioris loco; ſed quòd ſponte in Dei conſpectu vult ad id faciendum obligari, quod ad diuinum obſequium melius eſſe intellexerit; quòdque placeat eſſe aliquem, qui ſibi cum charitate ac libertate chriſtiana ad gloriam Dei & Domini noſtri id proponat.* A

8 *Vt perpetuò totius huius corporis bonus ſtatus conſeruetur, confert plurimùm, quod in Prima, Secũda, et Quinta parte dictum eſt de turba & hominibus ad noſtrum inſtitutum ineptis ne ad probationem quidem admittendis, &, ſi aliqui probationis tempore non eſſe idonei inuenirentur, etiam dimittendis.*

9 *Siqui verò deprauatis moribus eſſent, & de quorum emẽdatione parum ſperaretur, multo minus eſſent retinendi. Minus etiam apertũ oſtium eſſe debebit ad admittendos aliquos in Scholaſticos approbatos, & Coadiutores formatos, minimè verò omnium in Profeſſos. Non enim alij, quàm ſpiritus & doctrinæ ſelectæ viri, & multum, diuque exercitati, & in va-*

rijs

rijs probationibus virtutis & abnegationis ſuipſorum cum omnium ædificatione & ſatisfactione perſpecti ad profeſsionem admitti debent. Sic enim, licet multitudo augeſcat, non imminuetur, nec debilior reddetur ſpiritus, dum tales ſint, qui in Societatis corpus cooptantur.

10 *Cùm bona & mala capitis habitudo in vniuerſum corpus redundet; ſummopere conferet, ſi electio Præpoſiti Generalis ea ſit, quæ in nona parte deſcripta eſt. Et poſt hanc electionem, illa maximi erit momenti, qua inferiores Præpoſiti in Prouincijs, & Collegijs, ac Domibus Societatis eliguntur. Nam ferè quales hi fuerint, tales & eorum ſubditi erunt. Refert etiam magnopere, præter electionem, ſi Præpoſiti particulares in ſibi ſubditos, & Generalis in particulares, ac contrà Societas in Generalem (vt in nona parte declaratum eſt) multū poteſtatis habeant, ita, vt omnes ad bonum omnia poſsint; &, ſi malè agerent, omnino ſubiecti ſint. Refert etiam, vt Superiores miniſtros idoneos (vt in eâdem parte dictum eſt) ad ordinationem & executionem rerum, quæ ſpectant ad eorum officium, habeant.*

11 *Quod iuuat ad vnionem membrorum huius Societatis inter ſe, & cum ſuo capite, multum etiam ad conſeruationem boni ſtatus illius iuuabit: cuiuſmodi eſt in primis voluntatum vinculum, quod Charitas eſt, & mutuus amor, quem crebra communicatio, & re-*

rum

rum mutua notitia, eadem doctrina, & in omnibus, quantum fieri poteſt, vniformitas nutriet. Sed in primis id præſtabit obedientiæ vinculum, quod particulares cum ſuis Præpoſitis, & hos ipſos inter ſe & cum Prouincialibus, & vtroſque cum Generali vniet, ita, vt inter omnes diligenter ſubordinatio ſeruetur.

12 *Moderatio laborum animi & corporis, et in Conſtitutionibus, quæ ad neutrum extremum rigoris vel diſſolutionis vergant (vt ſic melius obſeruari poßint) mediocritas conferet ad durationem, & totius corporis in ſuo ſtatu conſeruationem.*

13 *Ad eundem finem faciet, generatim curare, vt amor & charitas omnium etiam externorum erga Societatem conſeruetur, ſed eorum * præſertim, quorum volũtas bene aut malè in nos affecta multum habet momenti, vt aditus ad diuinum obſequium, & animarum auxilium aperiatur, vel præcludatur. In ipſa verò Societate nec ſit nec ſentiatur animorum propenſio ad partem alterutram factionis, quæ eſſit fortaßis inter Principes vel Dominos Chriſtianos; ſed ſit potius quidam vniuerſalis amor, qui partes omnes (licet ſibi inuicem contrariæ ſint) in Domino noſtro amplectatur.* B

14 *Iuuerit etiam moderatus & prudens vſus gratiarum per ſedem Apoſtolicam conceſſarum, ſolius auxilij animarum fine ſyncerißimè nobis propoſito. Sic enim diuina bonitas opus hoc quod cœpit, promouebit;*